

ความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียน
ในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2

นางวิภารัตน์ สำเภาทอง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2553

**The Interest in Children Books of Preschool Children in Schools
in Surin Education Service Area 2**

Mrs. Wiparat Sampaothong

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

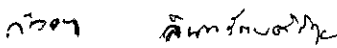
2010

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่
การศึกษาสุรินทร์ เขต 2
ชื่อและนามสกุล นางวิภารัตน์ สำเภาทอง
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ประภาพรรณ เอี่ยมสุภานิต

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2553

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประภาพรรณ เอี่ยมสุภานิต)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กัญญา ลินทรต้นศิริกุล)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

**ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่
การศึกษาสุรินทร์ เขต 2**

ผู้ศึกษา นางวิภารัตน์ ลำเนาทอง รหัสนักศึกษา 2512100021 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร. ประภาพรรณ เอี่ยมสุภามิต
ปีการศึกษา 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาลักษณะของหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจใน
ด้านรูปแบบของหนังสือ ด้านเนื้อหา วิธีการนำเสนอ ภาพประกอบ และรูปเล่ม (2) เพื่อศึกษาความ
สนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 2

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553
เครือข่ายชุมชนบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 265 คน ได้มาโดยการสุ่ม
แบบแบ่งชั้น

ผลการศึกษาพบว่า (1) ลักษณะของหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจในด้านรูปแบบของ
หนังสือ เป็นหนังสือที่มีรูปแบบสีเหลี่ยมปกเป็นภาพสี ด้านเนื้อหาเป็นหนังสือที่มีเนื้อหา
เสริมสร้างลักษณะนิสัย ด้านวิธีการนำเสนอเป็นหนังสือที่เป็นการเล่าเรื่องโดยตัวละคร ด้าน
ภาพประกอบเป็นภาพเป็นเหมือนจริง และด้านรูปเล่มเป็นรูปแบบแนวตั้ง มีการเข้าเล่มแบบไสกาว
ใช้กระดาษกมมสลายตา ปกแข็งและขนาดรูปเล่ม 8 หน้ายก (2) ความสนใจในหนังสือสำหรับเด็ก
ปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 2 คิดเป็นร้อยละ 78.82 หนังสือที่เด็กปฐมวัย
สนใจมากที่สุด ได้แก่ หนังสือเรื่องแม่ช้างใจอารี คิดเป็นร้อยละ 78.82 หนังสือที่เด็กปฐมวัยใน
โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 2 สนใจน้อยที่สุด ได้แก่หนังสือ เรื่อง แม่พุงโตคิดเป็น
ร้อยละ 78.82

คำสำคัญ ความสนใจในหนังสือ เด็กปฐมวัย

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลง ได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ประภาพรรณ เอี่ยมสุภามิต ประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร. กัญจนา ถินทรศศิริกุล กรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้การค้นคว้าอิสระมีความสมบูรณ์ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช คณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทให้ความรู้ทุกท่าน พร้อมทั้งผู้เขียนตำรา หนังสือ บทความ รายงานการวิจัย ที่ปรากฏในบรรณานุกรม ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณิง สายแก้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิตยา ศรีมกุฎพันธ์ และอาจารย์ ผ่องนภา พรหมเกษ ที่ให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาแนะนำในการวิจัย และมีส่วนช่วยให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลง ได้ด้วยดี

ผู้วิจัย ขอขอบคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณ คุณแม่บัวลา อนุกุล มารดาผู้ให้กำเนิด ขอขอบคุณ คานต์ารจประหยัด ลำภาทอง สามิ และเด็กหญิงปฎิยาภัทร ลำภาทอง บุตรที่ให้กำลังใจตลอดมา คุณค่าและคุณงามความดีจากการค้นคว้าอิสระเล่มนี้ ขอมอบบูชาพระคุณของบิดา มารดา นูรพาจารย์ ญาติมิตร และทุกท่าน ที่มีส่วนส่งเสริมให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา

วิภารัตน์ ลำภาทอง

ตุลาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็ก	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็ก	44
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
ตอนที่ 1 วิเคราะห์ลักษณะของหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจ ด้านรูปแบบของหนังสือ ด้านเนื้อหา วิธีการนำเสนอ ภาพประกอบ และรูปเล่ม	53
ตอนที่ 2 ศึกษาความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่ การศึกษาสุรินทร์ เขต 2	84

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	93
สรุปการวิจัย	93
อภิปรายผล	95
ข้อเสนอแนะ	98
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	108
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิ	109
ข แบบสำรวจเรื่อง ความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2	111
ค ภาพการจัดมุมหนังสือและความสนใจในหนังสือของเด็ก	116
ง ภาพหนังสือประกอบการศึกษา	118
ประวัติผู้ศึกษา	142

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
ตารางที่ 4.1 ผลการศึกษาลักษณะของหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจ ด้าน รูปแบบ.....	53
ตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาลักษณะของหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจ ด้านเนื้อหา	59
ตารางที่ 4.3 ผลการศึกษาลักษณะของหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจด้านภาพประกอบ	66
ตารางที่ 4.4 ผลการศึกษาลักษณะของหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจ ในวิธีการนำเสนอ	73
ตารางที่ 4.5 ผลการศึกษาลักษณะของหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจ ด้าน รูปเล่ม	79
ตารางที่ 4.6 ศึกษาความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนใน เขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2.....	84

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4.1 ลูกหมีเป็นหวัด	57
ภาพที่ 4.2 หนังสือน้ำใจ	57
ภาพที่ 4.3 อ้าเขยออีกทีก็	58
ภาพที่ 4.4 ทำไมหนอนนายคู่ป๋อง	58
ภาพที่ 4.5 สัตว์ประหลาดกับแม่	63
ภาพที่ 4.6 กระดูกกระดูกกระดูกกระดูก	63
ภาพที่ 4.7 โดมาเจ้าปลายักษ์	64
ภาพที่ 4.8 เราสร้างโลก	64
ภาพที่ 4.9 แม่ข้างใจอารี	65
ภาพที่ 4.10 เม่นหลบฝน	65
ภาพที่ 4.11 ลูกรัก	70
ภาพที่ 4.12 นายขนมต้ม	70
ภาพที่ 4.13 โดมาเจ้าปลายักษ์	71
ภาพที่ 4.14 หมูน้อยจี๋หวง	71
ภาพที่ 4.15 คุณแม่ขาอุ้มหน้อย	72
ภาพที่ 4.16 ตกใจหมดเลย	72
ภาพที่ 4.17 ของขวัญมหัศจรรย์จากภูต	77
ภาพที่ 4.18 ช่วยหนูด้วย	77
ภาพที่ 4.19 บันทึกวันหยุด	78
ภาพที่ 4.20 ลูกหมีเป็นหวัด	83
ภาพที่ 4.21 ใฝ่หน่อย	83
ภาพที่ 4.22 แม่ข้างใจอารี	87
ภาพที่ 4.23 โดมาเจ้าปลายักษ์	88
ภาพที่ 4.24 กระดูกกระดูกกระดูกกระดูก	88
ภาพที่ 4.25 คุณแม่พุงโต	89
ภาพที่ 4.26 ฟ้าย้ายร้องไห้	89
ภาพที่ 4.27 กระดูกกระดูกกระดูกกระดูก	90

ญ

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.28 ก้ามแก้ว.....	90
ภาพที่ 4.29 ก้ามแก้ว.....	91
ภาพที่ 4.30 หนูน้อยหมวกแดง.....	91
ภาพที่ 4.31 อ่านสนุก.....	92

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

เด็กคือทรัพยากรที่ทรงคุณค่าและสำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าเพราะเขาเหล่านั้นจะเติบโตเป็นกำลังสำคัญและเป็นผู้รับผิดชอบประเทศชาติต่อไป ดังนั้นการพัฒนาเด็กตั้งแต่เยาว์วัยจึง มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของประชากร อันเป็นปัจจัยในการสร้างรากฐานอนาคตให้แก่ประเทศชาติ หากเด็กได้พัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญาอย่างเหมาะสมก็จะเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างมั่นคงและเป็นที่ยอมรับของสังคม ในการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2547 : 5) บุคคลควรได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาควบคู่กันไปตั้งแต่เด็ก

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการจัดศึกษาที่สำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยควรได้รับการพัฒนาทุกด้านให้เจริญเติบโตในอัตราที่สูงที่สุด โดยระบบประสาทและสมองเจริญเติบโตได้ถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่และเป็นระยะที่เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุดในชีวิต ศักยภาพแห่งการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ หากได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้อง นักจิตวิทยาและนักการศึกษาทั่วไปต่างเชื่อว่า ประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยได้รับเป็นพื้นฐานของพัฒนาการทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ การวางรากฐานที่ดีให้กับเด็กปฐมวัยจึงเท่ากับเป็นการเตรียมและสร้างพลเมืองที่ดีมีคุณภาพให้กับประเทศชาตินั้นเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2546 : 6) จึงกล่าวได้ว่าจุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยก็เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการทุกด้านให้เจริญเติบโตถึงขีดสุดของศักยภาพ และเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนรู้และชีวิต ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจึงเป็นสิ่งจำเป็น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2546 : 5) สิ่งสำคัญที่จะเสริมสร้างให้เด็กปฐมวัยมี

คุณภาพที่ดีคือ การให้ความรักความเข้าใจ ความอบอุ่น ตอบสนองความต้องการทางกายและทางใจของเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กรู้สึกอบอุ่น มั่นคง และปลอดภัยสิ่งเหล่านี้จะเป็นการปูพื้นฐานอันดับแรกให้กับเด็ก การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อมีสื่อกระตุ้น เราให้สังเกตค้นหาแก้ปัญหาและการใช้ภาษาเพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก (นภเนตร ธรรมบวร 2540 : 112) ซึ่งหนังสือเป็นสื่ออีกอย่างหนึ่งที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้ดีแม้แต่ในยุคสมัยนี้ซึ่งถือเป็นยุคแห่งข่าวสาร ยุคแห่งการเฟื่องฟูของเทคโนโลยี แทบทุกวงการนิยมสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ (จันทร์ภา ภู่งิน 2549 : 2) หนังสือเป็นเครื่องมือที่เกือบจะเก่าแก่ที่สุดตั้งแต่ได้กำเนิดมาจวบจนในยุคปัจจุบันที่มีเครื่องมือสื่อสารชนิดต่าง ๆ มากมาย แต่หนังสือก็ยังเป็นเครื่องมือสื่อสารที่นิยมกันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน (เบญจมาศ แสงโยมณี 2549 : 1) ทั้งนี้เพราะหนังสือเป็นสื่อที่ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ในการรับรู้ ไม่จำเป็นต้องมีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ศาสตร์อื่น ๆ หนังสือเปรียบเสมือนจุมพฏ์พยุภูมิคุ้มกันไปด้วยแหล่งความรู้อันหลากหลายที่ตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของผู้อ่าน หนังสือจะทำให้เด็กมีสติปัญญา มีความคิดกว้างไกล เพราะเรื่องราวหลากหลายในหนังสือเป็นเสมือนภาพจำลองชีวิตเด็กจะได้เรียนรู้ เข้าใจ และเกิดประสบการณ์ที่สามารถแก้ปัญหาได้โดยเป็นการเตรียมพร้อมที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ ในอนาคต ส่วนทางด้านอารมณ์และจิตใจหนังสือจะเป็นเพื่อนแก้เหงาให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นอาหารทางใจที่ส่งเสริมวุฒิภาวะให้เด็กได้เป็นอย่างดี (กรชกร จินตนาสถิต 2550 : 12) ในทางสังคมเมื่อเด็กได้อ่านหนังสือเขาจะได้เรียนรู้วิถีปฏิบัติ กฎเกณฑ์ กติกา ศีลธรรมจรรยาที่สังคมยอมรับ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าหนังสือเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับเด็กอย่างหนึ่งที่มิบทบาทในการเสริมสร้างและพัฒนาเด็กให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะหนังสือสำหรับเด็ก ดังพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2519 : 2) ในพระราชนิพนธ์ “ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า” ความว่า

หนังสือประเภทที่ข้าพเจ้าคิดว่าสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งคือหนังสือสำหรับเด็ก วัยเด็กเป็นวัยที่ต้องเรียนรู้ เด็ก ๆ ส่วนใหญ่สนใจที่จะทราบเรื่องราวต่าง ๆ แปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่แล้ว ถ้าเรามีหนังสือที่มีคุณค่าทั้งเนื้อหาและรูปภาพให้เขาอ่าน ให้ความรู้และความบันเทิง เด็ก ๆ จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ที่รอบรู้ มีธรรมะประจำใจ มีความรักบ้านเมือง มีความต้องการปรารถนาจะทำแต่ประโยชน์ที่สมควร”

จากข้อความดังกล่าวจะเห็นได้ว่าหนังสือมีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของเด็กให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคตจะเห็นได้จากความเจริญที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ล้วนเกิดจากประชากรที่มีนิสัยรักการอ่านทั้งสิ้น เช่น ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีความเจริญด้านต่าง ๆ ทัดเทียมกับประเทศแถบตะวันตกทั้งนี้เนื่องจากประชากรของญี่ปุ่นเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่านและ

หน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการอ่านของประชากรเป็นอย่างยิ่งทั้งยังมีการสำรวจการอ่านอยู่เสมอเพื่อศึกษาปัญหา ซึ่งสภาพการอ่านของประชากรจากการสำรวจในปีพุทธศักราช 2537 พบว่าชาวญี่ปุ่นอ่านหนังสือเฉลี่ยเดือนละ 3.9 เล่ม นิตยสาร 4.9 ฉบับ และการ์ตูน 2.7 ฉบับ (กฤตติยา สุขกิจ 2547 : 9) ในขณะที่คนไทยอ่านหนังสือเฉลี่ยเพียง 10 บรรทัดต่อคนต่อปีซึ่งทำให้ปัญหานี้กลายเป็นปัญหาในระดับชาติทันที (อัญชลี อินทร์ยิ้ม 2550 : 4) ทั้งนี้มีการประมวลสาเหตุที่ทำให้คนไทยส่วนใหญ่ขาดอุปนิสัยในการรักการอ่าน คือการขาดการกระตุ้นสร้างเสริมให้รักการอ่านตั้งแต่เยาว์วัยถูกเร่งรัดการอ่านผิดวิธี เด็กไม่สนุกกับการอ่านต้องอ่านหนังสือที่เด็กไม่ชอบ สอนอ่านแบบเข้มงวด ชอบลงโทษเด็กเวลาอ่านผิด ถูกบังคับให้อ่านโดยขาดความพร้อม (ดวงเดือน ต้นตระกูล. (2550 : 26) หนังสือจึงจัดได้ว่าเป็นสื่อที่ไม่เคยล้าสมัยซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กส่งเสริมให้เด็กเกิดความเจริญก้าวหน้าทางปัญญา เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม พร้อมทั้งให้ความบันเทิงควบคู่ไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : 5) ที่กล่าวว่า การที่เด็กมีโอกาสได้อ่านหนังสือบ่อย ๆ จะทำให้เด็กคุ้นเคยกับการใช้หนังสือและคุ้นเคยกับตัวหนังสือ สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักคือหากเด็กมีประสบการณ์ที่ดีและมีความสุขในการใช้หนังสือจะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านได้อย่างดี ยิ่ง ดังนั้นการทำหนังสือสำหรับเด็กจึงต้องมีหลากหลายรูปแบบทั้งที่เป็นสารคดี และบันเทิงคดี ซึ่งแต่ละประเภทมีกลวิธีการนำเสนอแตกต่างกันไป (จันทร์ภา ภูเงิน 2549 : 2) ซึ่งปัจจุบันมีการตื่นตัวทางด้าน การแต่งหนังสือและการผลิตหนังสือสำหรับเด็กออกแพร่หลาย โดยเฉพาะหนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสืออ่านนอกเวลา หรือหนังสือนิทาน วงการผลิตหนังสือในประเทศไทยมีการแข่งขันการสร้างหนังสือสำหรับเด็กมากขึ้นดังจะเห็นได้จากการที่มีสำนักพิมพ์หลายแห่งที่เคยผลิตหนังสือทั่วไปได้ให้ความสนใจในการผลิตหนังสือสำหรับเด็กออกมา มาก การที่มีหนังสือสำหรับเด็กผลิตขึ้นมามากย่อมส่งผลให้วงการหนังสือสำหรับเด็กกว้างขวางตามไปด้วย เมื่อปริมาณหนังสือสำหรับเด็กได้เพิ่มขึ้นผู้เลือกหนังสือเพื่อนำไปบริการหรือส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน (ณัฐราศิริ สักดิ์ทอง 2548 : 10) ก็ย่อมจะพิถีพิถันในการเลือกหนังสือเพื่อจะให้หนังสือที่มาบริการหรือส่งเสริมการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ (คณิศรา จันทร์วงศ์ 2549 : 2) ในการเลือกหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยก็เช่นเดียวกัน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ซึ่งได้แก่ครูปฐมวัยจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเด็กและมีความรู้ในเรื่องหนังสือสำหรับเด็ก จะต้องรู้ว่าเด็กมีระดับความสามารถในการอ่านอย่างไร จะได้คัดเลือกหนังสือให้ตรงกับความต้องการ และเหมาะสมกับเด็ก ซึ่งหนังสือเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับเด็กอย่างหนึ่งที่มีบทบาทในการเสริมสร้างและพัฒนาเด็กให้เป็นบุคคลที่ช่วยพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าได้เป็นอย่างดี

จากความสำคัญของหนังสือดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการจึงได้เห็นความสำคัญของหนังสือที่มีต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการในความรับผิดชอบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้มีนโยบายให้โรงเรียนทุกแห่งที่อยู่ในความดูแลของรัฐและที่มีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีการใช้หนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้เสนอแนวทางในการเลือกหนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ โดยได้นำตัวอย่างหนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพทุกฉบับลงเว็บไซต์ เมื่อวันที่ 26 เดือน กุมภาพันธ์ 2552 จำนวน 465 รายการซึ่งเป็นหนังสือที่ผ่านการคัดเลือกและพิจารณาของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 9 แห่งให้ใช้ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาปฐมวัยที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของรัฐทั่วประเทศ ในการนำหนังสือดังกล่าวมาใช้ในการเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้นจำเป็นต้องให้ครูผู้สอน ผู้ดูแลเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นผู้คัดเลือกและจัดหาหนังสือดังกล่าวมาใช้ในโรงเรียน ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียนที่อยู่ภายใต้การดูแลของรัฐจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกเฉพาะหนังสือที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 80 เล่ม และศึกษาความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กในด้านรูปแบบของหนังสือ ด้านเนื้อหา วิธีการนำเสนอ ภาพประกอบ และรูปเล่ม ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้กับ ครูผู้สอน ผู้ดูแลเด็ก และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในการจัดทำ จัดหา พัฒนา และคัดเลือกหนังสือที่จะนำมาใช้กับเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพ เหมาะสมกับวัย และตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก อีกทั้งยังสามารถส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและยังเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านได้อย่างดียิ่งอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์ของวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาลักษณะหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจใน ด้านรูปแบบของหนังสือ ด้านเนื้อหา วิธีการนำเสนอ ภาพประกอบ และรูปเล่ม

2.2 เพื่อศึกษาความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 2

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตที่จะศึกษาดังนี้

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยที่กำลังเรียนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เครือข่ายชุมชนพลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 851 คน

3.2 หนังสือสำหรับเด็กที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ได้แก่ หนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้ตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพที่ผ่านการคัดเลือกของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 80 รายการ ดังนี้

1. กระรอกน้อยเรียนรู้
2. กระดูกกระดูกกระดูกกระดูก
3. ก้ามแก้ว
4. หนูออกวาดบ้าน
5. เพื่อนของเจ้า
6. ลิงน้อยอวดเก่ง
7. ลูกสัตว์หามาแม่
8. หนูน้อยหวมกแดง
9. ขอหนูหลับน้อย
10. ข้าวโพดฟันหลอ
11. ของขวัญมหัศจรรย์จากภูต
12. ของใช้ของคนดี
13. เขาชื่อใคร
14. หนูน้อยจี๋หวง
15. ลูกรัก
16. เค้าโมงหลบมุม
17. คุณแม่ขาอุ้มหน้อย
18. ลูกไก่แสนสวย
19. ความลับในกระสอบ
20. หวานอยู่ไหน
21. จ้อยเรียนรู้ตอน “เสียง”

22. ลูกหมี่มีน้อง
23. จะไปไหนจ๊ะ
24. หนูนากับยักษ์ใหญ่
25. เราสร้างโลก
26. บ้านของจุก
27. พลายลำควน
28. ฉันทคือสายฝน
29. ช้างก้อย
30. ชุคใหม่ของชนพู่
31. ก่อตั้งดินสอของดีดดี
32. ช่วยหนูด้วย
33. ช้างน้อยหาเพื่อน
34. เรียนรู้ซ้าย-ขวา
35. ลูกจ๋าจะไปไหน
36. ไคโนเสาร์ขาโค้ง
37. สามสี่อยากปีนเสือ
38. โจโจ้น้อย
39. ตุ๊กแกผู้อภัย
40. คนเก่ง
41. ตั๊กแตนสามตัว
42. หกสหายพายเรือ
43. ทำไมหนอนายตุ๋นป่อง
44. หมี่น้อยกลับใจ
45. ตกใจหมดเลย
46. ทำไมไม่มีปีแมว
47. ดอกไม้ใกล้ตัว
48. ยานพาหนะ
49. รับไม้อัน
50. ลูกหมี่เป็นหวัด
51. ไตมาเข้าปลายักษ์

52. บ้านของฉันดีที่สุดใน
53. นายจนมดัม
54. นกกระจอกสร้างรัง
55. นื่องจืดตรงต่อเวลา
56. ฝนจ้า
57. น้ำใจ
58. พ่อจ๋าแม่จ๋า
59. อ่านสนุก
60. รongเท้าของลูกหมี
61. สิบสหาย
62. นูบี่ห้องแดนมหัศจรรย์
63. .แม่ช่างใจอารี
64. สวนสวรรค์
65. สัตว์ประหลาดกับแม่
66. หนูป้อมแจ่มใส
67. ใฝ่น้อย
68. เอ๊ะ? หางของใคร
69. ลูกโป่งสวรรค์
70. พญานก
71. พบกันสวัสดิ์
72. เพื่อนบ้าน
73. บ้านที่กวันหยุด
74. อ้าปากอีกทีก็
75. ฟ้าจ๋าย่าร้องไห้
76. มดสิบตัว
77. มันทลบฝน
78. แม่ไก่สามตัว
79. แม่หุงโต
80. ฉันคือคันไม้

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 การศึกษาลักษณะหนังสือ หมายถึง การจำแนกหนังสือ ในด้าน รูปแบบของหนังสือ ด้านเนื้อหา วิธีการนำเสนอ ภาพประกอบ และรูปเล่มของหนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้ตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ที่ผ่านการคัดเลือกของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

4.2 หนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือที่เด็กได้เลือกอ่าน เพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อความรู้ และเพื่อใช้ประกอบการศึกษา มีเนื้อหาสาระ มีภาพประกอบ ใช้ภาษาที่ง่าย มีขนาดของตัวอักษรโตกว่าปกติ และเหมาะสมกับวัยของเด็กเป็นหนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้ตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพที่ผ่านการคัดเลือกของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

4.3 เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กอายุ 5-6 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 เครื่องหมายพหลบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2

4.4 ลักษณะหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจ หมายถึง หนังสือเสริมประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยชอบและเลือก ในด้าน รูปแบบของหนังสือ ด้านเนื้อหา วิธีการนำเสนอ ภาพประกอบ และรูปเล่ม

4.5 ความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง ความชอบในรายการหนังสือที่เด็กปฐมวัยเลือกอ่านมากที่สุด โดยอ้างอิงจากแบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 เพื่อเป็นแนวทางให้กับ ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถเลือกใช้หนังสือสำหรับเด็กให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก เหมาะสมกับวัย

5.2 เป็นข้อมูลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก เพื่อพัฒนาหนังสือให้เหมาะสมกับวัย และความต้องการของเด็ก

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้เสนอ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็ก
 - 1.1 ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก
 - 1.2 ประเภทของหนังสือสำหรับเด็ก
 - 1.3 องค์ประกอบของหนังสือสำหรับเด็ก
 - 1.4 คุณค่าของหนังสือสำหรับเด็ก
 - 1.5 ลักษณะของหนังสือสำหรับเด็ก
 - 1.6 หนังสือสำหรับเด็กกับการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก
 - 1.7 หลักเกณฑ์การเลือกหนังสือสำหรับเด็ก
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็ก

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็ก

1.1 ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก

การศึกษาเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กมีผู้ให้ความหมายของหนังสือสำหรับเด็กในลักษณะต่าง ๆ ที่มีทั้งจุดร่วมและจุดต่าง ดังนี้

แม่นมาศ ชวลิต. (2544 : 341) ได้กล่าวว่า หนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือซึ่งเขียนหรือแปลให้เด็กเลือกอ่านเอง หรือเพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อให้ความรู้ เพื่อใช้ประกอบการศึกษา และหนังสืออ่านเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือ วารสารและหนังสือที่เขียนขึ้นสำหรับเด็กและจะต้องขยันให้เด็กอ่านอย่างเพลิดเพลินด้วยความสนใจ เพิ่มพูนความสามารถในการอ่าน และเข้าใจภาษาจนเกิดนิสัยการอ่านหนังสือ

จินตนา ไบกาชุย (2542 : 7) ได้ให้ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก คือ หนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เด็กใช้ในการฟัง การอ่าน และการเรียนรู้ด้วยเนื้อหาสาระที่มุ่งให้ความรู้

ความคิด และสาระอันเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน หรือให้ความเพลิดเพลินและจรรโลงจิตใจผู้อ่านอย่างหนึ่งอย่างใดหรือให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินร่วมกันไป โดยใช้แนวเขียนแบบสารคดี และบันเทิงคดีรวมทั้งการจัดทำรูปเล่มที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจ และความสามารถในการอ่านของผู้อ่าน

ฉวีวรรณ อุภาภินันท์ (254 : 13) ได้กล่าวถึงหนังสือสำหรับเด็ก ว่าหมายถึงหนังสือที่มีจุดมุ่งหมายในการจัดทำขึ้นให้สำหรับเด็กอ่านโดยเฉพาะ หรืออาจให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังก็ได้ถ้าเป็นเด็กเล็กๆ อาจเป็นหนังสือภาพล้วนๆ (Picture Book) หรือหนังสือที่มีเนื้อเรื่องและรูปภาพ หรือหนังสือการ์ตูนก็ได้ หนังสือสำหรับเด็กจะต้องจัดทำขึ้นให้เนื้อหาสาระ รูปเล่ม และตัวอักษรที่เหมาะสมกับวัย ความรู้ และความสามารถของเด็กด้วย

วิริยะ สิริสิงห. (2550 : 38) ได้ให้ความหมายของหนังสือสำหรับเด็กไว้ว่า หนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือที่เขียนให้เด็กได้เลือกอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อให้เกิดความรู้และเพื่อใช้ประกอบการศึกษา มีเนื้อหาสาระและใช้ภาษาที่ง่ายและเหมาะสมกับวัยของเด็ก

นอกจากนี้ สนิท สัตโยภาส (2547 : 20) ก็ได้กล่าวถึงหนังสือสำหรับเด็กไว้ว่า หมายถึงหนังสือที่เขียนให้เด็กดู ฟัง และอ่าน ซึ่งมีรูปแบบต่างๆ อาจพิมพ์เป็นเล่ม แผ่นพับหรือเป็นงานเขียนที่แทรกอยู่ในหนังสือพิมพ์รายวันหรือนิตยสารสำหรับผู้ใหญ่ ซึ่งงานเขียนเหล่านี้จะมุ่งใช้ภาษาและให้เนื้อหาสาระที่ง่ายเหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินไปพร้อมกับการฝึกทักษะการอ่านและได้ความรู้ เกิดปัญญา ได้แนวคิดในการดำเนินชีวิตไปด้วย

ทิพย์สุดา อินทะพันธ์ (2549 : 12) ได้ให้ความหมายของหนังสือเด็กไว้ว่า หนังสือเด็กเป็นหนังสือที่เขียนในรูปแบบต่าง ๆ กัน เนื้อหาสาระและการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เพื่อให้เด็กได้อ่าน ได้ดู ได้ฟัง เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเป็นเครื่องมือสื่อสารก่อให้เกิดการพัฒนาเด็กทุกด้าน

คณิตรา จันทวงศ์ (2549 : 20) ได้ให้ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก ไว้ว่า หนังสือเด็ก หมายถึง สิ่งที่จัดทำขึ้นเพื่อเด็กได้รับความเพลิดเพลินจากการดูภาพ การฟัง การอ่าน และเรียนรู้จากเรื่องราวที่เขียนขึ้น โดยใช้ภาษาที่ง่ายและเหมาะสมกับวัยเด็ก

เบญจมาศ แสงโยมณี (2549 : 10) กล่าวว่าหนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือที่จัดทำขึ้นสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี หนังสือที่จัดทำเป็นสมุดภาพประกอบคำโดยมีคำบรรยายเป็นประโยคสั้น ๆ ใต้ภาพหรือรวมทั้งมีภาพไม่มีคำประกอบ ทำให้ผู้อ่านได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน บันเทิง อาจเป็นนิยาย นิทาน วรรณคดีประเภทต่าง ๆ สามารถปลุกฝังให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ฉลาด และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง พร้อมทั้ง

ให้ความเพลิดเพลิน เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม คุณนิสัย การศึกษา และทรรศนะต่าง ๆ อันแตกต่างไปจากหนังสือแบบเรียน

จากความหมายข้างต้น จึงสรุปได้ว่า หนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือที่เขียนให้เด็กและเยาวชนอ่านโดยเฉพาะหรืออาจให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังก็ได้ถ้าเด็กยังเล็ก โดยมุ่งเน้นที่จะให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน เพื่อให้ความรู้ เพื่อใช้ประกอบการศึกษา ทำให้ผู้อ่านได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน บันเทิง อาจเป็นนิยาย นิทาน วรรณคดีประเภทต่าง ๆ ที่สามารถปลูกฝังให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลฉลาด และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม คุณนิสัย การศึกษา และทรรศนะต่าง ๆ อันแตกต่างไปจากหนังสือแบบเรียน อีกทั้งยังเพิ่มพูนความสามารถในการอ่าน และเข้าใจภาษาจนเกิดนิสัยรักการอ่านหนังสือ เด็กได้เลือกอ่าน มีเนื้อหาสาระและใช้ภาษาที่ง่ายและเหมาะสมกับวัยของเด็ก

1.2 ประเภทของหนังสือสำหรับเด็ก

ประเภทของหนังสือนั้นสามารถจำแนกได้หลายลักษณะ (ฉวีวรรณ อุหาภินันท์, 2542 ข. คลยา วงศ์ระชะชัย, 2542 อ้างถึงใน บังอร พรรณสุขศรี, 2535, วินัย รอดจ่าย, 2540) ทั้งนี้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้ามุ่งประเด็นไปที่หนังสือสำหรับผู้อ่านในวัยเด็ก โดยได้ศึกษาประเภทของหนังสือตามลักษณะต่างๆ ได้แก่

1.2.1 การศึกษาค้นคว้า และการวิจัย ซึ่งมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความรู้ต่างๆ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิชาการในสาขาต่างๆ เรื่องเกี่ยวกับบุคคล สถานที่และเหตุการณ์ที่มีความจริง ซึ่งเนื้อหาความรู้ในหนังสือสารคดีนั้นมีความถูกต้อง ตรงไปตรงมาเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายและได้รับรู้ตามความจริง

1.2.2 หนังสือให้ความรู้ เป็นหนังสือที่ทำให้ผู้อ่านได้รับสาระความรู้ ตอบสนองความสนใจและความอยากรู้อยากเห็นที่มีต่อบุคคล เหตุการณ์ สถานที่ และสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว การอ่านหนังสือประเภทนี้ส่งเสริมให้ผู้อ่านได้ใช้ความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ วิเคราะห์และประเมินค่า รวมทั้งเกิดความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ การใช้ภาษา และการสร้างเจตคติ ตัวอย่างเช่นหนังสือเรื่องราชบุริมโอง เรื่องสัตว์เล็กๆ ที่มีพิษ เรื่องกระทิง ฯลฯ

จากการศึกษาหนังสือข้างต้น และหนังสือที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงสรุปการจำแนกประเภทของหนังสือเด็ก โดยยึดความหมายของหนังสือเด็กตามนิยามศัพท์เฉพาะที่ว่า หนังสือเด็ก หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่เขียนให้เด็กอ่านอย่างเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็กเพื่อให้เด็กเรียนรู้และสนุกสนานเพลิดเพลิน โดยแตกต่างไปจากหนังสือเรียน คือ

หนังสือเด็กเป็นหนังสือที่มีจุดมุ่งหมายให้ความรู้ หรือความเพลิดเพลินควบคู่กันไป แต่โดยมากเน้นความเพลิดเพลินมากกว่า จำแนกออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่

1. หนังสือภาพ
2. หนังสือนิยาย / นิทาน
3. หนังสือกวีนิพนธ์
4. หนังสือชีวประวัติ
5. หนังสือความรู้ทั่วไป
6. หนังสือการ์ตูน
7. หนังสือกิจกรรม/ชุดกิจกรรม

ส่วนวิริยะ สิริสิงห (2547 : 13-14) ได้กล่าวถึงการแบ่งประเภทหนังสือสำหรับเด็ก ไว้ว่า ได้มีการแบ่งหลายระดับตามเกณฑ์ต่างกันไป เช่น แบ่งตามเกณฑ์อายุบ้าง แบ่งตามเกณฑ์ชั้นเรียนบ้าง และบางครั้งก็แบ่งตามลักษณะเรื่องหนังสือสำหรับเด็กเมื่อแบ่งตามเกณฑ์อายุ แบ่งได้ 5 ระดับ ดังนี้

1. หนังสือสำหรับเด็กอายุ 0-3 ปี
2. หนังสือสำหรับเด็กอายุ 4-6 ปี
3. หนังสือสำหรับเด็กอายุ 7-10 ปี
4. หนังสือสำหรับเด็กอายุ 11-14 ปี
5. หนังสือสำหรับเด็กอายุ 15-18 ปี

เป็นที่น่าสังเกตว่า หนังสือสำหรับเด็กอายุ 0-3 ปี และหนังสือสำหรับเด็กอายุ 14-18 ปีในประเทศไทยยังผลิตกันน้อยมาก โดยเด็กวัย 0-2 ปี เด็กยังเล็กเกินกว่าที่ผู้ปกครองจะสนใจหาหนังสือให้อ่าน ส่วนวัย 14-18 ปี เป็นวัยที่เน้นการผลิตตำราเรียน สารความรู้ทางวิชาการมากกว่าหนังสือสำหรับเด็กแบ่งตามระดับชั้นเรียน แบ่งได้ 3 ระดับ คือ

1. หนังสือสำหรับเด็กวัยเด็กเล็ก อายุ 3-6 ปี
2. หนังสือสำหรับเด็กวัยประถมศึกษา อายุ 7-12 ปี
3. หนังสือสำหรับเด็กวัยมัธยมศึกษา อายุ 13-18 ปี

หนังสือสำหรับเด็กแบ่งตามลักษณะของเรื่อง ก็จะแบ่งได้ 3 ประเภทเช่นกันคือ

1. นวนิยาย (Fiction) ให้ความเพลิดเพลินเป็นสำคัญ การบรรยายเรื่องเขียนเป็นร้อยแก้วหนังสือสำหรับเด็กที่เสนอในรูปแบบของนวนิยายนี้มีอยู่ 2 แบบ

- 1.1 เสนอเป็นเรื่องราว (Story) ได้แก่ การเล่าเรื่อง เล่านิทานมีการบรรยายให้ผู้อ่านเห็นเป็นภาพพจน์

1.2 เสนอเป็นบทละคร (Play) สำหรับใช้แสดงบนเวที ใช้ฉากบทเจรจา และท่าทางของผู้แสดงเป็นการสื่อความเข้าใจ

2. สารคดี (Non Fiction) ให้ความรู้และข้อเท็จจริงเป็นสำคัญ หนังสือสารคดีเหมาะกับเด็กทุกวัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้เขียนว่าจะสามารถเขียนสารคดีให้เหมาะกับเด็กในวัยใด

3. ร้อยกรอง (Verse) เป็นการเสนอเรื่องราวไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบนิยายหรือสารคดี เป็นคำคล้องจองตามประเภทฉันทลักษณ์ต่างๆ มี 2 ประเภท คือ บทร้อยกรองสำหรับเด็ก (Nursery Rhymes) และบทร้อยกรองสำหรับวัยรุ่น (Poety for Young Reader)

ส่วน จินตนา ไบกาซูยี (2542 : 33-34) ได้แบ่งประเภทหนังสือสำหรับเด็กไว้ดังนี้

- 1) สารคดี: ท่องเที่ยว ชีวิตประวัติ ความรู้(เป็นเรื่องๆ) ฯลฯ
- 2) บันเทิงคดี: นวนิยาย (นานาชาติ) นิยาย เรื่องสั้นร่วมสมัย ฯลฯ
- 3) นิทาน: คำานาน ชาดก นิทานพื้นเมือง นิทานฝันเพื่อง นิทานสุภาษิต นิทานสมัยใหม่เทพนิยาย ฯลฯ
- 4) ร้อยกรอง: นิทานคำกลอน บทละคร กาพย์นิราศ ฯลฯ
- 5) การ์ตูน: การ์ตูนเรื่องยาว การ์ตูนขบขัน/การ์ตูน (ช่อง) ฯลฯ
- 6) หนังสือภาพ: หนังสือเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ หนังสือสำหรับเด็กนิทานแผ่นภาพเล่านิทาน ฯลฯ

นอกจากนี้ สนิท สัตโฆภาส (2547 : 23-24) ยังได้แบ่งประเภทของหนังสือสำหรับเด็กตามเกณฑ์ต่างๆ ดังนี้ คือ

1. แบ่งโดยยี่ดวิธีเขียนเป็นหลัก จำแนกได้ 2 ประเภท คือ หนังสือสำหรับเด็กประเภทร้อยแก้วและหนังสือสำหรับเด็กประเภทร้อยกรอง
2. แบ่งโดยยี่ดรูปแบบเป็นหลัก จำแนกได้เป็น 7 ประเภท คือ
 - 2.1 หนังสือภาพ
 - 2.2 หนังสือพื้นบ้าน
 - 2.3 นิทานสมัยใหม่
 - 2.4 บันเทิงคดีร่วมสมัย
 - 2.5 บันเทิงคดีอิงประวัติศาสตร์
 - 2.6 ความรู้และประวัติบุคคล
 - 2.7 บทร้อยกรอง

3. แบ่งโดยยี่กระดัดชั้นเรียนเป็นหลัก จำแนกได้ 3 ประเภท คือ
 - 3.1 หนังสือสำหรับเด็กเล็กหรืออนุบาล อายุ 3-5 ขวบ
 - 3.2 หนังสือสำหรับเด็กประถมศึกษา อายุ 6-11 ขวบ
 - 3.3 หนังสือสำหรับเด็กมัธยมศึกษาตอนต้นหรือวัยก่อนวัยรุ่น อายุ 12-14 ขวบ
4. แบ่งโดยยึดเนื้อหาเป็นหลัก จำแนกได้ 3 ประเภท คือ
 - 4.1 หนังสือบันเทิงคดี (ให้ความเพลิดเพลิน)
 - 4.2 หนังสือสารคดี (ให้ความรู้และเสริมบทเรียน)
 - 4.3 หนังสือการ์ตูนและวารสารสำหรับเด็ก

ส่วนวินัย รอดจ่าย (2540 : 18) ได้แบ่งประเภทหนังสือสำหรับเด็กออกเป็น 3 ประเภท โดยยึดหน้าที่ของหนังสือเป็นหลัก ได้แก่

1. หนังสือประเภทบันเทิงคดี คือหนังสือที่แต่งขึ้นเพื่อให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่เด็ก เขียนได้ทั้งแบบร้อยแก้วและร้อยกรอง ได้แก่นิทาน นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปล และการ์ตูน
2. หนังสือสารคดี คือ หนังสือที่ให้ความรู้และข้อเท็จจริงแก่เด็กเป็นสิ่งสำคัญทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้เขียนว่าจะสามารถเขียนสารคดีให้เหมาะกับเด็กวัยใด ได้แก่สารคดีทั่วไป สารคดีชีวประวัติ สารคดีท่องเที่ยว
3. หนังสือร้อยกรอง คือ หนังสือประเภทบันเทิงคดีอีกรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินในรูปแบบของนิทาน สารคดี ให้เป็นคำคล้องจองตามประเภท ฉันทลักษณ์ต่าง ๆ

ออกจากรั้วฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 13) ได้แบ่งประเภทของหนังสือสำหรับเด็กไว้ดังนี้

1. แบ่งตามลักษณะของการถ่ายทอดซึ่งแบ่งได้ 2 ประเภท คือ
 - 1.1 หนังสือสำหรับเด็กमुखपाठुडे ได้แก่ หนังสือสำหรับเด็กที่ถ่ายทอดกันมาด้วยวิธีการบอกเล่า การขับร้อง และการเล่น สืบต่อกันมา หนังสือสำหรับเด็กประเภทนี้ ได้แก่ ปริศนาคำทาย เพลงกล่อมเด็ก บทเล่นเด็ก และนิทานพื้นบ้าน
 - 1.2 หนังสือสำหรับเด็กลายลักษณ์ ได้แก่หนังสือสำหรับเด็กที่ถ่ายทอดด้วยการเขียน การพิมพ์ การจารึก และการจาร ไม่ว่าจะกระทำลงบนวัสดุประเภทใด เช่นแผ่นดินเหนียว แผ่นหนัง หิน ใบไม้ เยื่อไม้ กระดาษ ฯลฯ จัดเป็น “หนังสือสำหรับเด็กประเภทลายลักษณ์”ทั้งสิ้น

2. การแบ่งประเภทตามลักษณะของคำประพันธ์เป็นหลัก จำแนก ได้ 2 ประเภท

2.1 ประเภทร้อยกรอง หนังสือสำหรับเด็กที่มีลักษณะบังคับในการแต่งหรือมีการกำหนดคณณะ เช่น มือของฉัน ของ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ ใฝ่น้อยของขุนเพชร บุญประเสริฐ

2.2 ประเภทร้อยแก้ว หนังสือสำหรับเด็กที่ไม่มีลักษณะบังคับในการแต่งหรือไม่มีการกำหนดคณณะ เช่น ชีวิตบ้านป่า ของ ประสิทธิ์ มุกสิกเกษม ข้าวป่า ของ อำนาจ เย็นสบาย คู่กแกคู่อภัพ ของ เฉลิมฉาย เขมวิชานูร์ตัน ลูกไก่แสนสวย ของสุภา ลือศิริ เป็นต้น

3. การแบ่งตามลักษณะเนื้อหาเป็นหลัก จำแนกได้ 2 ประเภท คือ

3.1 ประเภทสารคดี สารคดี คือเรื่องราวที่เขียนขึ้นเพื่อให้ความรู้และข้อเท็จจริงต่าง ๆ มากกว่าที่จะให้ความบันเทิงแก่เด็ก ตัวอย่างของหนังสือสำหรับเด็กประเภทนี้ เช่น แม่โพสพ ของ ม.ล.เตียบ ชุมสาย คู่มือเลี้ยงปลาตู้ ของวิริยะ สิริสิงห์ เป็นต้น

3.2. ประเภทบันเทิงคดี หมายถึง หนังสือสำหรับเด็กที่แต่งขึ้นเพื่อให้ความเพลิดเพลินบันเทิงใจแก่เด็กมากกว่าที่จะให้ความรู้ เช่น เอื้องชะงะสีทอง ของวิชา พรหมจันทร์ อ้วนอีศคผจญภัย ของ เบญจา แสงมะลิ ฯลฯ

4. การแบ่งตามจุดมุ่งหมายในการแต่ง จำแนกได้เป็น 3 ประเภท

4.1 ประเภทหนังสือแบบเรียน (Textbook)

4.2 ประเภทหนังสืออ่านเพิ่มเติม (Complementary Readers)

4.3 ประเภทส่งเสริมการอ่าน (Supplementary Readers)

5. การแบ่งประเภท ตามลักษณะรูปเล่มและกำหนดเวลาที่ออกเป็นหลัก จำแนกได้เป็น 4 ประเภท คือ

5.1 ประเภทหนังสือพิมพ์ (Newspaper) เป็นสิ่งพิมพ์ที่ใช้กระดาษขนาดใหญ่หลายแผ่นพับได้ ไม่เย็บติดกัน หนังสือพิมพ์สำหรับเด็กที่เป็นภาษาไทยยังไม่มีบริษัทใดจัดทำจำหน่าย มีแต่ทำกันขึ้นภายในโรงเรียนเพื่ออ่านกันเองเท่านั้น

5.2 ประเภทวารสาร (Periodical)

5.3 ประเภทหนังสือ (Books)

5.3.1 หนังสือภาพ (Picture Books)

5.3.2 หนังสือภาพชวนขัน (Comic Books)

5.3.3 หนังสือทั่วไป (Books)

5.4 ประเภทจุลสารหรืออนุสาร (Pamphlets)

6. การแบ่งประเภทตามอายุเป็นหลัก จำแนกออกได้เป็น 5 ประเภท คือ
 - 6.1 เด็กอายุ 2 - 3 ปี
 - 6.2 เด็กอายุ 3 - 6 ปี
 - 6.3 เด็กอายุ 6 - 11 ปี
 - 6.4 เด็กอายุ 11 - 14 ปี
 - 6.5 เด็กอายุ 14 - 18 ปี
7. การแบ่งประเภท ตามระดับชั้นเรียนเป็นหลัก จำแนกออกได้ 3 ประเภท คือ
 - 7.1 เด็กระดับชั้นอนุบาล ซึ่งมีอายุระหว่าง 3 – 6 ปี
 - 7.2 เด็กระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งอายุระหว่าง 7 – 12 ปี
 - 7.3 เด็กระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งมีอายุระหว่าง 13 – 18 ปี
8. การแบ่งประเภทตามรูปแบบเป็นหลัก จำแนกออกเป็น 7 ประเภท คือ
 - 8.1 หนังสือภาพ
 - 8.2 หนังสือพื้นบ้าน
 - 8.3 นิทานสมัยใหม่
 - 8.4 ร้อยกรอง
 - 8.5 บันเทิงคดีร่วมสมัย
 - 8.6 บันเทิงคดีอิงประวัติศาสตร์
 - 8.7 ความรู้และประวัติบุคคล

ส่วนทิพย์สุดา อินทะพันธ์ (2543 : 13) ได้แบ่งหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย ออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. หนังสือที่ไม่มีคำบรรยาย หนังสือประเภทนี้มีแต่ภาพเพื่อเป็นการกระตุ้นเตรียมความพร้อมในการอ่านของเด็ก ที่เสนอเรื่องราวต่อเนื่องกันตามลำดับ มีความกระชับชัดเจน และควรเป็นเรื่องสั้นและง่ายเพื่อให้เด็กดูภาพแล้วเข้าใจตลอดเรื่อง เด็กสามารถอ่านเรื่องจากภาพได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังสามารถส่งเสริมจินตนาการในการเล่าเรื่องจากภาพให้ผู้ฟังเพื่อช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาที่ดี

2. หนังสือนิทานประกอบภาพ หนังสือประเภทนี้มีทั้งภาพและคำบรรยายเพื่อให้เด็กหัดดูภาพ ให้รู้จักความหมายของภาพ และคำจึงควรใช้ศัพท์ง่าย ๆ ประโยคสั้น ๆ มีจำนวนคำไม่มากนักเป็นความเรียง ง่าย ๆ หรือเป็นคำคล้องจองกัน ตัวอักษรโตชัดเจนควรมีข้อความในแต่ละหน้าเพียง 1-2 บรรทัด และมีระยะเว้นว่างเพื่อให้เด็กได้เห็นตัวหนังสือชัดเจน และไม่เกิดความท้อแท้หรือเบื่อหน่ายที่จะอ่าน นอกจากนี้เด็กจะได้หัดดูภาพและสังเกตคำแล้ว หนังสือนิทานประกอบ

ภาพยังเหมาะที่จะนำมาเล่าหรืออ่าน ดัง ๆ ให้เด็กฟัง และให้เด็กดูภาพไปพร้อม ๆ กันไปด้วย ภาพจึงควรมีขนาดใหญ่และชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ภาพและเรื่องควรอยู่ในหน้าเดียวกันหรือสองหน้าคู่กัน หนังสือนิทานประกอบภาพสำหรับเด็กปฐมวัยอาจแบ่งเป็นบทหรือตอนสั้น ๆ เนื้อเรื่องจบลงในแต่ละบทหรือตอนนั้น ๆ ก็ได้

จากการศึกษาประเภทหนังสือสำหรับเด็ก สรุปได้ว่า หนังสือสำหรับเด็กในปัจจุบันได้แบ่งประเภทหนังสือตามจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ได้แก่ หนังสือประเภทสารคดี เป็นหนังสือที่เน้นวิชาการ เน้นหนักไปทางการคิดการอ่าน และเป็นหนังสือที่ให้ความรู้เชิงวิชาการ เช่น หนังสือเรียนหนังสือประเภทบันเทิงคดี เป็นหนังสือที่เด็กได้อ่าน ได้ดู ได้ฟัง แล้วเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน หนังสือที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยต้องเป็นหนังสือที่มีภาพประกอบ ซึ่งกล่าวโดยสรุปแล้ว หนังสือสามารถแบ่งเป็นประเภทตามเกณฑ์ต่างๆ โดยหลักใหญ่ๆ จะแบ่งตามช่วงวัยของผู้อ่านและแบ่งตามรูปแบบของเนื้อหา นอกจากนั้นแล้วหนังสือสำหรับเด็กยังเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเด็กทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์และจิตใจ เพราะการอ่านหนังสือจะทำให้เด็กมีความรู้กว้างไกล รอบรู้สิ่งต่าง ๆ และช่วยให้ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและสังคมได้ สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างดี จึงควรส่งเสริมให้เด็กได้อ่านหนังสือที่ดีมีคุณภาพและเหมาะสมกับวัยของเขาเหล่านั้น

1.3 องค์ประกอบของหนังสือสำหรับเด็ก

การจะเลือกหนังสือสำหรับเด็กให้มีคุณภาพและคุณค่านั้นจำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กหลายประการ ซึ่งองค์ประกอบของหนังสือสำหรับเด็กก็เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้จัดทำและผู้นำไปใช้ควรพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ คุณภาพของหนังสือ ความเหมาะสมสำหรับเด็ก ได้มีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของหนังสือไว้หลายทรรศนะได้แก่

พูนศรี คัมภีรปกรณ (2537 : อ้างถึงใน ดวงเดือน ตันตระกูล. (2550 : 29) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหนังสือสำหรับเด็กว่าควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. จุดสตูดของเรื่องดี
2. โครงเรื่องประทับใจ
3. เนื้อเรื่องสนุกชวนให้ติดตามอ่าน
4. ตัวละครดี และมีการพัฒนาดีขึ้น
5. ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับเด็ก

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2545:) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหนังสือสำหรับเด็ก

ไว้ดังนี้

1. รูปเล่มของหนังสือ รูปเล่มของหนังสือมี 2 แบบ คือ

1.1 รูปเล่มแนวตั้ง หมายถึง รูปเล่มที่มีส่วนสูงมากกว่าส่วนกว้าง รูปเล่มแนวตั้งเป็นที่นิยมในการพิมพ์หนังสือ โดยทั่วไป

1.2 รูปเล่มแนวนอน หมายถึง รูปเล่มที่มีส่วนสูงน้อยกว่าส่วนกว้าง รูปเล่มแนวนอนนิยมใช้สำหรับอัลบั้ม

2. ขนาดและรูปเล่มที่ดี ผลการวิจัยของ สมทรง สิตลาชั้น เรื่องขนาดและรูปเล่มที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.5-7) พบว่านักเรียนชอบรูปเล่มขนาดกว้าง 6 นิ้ว สูง 8 นิ้ว ครึ่ง ประเภทแนวตั้งมากที่สุดทุกระดับชั้น และนักเรียนชอบหนังสือแนวตั้งมากกว่าแนวนอน

3. ส่วนประกอบของหนังสือ โดยทั่วไปหนังสือมีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ ส่วนประกอบตอนต้น ส่วนเนื้อเรื่อง และส่วนประกอบตอนท้าย

3.1 ส่วนประกอบตอนต้น ประกอบด้วยหน้าต่างๆ ซึ่งไม่นิยมใส่เลขกำกับเลขหน้า หรือ จะใส่เลขหน้า ก็เป็นเลขอีกชุดหนึ่ง ส่วนประกอบตอนต้นมีหน้าต่างๆ ดังนี้

3.1.1 ใบหุ้มปก (Dust Jacket หรือ Book Jacket) ช่วยให้หนังสือสวยงาม น่าจับต้องและหิบบอ่าน เป็นส่วนที่ช่วยดึงดูดสายตา และช่วยรักษาหนังสือให้ใหม่อยู่เสมอ

3.1.2 ปก (Binding) เป็นสิ่งแรกที่ดึงดูดความสนใจของผู้ที่ได้พบเห็นหนังสือ มปก การออกแบบปกเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ภาพและชื่อเรื่องบนปกต้องสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง และเป็นที่น่าสนใจเพื่อจะได้ติดตามอ่านเนื้อเรื่องในเล่ม

3.1.3 ไบรอนปก (Endpapers) ช่วยยึดตัวเล่มหนังสือให้ติดกับปก อาจปล่อยไว้เป็นหน้าว่างๆ ไม่มีข้อความใดๆ หรืออาจออกแบบลวดลายศิลปะที่งดงาม ซึ่งสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง และเป็นที่น่าสนใจ

3.1.4 หน้าบอกตอน หรือหน้าชื่อเรื่อง (Half-Title Page) หน้านี้มีข้อความเฉพาะชื่อเรื่อง ชื่อชุด หรือคำอธิบายสั้นๆ หน้าบอกตอนอาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ หน้าบอกตอนช่วยทำหน้าที่ 2 อย่าง คือ ปกป้องหน้าปกในมิให้ฉีกขาดง่าย หรือสกปรกง่าย และเป็นส่วนที่เชื่อมระหว่างเนื้อเรื่องให้ต่อเนื่องกับไบรอนปกซึ่งอยู่ต่อจากปก มักเป็นกระดาษว่าง

3.1.5 หน้าว่างก่อนหน้าปกใน หรือหน้าว่างหลังไบรอนปก หรือหน้าบอกตอน หน้านี้อาจปล่อยให้ว่างไว้ หรือจะมีภาพเต็มหน้า ซึ่งเป็นภาพเด่น (Frontispiece) ที่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องมาพิมพ์ไว้ หรืออาจเป็นภาพเด่นของเรื่องในเล่มก็ได้

3.1.6 หน้าปกใน (Title Page) หน้าปกในต้องอยู่ด้านขวามือเสมอ หน้านี้บรรจุข้อความที่เป็นชื่อเรื่องที่สมบูรณ์ ชื่อผู้แต่ง ชื่อบรรณาธิการ ชื่อผู้รวบรวม ชื่อผู้วาด

ภาพประกอบ ชื่ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำหนังสือและชื่อสำนักพิมพ์ หน้าที่ถือว่าสำคัญที่หนังสือทุกเล่มจำเป็นต้องมี

3.1.7 หน้าที่ลิขสิทธิ์ (Copyright Date) เป็นหน้าที่อยู่ด้านหลังของหน้าปก ใน มักเป็นหน้าที่แจ้งปีที่พิมพ์หนังสือเล่มนั้น ครั้งที่พิมพ์ บางครั้งอาจแจ้งที่ตั้งของสำนักพิมพ์ที่พิมพ์หนังสือเล่มนั้นด้วย

3.1.8 หน้าคำนำหรือคำชี้แจง (Preface หรือ Introduction) หน้านี้อาจมีไว้เพื่อแสดงวัตถุประสงค์ของหนังสือเล่มนั้นๆ

3.1.9 หน้าสารบัญ (Contents หรือ Table of Contents) ส่วนใหญ่จะอยู่ต่อจากหน้าคำนำ แสดงให้ทราบว่า เนื้อเรื่องของหนังสือแบ่งเป็นบทต่างๆ แต่ละบทอยู่ที่หน้าใด หรือแสดงให้ทราบว่าเนื้อเรื่องตอนต่างๆ ปรากฏอยู่ที่หน้าใดบ้าง

3.2 ส่วนเนื้อเรื่อง (Text หรือ Body of the Book) เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของหนังสือ หน้าแรกของเรื่องมักจะใช้หน้าด้านขวามือ ข้อความบรรทัดแรก ซึ่งอาจเป็นหัวข้อหรือคำขึ้นต้นบรรทัดแรก ควรจะย่อหน้าคำจากบรรทัดของหน้าสักเล็กน้อย เพื่อให้ดูสะอาดตา เรียกความสนใจในการอ่าน หน้านี้อาจถือว่าเป็นหน้า 1 ของหนังสือ เลขหน้าควรอยู่บนสุดหรือล่างสุด ใต้ตรงกึ่งกลางหน้าหนังสือ มีข้อความไม่หนาแน่นมากนัก หน้าเนื้อเรื่องและภาพประกอบ จัดเรียงลำดับตั้งแต่หน้า 1.. ไปจนจบเล่ม เมื่อขึ้นต้นบทใหม่ หรือหัวข้อใหม่ อาจจะใช้หน้าใหม่ก็ได้เพื่อเรียกความสะอาดตา หน้าขึ้นต้นใหม่ควรอยู่ด้านซ้าย

3.3 ส่วนประกอบตอนท้าย มักจะมีในหนังสือประเภทสารคดีมากกว่าหนังสือที่อ่านเพื่อความรื่นรมย์ ส่วนประกอบตอนท้ายเป็นส่วนที่มีประโยชน์ในการค้นคว้าเพิ่มเติม และต้องการรายละเอียดต่างๆ ที่ไม่ใส่ไว้ในเนื้อเรื่อง ได้แก่

3.3.1 บรรณานุกรม (Bibliography) เป็นรายชื่อเอกสารที่นำมาอ้างอิง ประกอบการเรียบเรียงเนื้อเรื่องทั้งหมด รวมทั้งเชิงอรรถที่ปรากฏในส่วนเนื้อเรื่องด้วย บรรณานุกรมเป็นส่วนที่จำเป็นสำหรับหนังสือประเภทสารคดีวิชาการ

3.3.2 หน้าที่กิจกรรม (Suggested Activities) เป็นหน้าที่บรรจุข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการทบทวนและเสริมความเข้าใจในเนื้อเรื่องให้แน่นแฟ้นขึ้น

3.3.3 อภิธานศัพท์ (Glossary) เป็นหน้าที่อธิบายความหมายของศัพท์ต่างๆ ที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง คำศัพท์ที่นำมาอธิบาย มักเรียงตามลำดับตัวอักษร หน้าที่นี้อาจไม่จำเป็นต้องมีในหนังสือทุกเล่ม

3.3.4 ภาคผนวก (Appendix) เป็นส่วนที่อธิบายเพิ่มเติมที่รวมไว้ต่างหากจากเนื้อเรื่องเพื่อช่วยเสริมเนื้อเรื่องให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ภาคผนวกไม่จำเป็นต้องมีในหนังสือทุกเล่ม

3.3.5 หน้าดัชนี (Index) หน้าดัชนี เป็นสารบัญสำหรับค้นเรื่องอยู่ท้ายเล่ม มีประโยชน์มากสำหรับหนังสือประเภทสารคดีวิชาการ เพราะช่วยให้ผู้อ่านสามารถค้นเรื่องต่างๆ ได้สะดวกรวดเร็ว หน้าต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบคอนท้าย ใช้เลขหน้าชุดเดียวกับส่วนเนื้อเรื่อง

4. ปกและการออกแบบปก

4.1 ตั้งชื่อเรื่องให้สะดุดตา ได้รับความสนใจ ให้ชื่อเรื่องบ่งบอกบรรยากาศในเรื่อง เช่น ปลาพาน้อย กวางอารี ไข่มุกขาว หวานอยู่ไหน

4.2 ให้สีปกสดใสเพื่อดึงดูดใจผู้อ่าน

4.3 ภาพปกสอดคล้องกับเรื่อง

4.4 ภาพหน้าปกไม่ควรเป็นตอนที่ซ้ำกับภาพในเรื่อง

4.5 มีชื่อผู้แต่ง ผู้วาดภาพประกอบปรากฏบนปก

4.6 ทำปกให้ประณีต บรรจง

5. การจัดหน้าของหนังสือ ในการจัดหน้าของหนังสือ ควรคำนึงถึงหลักศิลปะ 5 ประการดังนี้

5.1 หลักสมดุล

5.2 หลักเอกภาพ

5.3 หลักการเป็นศูนย์สนใจ

5.4 การเว้นช่องว่าง

5.5 หลักการนำสายตา

6. การเขียนภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก

เนื่องจากเด็กชอบอ่านหนังสือด้วยภาพมากกว่าด้วยตัวหนังสือ “ภาพ” จึงเป็นหัวใจของหนังสือสำหรับเด็ก ภาพประกอบในหนังสือสำหรับเด็กจะทำหน้าที่สร้างภาพพจน์ในใจของเด็ก ช่วยให้เด็กเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น เพราะภาพสามารถอธิบายเรื่องได้ดีกว่าตัวหนังสือ ภาพประกอบหนังสือมีบทบาทดังนี้

6.1 ภาพช่วยเสริมเนื้อหาสาระและเรื่องราว ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาสาระได้อย่างรวดเร็ว ไม่ผิดพลาด และยังเป็นตัวแทนหรือภาพจำลองของเนื้อหาสาระเกี่ยวกับสิ่งของสถานที่ ระบบการทำงานของเครื่องยนต์กลไก เหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องไกลตัว หรือผู้อ่านไม่มีโอกาสได้เห็น สัมผัส หรือมองเห็นได้ด้วยตา

6.2 ภาพช่วยดึงดูดใจ ความน่าสนใจเบื้องต้นของภาพประกอบหนังสือจะต้องมีคุณภาพ ทั้งในด้านความสวยงาม ความถูกต้อง ความชัดเจน และมีรายละเอียดของภาพหรือเนื้อหาในภาพสอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่จะช่วยส่งเสริมความเข้าใจเรื่องอ่านได้อย่างถูกต้องมากขึ้น

6.3 ภาพช่วยเสริมสร้างจินตนาการ ภาพประกอบที่ผู้วาดภาพใช้สี เส้น แสง และเงาสวยงามสะท้อนจาก เหตุการณ์ และอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครประกอบกับบรรยายด้วย ท่วงทำนองที่ให้ความรู้สึกและอารมณ์สอดคล้องกับภาพ ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตามขึ้นชม ในความงามอ่อนช้อยของเส้น แสง และสีสันท ทำให้เกิดจินตนาการลึกซึ้งและกว้างไกลยิ่งขึ้น

6.4 ภาพช่วยสนองจุดมุ่งหมายเฉพาะ หนังสือสำหรับเด็กเล็กบางเล่ม ผู้แต่ง อาจใช้ภาพประกอบชักชวนผู้อ่านให้มีส่วนร่วมในเรื่อง เช่น ให้หาว่ามีสัตว์อะไรในภาพ และมีคำ เฉลยในหน้าถัดไป เป็นต้น จุดมุ่งหมายเฉพาะที่อาจจะใช้ภาพเป็นเครื่องมือเช่น เพื่อล้อเลียน เสียดสี เปรียบเทียบ สรุป อภิปราย ขยายความคิดให้กว้างไกล เป็นต้น

ส่วนอัญชติ อินทรีย์ม (2550 : 29-35) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหนังสือ สำหรับเด็กปฐมวัยควรมีองค์ประกอบ 2 ประการ คือ องค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบ ภายใน

1. องค์ประกอบภายนอก หมายถึง ส่วนประกอบต่างๆ ที่ประกอบมาเป็นรูปเล่ม หนังสือได้แก่ ปก ชื่อเรื่อง รูปเล่ม วัสดุที่ใช้ทำปก ภาพ สี และตัวอักษร

1.1 ปกของหนังสือควรมี เพราะเด็กจะหยิบจับขึ้นมาดู ได้นั้นปกจะต้องเป็นที่ สะดุดตา และดึงดูดความสนใจของเด็ก อีกทั้งเป็นปกที่ใช้วัสดุที่ค่อนข้างคงทน เย็บปกเรียบร้อย

1.2 ชื่อเรื่องควรสื่อสารให้เด็กเข้าใจและสนใจ

1.3 รูปเล่มรูปอะไรก็ได้ อาจเป็นสีเหลี่ยมผืนผ้าหรือรูปแปลก ๆ

1.4 วัสดุที่ใช้ส่วนมากนิยมใช้กระดาษนอกจากนั้นยังใช้ผ้าหรือพลาสติก

1.5 ภาพและสีควรเป็นภาพที่ชัดเจนอาจเป็นภาพจริงภาพวาดหรือภาพการ์ตูนก็ได้ ส่วนสีควรเป็นสีสดสะดุดตาหรือขาวดำก็ได้

1.6 ตัวอักษรอาจมีหรือไม่มีก็ได้ ถ้ามีควรเป็นอักษรขนาดใหญ่เขียนถูกต้อง และใช้สีคำซึ่งเหมาะกับสายตาของเด็ก

2. องค์ประกอบภายในของหนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง ส่วนประกอบต่างๆ ที่ ทำให้เป็นเรื่องราวภายในรูปเล่ม ซึ่งได้แก่ โครงเรื่อง เนื้อเรื่องและสาระของหนังสือ มโนคติและ คุณค่า ภาษา ตัวละครในเรื่อง ความครบถ้วนในความเป็นจริงหรือเรื่องราวต่างๆ

2.1 โครงเรื่องของหนังสือเด็ก โครงเรื่อง หมายถึง การสร้างเรื่องราวๆ เพื่อ เป็นแนวให้แต่งเนื้อเรื่องตามเค้าโครงนั้น ในโครงเรื่องมีข้อขัดแย้งหรือปัญหาผูกเป็นปมให้ผู้อ่าน อ่านจนแล้วอยากรู้ต่อไปว่าเรื่องจะเป็นอย่างไร จะเกิดอะไรขึ้น มีการดำเนินเรื่อง เพื่อชวนให้ผู้อ่าน สนใจเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนถึงจุดสุดยอดของเรื่องนั้น เรื่องก็จะคลี่คลายและอาจจบลงอย่างที่ว่าผู้อ่านคาด

ไม่ถึงก็ได้ ปราณี เชียงทอง (ม.ป.ป. อ้างถึงใน วิริยะ สิริสิงห, 2550) กล่าวไว้ว่า โครงเรื่องที่เด็กชอบอ่านมีด้วยกัน 7 แบบ ได้แก่

1. เรื่องเกี่ยวกับการผจญภัย
2. เรื่องเกี่ยวกับกีฬา
3. เรื่องเกี่ยวกับอาชีพ
4. เรื่องเกี่ยวกับความรัก
5. เรื่องลึกลับและเรื่องสืบสวน
6. เรื่องเกี่ยวกับชีวิตสัตว์
7. เรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์

2.2 ภาษาที่ใช้ในหนังสือเด็ก

ภาษาที่ใช้ในหนังสือเด็ก แตกต่างไปจากภาษาที่ใช้ในหนังสือของผู้ใหญ่นักวิชาการหลายท่าน (กรมวิชาการ, 2542, จินตนา ไบกาซูยี, 2542 ก ข, วินัย รอดจ่าย, 2540 , วิริยะ สิริสิงห 2547) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในหนังสือเด็กไว้หลายประการ ได้แก่

ภาษาที่ใช้ในหนังสือเด็กต้องเหมาะกับวัยและศักยภาพของเด็ก กล่าวคือเด็กในวัยก่อนเข้าเรียนและวัยอนุบาล ภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย มักเป็นคำโดดหรือคำประสมที่เด็กรู้จักและคุ้น รูปของถ้อยคำภาษาควรสั้น กระชับ และเว้นระยะห่างตัวอักษรตัวโต และมีรูปภาพมากกว่าถ้อยคำ ส่วนการใช้ภาษาในหนังสือของเด็กที่โตขึ้น คำและประโยคที่ใช้ก็มีความยาวมากขึ้น ตัวหนังสือเริ่มเล็กกลงกว่าเดิม และเมื่อเด็กถึงอีกระดับวัยหนึ่ง ตัวหนังสือที่ใช้ก็เริ่มเล็กกลง ถ้อยคำและประโยคก็ยาวขึ้น ตลอดจนมีเนื้อเรื่องมากขึ้น และถ้าเป็นเด็กที่อยู่ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย การใช้ถ้อยคำภาษาและรูปประโยค ตลอดจนเนื้อเรื่องมีความซับซ้อนขึ้น ทั้งนี้เพราะเด็กอ่านหนังสือคล่อง และเข้าใจความหมายของถ้อยคำและข้อความได้ดี กฤตติยา สุขกิจ (2547 : 13) กล่าวเกี่ยวกับหนังสือเด็กว่า ผู้เขียนหนังสือสำหรับเด็กจำเป็นต้องรู้จักใช้ภาษาให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพของเด็ก เด็กในแต่ละวัยย่อมเข้าใจวงศัพท์ที่ต่างกัน เด็กเล็กต้องการภาษาที่ง่าย อ่านแล้วเข้าใจทันที แต่เด็กที่โตขึ้นวงศัพท์ก็กว้างขึ้น ภาษาก็ยากขึ้นตามลำดับ นอกจากการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับวัยของเด็กแล้ว ภาษาที่ใช้ในหนังสือเด็กนั้นยังขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสืออีกด้วย กล่าวคือ ในหนังสือประเภทบันเทิงคดี ได้แก่ หนังสือภาพ หนังสือนิยาย หนังสือการ์ตูนรูปแบบของภาษาจะมีอิสรภาพและการสร้างสรรค์ แต่ทั้งนี้ภาษาที่นำมาใช้ต้องมีความสมจริง และมีเหตุผล มีการเปรียบเทียบสำนวนโวหาร มีบทสนทนา ซึ่งจะช่วยให้รู้จักบุคลิก ลักษณะนิสัยของตัวละครแต่ละตัวมากขึ้น ตลอดจนมีบทบรรยายที่เข้าใจง่าย เห็นภาพชัดเจน ส่วนในหนังสือประเภทสารคดี ได้แก่ หนังสือชีวประวัติ หนังสือความรู้ทั่วไป ภาษาที่ใช้นั้นต้องเป็นภาษาเฉพาะ

มีรูปแบบและลีลาในตัวเอง ไม่สามารถใช้ได้อย่างอิสระเหมือนหนังสือประเภทบันเทิงคดีได้ บทบรรยายในหนังสือสารคดีต้องสามารถถ่ายทอดให้เห็นภาพที่ชัดเจนและถูกต้อง สำนวนโวหารเรียบง่าย ไม่มีบทสนทนา มีคำบรรยายภาพและเหตุการณ์อย่างละเอียด บอกเล่าเนื้อหา สารและใจความด้วยความรวดเร็ว ไม่เยิ่นเย้อและมีบทสรุปที่ชัดเจน ส่วนในหนังสือประเภทกวีนิพนธ์ ต้องมีฉันทลักษณ์ที่ถูกต้อง ไม่ซับซ้อนจนยากแก่การทำความเข้าใจและสามารถรับความไพเราะ คำที่ใช้ต้องเป็นคำง่ายๆ มีความหมายในตัวเองไม่ต้องแปลออกเป็นภาษาไทยอีกครั้งหนึ่ง

ภาษาที่ใช้ในหนังสือเป็นเรื่องสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะต้องพิจารณาในการเลือกหนังสือเด็ก เพราะหากเลือกหนังสือที่ใช้คำยาก ให้กับเด็กแล้ว เมื่อเด็กอ่านไม่ออก ไม่เข้าใจเรื่องก็จะหยุดชะงักการอ่านหนังสือ หรือเกิดความเบื่อหน่ายไม่ยอมอ่านหนังสือนั้นต่อไป และเมื่อเด็กไม่อ่านหนังสือที่ผู้ใหญ่ซื้อให้ การลงทุนอันมุ่งหวังจะให้เด็กรักการอ่านหนังสือก็จะไม่ประสบผลสำเร็จแต่อย่างใด

2.3 ภาพประกอบหนังสือเด็ก ภาพประกอบถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งใน

หนังสือเด็ก เพราะภาพประกอบช่วยสร้างความคิด อธิบายเรื่องราวและช่วยให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพตามเรื่องได้ดี ซึ่งในบางครั้งเด็กไม่สามารถอ่านหนังสือให้เข้าใจเรื่องได้โดยตลอด แต่ถ้าหนังสือมีภาพประกอบก็จะช่วยให้เขาสามารถเข้าใจเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

วินัย รอดจ่าย (2540 :12) กล่าวถึงเรื่องของการใช้ภาพประกอบในหนังสือเด็ก โดยแยกตามประเภทของหนังสืออย่างกว้างๆ ว่า ภาพประกอบในหนังสือประเภทบันเทิงคดี เป็นส่วนสำคัญ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าเรื่องเลยทีเดียว ภาพประกอบที่ดีสามารถช่วยให้เป้าหมายของเรื่องดำเนินไปได้ดีกว่าตัวเรื่อง ภาพประกอบเรื่องนั้นไม่ใช่ภาพที่เขียนขึ้นมาจากรื่อง แต่เป็นภาพที่เขียนขึ้นมาขยายเรื่องราวให้เข้าใจง่ายขึ้น งดงามมากขึ้น เพราะฉะนั้น การทำภาพประกอบเรื่องหนังสือเด็กประเภทบันเทิงคดี จึงมีความหมายมาก หรือมากกว่าเรื่องที่เขียนขึ้นด้วยซ้ำ โดยลักษณะของภาพประกอบเรื่องประเภทบันเทิงคดีที่ดี ได้แก่ ภาพที่สามารถสรุป ประเด็นของเรื่อง ได้ชัดเจนว่าเรื่องในแต่ละหน้าแต่ละตอนต้องการบอกเล่าอะไร ภาพตัวละครต้องแสดงบุคลิกตรงตามที่เนื้อเรื่องบอกไว้ พฤติกรรมของตัวละครต้องไม่ขัดแย้งกับเนื้อเรื่อง มีสีสันสดใส สวยงาม น่าดู น่าสนใจ ตลอดจนภาพต้องมีรูปแบบเหมาะสมกับเรื่องที่เขียนขึ้น เช่น เรื่องเป็นแนวทางจำลองชีวิตจริง ภาพก็ควรแสดงออกมาในแบบเหมือนจริง เรื่องเป็นกึ่งจินตนาการ ภาพก็ควรแสดงออกมาในแบบการ์ตูนหรือภาพฝัน ภาพประกอบเรื่องของหนังสือเด็กประเภทสารคดี ช่วยทำให้เด็กเข้าใจเรื่องได้ถูกต้องรวดเร็ว เปรียบเสมือนหลักฐานอ้างอิงที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง เพิ่มความรู้ที่สัมผัสจริงสมจริงให้กับเรื่องได้อย่างดีเยี่ยม โดยเฉพาะภาพถ่ายถือเป็นภาพที่เหมาะสมในการใช้ประกอบหนังสือเด็กประเภทสารคดี ซึ่งลักษณะของภาพประกอบเรื่องประเภทสารคดีที่ดี ได้แก่ ภาพถ่ายเหตุการณ์หรือ

เรื่องราวที่ต้องการบอกเล่าในเรื่อง เป็นภาพถ่ายหรือภาพคัดลอกเรื่องราวหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ที่กล่าวถึง เป็นภาพถ่ายของแหล่งข้อมูลหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ มีคำบรรยายใต้ภาพ ชัดเจนและถ้าเป็นภาพเขียนต้องเป็นภาพที่เขียนขึ้นโดยได้ศึกษาข้อมูลมาเป็นอย่างดี สามารถสอบทานความถูกต้องของภาพได้ทุกภาพ มีขนาดใหญ่ ชัดเจน น่าสนใจและเพิ่มความรู้ให้เด็กในการ อ่านหนังสือสารคดีมากขึ้น

วิริยะ สิริสิงห (2547:12) นำเสนอเกี่ยวกับภาพประกอบหนังสือเด็กไว้ว่า ภาพประกอบเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมีในหนังสือสำหรับเด็ก เด็กจะชอบหรือไม่ชอบเรื่องนั้นเรื่องนี้ เนื่องมาจากภาพประกอบเป็นปัจจัยสำคัญอันดับหนึ่ง เด็กจะชอบภาพสีมากกว่าภาพขาวดำ ชอบภาพสวยงามที่ดูเหมือนมีชีวิตชีวาจริงๆ แต่ไม่ใช่ภาพสมจริง ภาพประกอบในเรื่องไม่ว่าจะเป็นคนหรือ สัตว์ต้องให้ปฏิบัติหรือทำอะไรๆ ได้เหมือนอย่างเด็กคนหนึ่ง เช่น กระต่ายนุ่งกางเกง แมวพูดคุยได้ ซึ่งภาพเหล่านี้ผู้ใหญ่เห็นแล้วอาจจะนึกว่าผิดธรรมชาติ เป็นเรื่องไร้สาระ แต่ในความรู้สึกของเด็กสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องสามัญ นอกจากนี้เด็กยังชอบภาพที่ดูง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน ชอบภาพลูกสัตว์เกือบทุก ชนิด ยกเว้นสัตว์เลื้อยคลานจำพวกหนอน งู ใ้เดือน วิริยะ สิริสิงห ยังกล่าวได้ว่าได้มีการสำรวจว่าเด็ก ต่างๆ ทั่วโลก ชอบภาพแบบไหนผลจากการสำรวจสรุปได้ว่า เด็กทั้งหลายชอบภาพลูกสัตว์ เด็ก ยุโรปชอบให้ตัวเอกในนิทานเป็นรูปม้า เด็กญี่ปุ่นชอบลูกแมว เด็กไทยชอบให้ตัวเองเป็นลูกหมี สำหรับเรื่องของลักษณะภาพที่เด็กชอบนั้นยังมีรายละเอียดอีกมากมาย เช่น เด็กชอบภาพที่มี ลักษณะง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน อายุมากขึ้นจึงจะชอบภาพที่ซับซ้อนขึ้น เด็กชอบภาพที่แสดงการกระทำ และการผจญภัย เด็กชอบภาพสีมากกว่าภาพขาวดำ เด็กชอบเรื่องที่มีภาพประกอบมากกว่าเรื่องที่มี ภาพประกอบน้อย ภาพใหญ่เด็กจะชอบมากกว่าภาพเล็ก ชอบภาพตรงกับข้อความมากกว่าภาพที่ไม่ ตรงกับข้อความ ภาพการ์ตูนจะเป็นแบบที่ได้รับความนิยมจากเด็กๆ มากที่สุด ส่วนระหว่างภาพถ่าย ภาพเรขาคณิต และภาพลายเส้น

ผู้ศึกษาค้นคว้าหลายคนพบตรงกันว่า เด็กชอบภาพถ่ายเป็นอันดับแรก อันดับต่อมา คือ ภาพเรขาคณิต และภาพลายเส้นตามลำดับ และสำหรับเรื่องสีของภาพนั้น ผลการวิจัยส่วนมากทั้ง ในและนอกประเทศ ยอมรับความสำคัญของสีว่ามีอิทธิพลต่อความชอบและความสนใจของเด็ก หนังสือสำหรับเด็กที่ไม่ออกแบบภาพให้มีสีด้วย จะไม่ได้รับความนิยมจากเด็ก

กรมวิชาการ (2542 :20) ได้ให้ความคิดเห็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกัน เกี่ยวกับเรื่องภาพประกอบในหนังสือเด็กว่า หนังสือสำหรับเด็กมีรูปภาพเป็นส่วนประกอบสำคัญ โดยเฉพาะเด็กวัยก่อนเรียน (อายุ 2-5 ขวบ) ควรเป็นหนังสือภาพที่มีตัวหนังสือประกอบเล็กน้อย เด็กวัยเรียนในระดับประถมศึกษา (อายุ 6-11 ขวบ) ควรเป็นหนังสือภาพประกอบเรื่องราวใน อัตราส่วนที่เหมาะสม และเด็กก่อนวัยรุ่น (อายุ 12-14 ขวบ) ควรเป็นหนังสือที่มีรูปภาพประกอบ

บ้าง แต่ไม่จำเป็นต้องมีภาพทุกหน้า แต่อย่างไรก็ตาม หนังสือภาพสำหรับเด็กเล็ก รวมทั้งการ์ตูน จะเน้นภาพมากกว่าเนื้อเรื่องที่เขียนเป็นอักษร ในเรื่องสีของภาพก็เป็นเรื่องสำคัญที่มีความสำคัญ ความแตกต่างระหว่างความชอบภาพสีและภาพขาวดำ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง โดยเฉพาะวัยของเด็ก เด็กเล็กๆ ชอบสีสดใสมากกว่าภาพขาวดำ แต่เด็กก่อนวัยรุ่นและวัยรุ่นชอบทั้งสองอย่าง ขึ้นอยู่กับประเภทของเนื้อหา เรื่อง และลักษณะการใช้หนังสือนั้นๆ และที่สำคัญ ในการใช้ภาพประกอบในหนังสือเด็กก็คือ ภาพที่ใช้ประกอบในหนังสือเด็กต้องชัดเจน ไม่มีดมัวเลือน หรือมีรายละเอียดมาก หรือภาพมีลักษณะยุ่งเหยิง หรือมีเนื้อหาในภาพมากเกินไป เด็กจะดูไม่รู้เรื่อง หรือถ้าใช้ลักษณะภาพของผู้ใหญ่ เด็กจะรับไม่ได้

จากหนังสือข้างต้นแสดงให้เห็นความสำคัญของภาพประกอบในหนังสือเด็กได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเด็กจะชอบหรือไม่ชอบหนังสือเรื่องนั้นเรื่องนี้เนื่องมาจากภาพประกอบเป็นปัจจัยสำคัญอันดับหนึ่ง ดังนั้นหากจะเลือกหนังสือให้เด็กเรื่องของภาพประกอบในหนังสือก็เป็นสิ่งที่จะต้องพิจารณาเพื่อให้ตรงกับความพึงพอใจของเด็กที่สุด

ลักษณะรูปเล่มของหนังสือ

การเกณฑ์ทั่วไปในการพิจารณาหนังสือ (บันลือ พฤษะวัน, 2536, สมพร จารุณี, 2538) หนังสือจะมีคุณค่าสำหรับเด็กในด้านลักษณะรูปเล่ม นั้น ควรพิจารณาในหลายประเด็นด้วยกัน ได้แก่

1. ขนาด หนังสือสำหรับเด็กมีขนาดต่างๆ กันตามประเภทของหนังสือ หนังสือภาพที่ต้องการแสดงเนื้อหา เรื่องราว และความหมายผ่านภาพ มักจะมีขนาดใหญ่ ส่วนหนังสือที่ให้ความสำคัญกับเนื้อหาสาระและเรื่องราว โดยอาศัยภาพช่วยประกอบความเข้าใจ อาจมีขนาดเล็กลง หนังสือสำหรับเด็กเท่าที่ปรากฏอยู่ปัจจุบัน ทั้งที่มีปกอ่อนและปกแข็ง มีหลายขนาดด้วยกัน ดังต่อไปนี้

1.1 หนังสือภาพสำหรับเด็ก มีขนาด 21x28.5, 21x29, 21.5x30 และ 25x25

เซนติเมตร

1.2 หนังสือภาพประกอบเรื่องสำหรับเด็กเล็ก มีขนาด 14.5x15, 18x20, 18.5x23, 21x30, 21.35x29, และ 23x22.5 เซนติเมตร

1.3 หนังสือภาพประกอบเรื่องสำหรับเด็กโต มีขนาด 14.5x21, 18.5x23, 18.5x26, และ 20x28 เซนติเมตร

1.4 หนังสือสารคดี และบันเทิงคดีสำหรับเด็กโต (มีภาพประกอบ) มีขนาด 11.5x17, 12x18, และ 14.5x18 เซนติเมตร

2. สี หนังสือเด็ก ควรประกอบด้วยสี หลายสี เนื่องจากสีเป็นเครื่องล่อใจให้เด็ก จับต้องแม้เด็กจะยังอ่าน ไม่ได้ก็ต้องการที่จะจับต้อง อันจะเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กมีความต้องการ อ่านในลำดับต่อไป

3. การเย็บเล่ม เข้าปกหนังสือ ควรมีความมั่นคงแข็งแรง ทนทานต่อการใช้ โดย เด็กอาจรู้จักการเก็บรักษาได้ดีบ้าง หรือไม่ดีบ้างในระยะแรกของการอ่านหนังสือ

4. การจัดหน้าในหนังสือเด็กต้องมีความชัดเจน มีช่องว่าง สวยงาม รวมไปถึงมี ดัชนี และสารบัญครบถ้วน

5. ความผิดพลาด ในการพิมพ์หนังสือเด็กต้องไม่ให้มีเลย และลักษณะรูปแบบของ ตัวอักษรในหนังสือเด็กนั้นจะต้องเรียบอ่านง่าย

นอกจากนั้น การพิจารณาหนังสือจากรูปเล่มยังมักยึดถืออายุของเด็กเป็นสำคัญ (วินัย รอดจ่าย, 2540 : 54) เพราะรูปแบบและความยาวของเรื่องสมควรที่จะสอดคล้องกับจิตวิทยา ในการรับรู้ของเด็กด้วย หนังสือที่ยาวเกินไปหรือสั้นเกินไปไม่ใช่สิ่งที่เหมาะสมสำหรับเด็กในวัยต่างๆ กัน การจำแนกรูปแบบและความยาวของหนังสือแยกเป็น 3 แนวทางใหญ่ๆ ได้แก่ รูปแบบและความยาวของหนังสือประเภทบันเทิงคดี รูปแบบและความยาวของหนังสือประเภทสารคดี และ รูปแบบและความยาวของหนังสือประเภทร้อยกรอง โดยแต่ละแนวทางสามารถแบ่งรูปแบบและความยาวของหนังสือได้ตามเกณฑ์อายุ โดยรูปแบบและความยาวของหนังสือประเภทบันเทิงคดี สำหรับเด็ก แบ่งเป็น

1. เด็กอายุ 3-5 ขวบ หนังสือบันเทิงคดีประเภทหนังสือภาพนิยมใช้ขนาด 17x18.5 เซนติเมตร จำนวน 12 หน้า พร้อมภาพประกอบ ไม่รวมปกหน้าและปกหลัง มีภาพชัดเจน มี ตัวอักษรน้อย

2. เด็กอายุ 6-8 ขวด หนังสือบันเทิงคดีประเภทหนังสือภาพ นิยมใช้ขนาด 14.50x21 เซนติเมตร หรือที่เรียกว่าขนาด 16 หน้ายก จำนวน 16 หน้า พร้อมภาพประกอบ ไม่รวม ปกหน้าและปกหลัง หรือขนาด 18.50x26 เซนติเมตร หรือที่เรียกว่าขนาด 8 หน้ายก จำนวน 16 หน้า พร้อมภาพประกอบ ไม่รวมปกหน้าและปกหลัง

3. เด็กอายุ 9-11 ขวบ หนังสือบันเทิงคดีประเภทหนังสือภาพ นิยมใช้ขนาด 18.50x26 เซนติเมตร หรือที่เรียกว่าขนาด 8 หน้ายก จำนวน 24 หน้า พร้อมภาพประกอบ ไม่รวมปก หน้าและปกหลัง

4. หนังสือบันเทิงคดี ประเภทเรื่องสั้น สำหรับเด็ก นิยมทำในขนาดหนังสือ 14.50x21 เซนติเมตร หรือขนาด 17x18.5 เซนติเมตร จำนวน 24 หน้า หรือ 32 หน้า ไม่รวมปกหน้า

และปกหลัง มีภาพประกอบเป็นบางส่วน ดำเนินเรื่องต่อเนื่องไปจนจบ ไม่เน้นภาพประกอบแต่เน้นเนื้อหาของเรื่องเป็นสำคัญ

5. หนังสือบันเทิงคดี ประเภทการ์ตูน สำหรับเด็ก นิยมทำในขนาดหนังสือ 17x18.5 เซนติเมตร จำนวน 24 หน้า แบ่งภาพเป็นช่อง แต่ละช่องมีคำบรรยายและคำสนทนา ตั้งแต่ต้นจนจบ ไม่รวมปกหน้าและปกหลัง

รูปแบบและความยาวของหนังสือประเภทสารคดีสำหรับเด็ก แบ่งเป็น

1. เด็กอายุ 3-5 ขวบ นิยมใช้ขนาด 17x18.5 เซนติเมตร จำนวน 12 หน้า ภาพประกอบวาดรูประบายสี เหมือนจริงสวยงาม บอกเล่าเรื่องราวโดยละเอียด เด็กสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวจากภาพได้ มีตัวอักษรเพียงหน้าละ 1 คำ เฉพาะส่วนที่สำคัญที่สุดเท่านั้น ไม่รวมปกหน้าและปกหลัง

2. เด็กอายุ 6-8 ขวบ นิยมใช้หนังสือขนาด 14.50x21 เซนติเมตร จำนวน 16 หน้า ถึง 24 หน้า ภาพประกอบวาดรูประบายสีสวยงาม เน้นความเหมือนจริงตามเรื่องให้มากที่สุด ภาพประกอบยังมีความสำคัญมากอยู่สำหรับเด็กในวัยนี้ การเชื่อมโยงความต่อเนื่องของภาพให้ประสานกลมกลืนกันตลอดทั้งเล่ม ช่วยให้เรื่องซึ่งเริ่มยาวขึ้น ชับซ้อนขึ้นง่ายแก่การทำความเข้าใจ อย่างไรก็ตามเรื่องยังไม่ควรมีความยาวหรือรายละเอียดมากนัก จำนวนหน้ากระดาษดังกล่าว ไม่รวมปกหน้าและปกหลัง

3. เด็กอายุ 9-11 ขวบ นิยมใช้หนังสือขนาด 18.50x26 เซนติเมตร หรือที่เรียกว่าขนาด 8 หน้ายก หรือถ้าเรื่องราวมืดมนมากก็อาจใช้หนังสือขนาด 17x18.5 เซนติเมตร ก็ได้ ภาพประกอบเรื่องอาจจะวาดจากของจริง โดยนำมาจัดวางให้เหมาะสมเพิ่มความสำคัญและเด่นชัดให้มากกว่าเดิม หรือจะใช้ภาพถ่ายจากของจริงมาประกอบตามเรื่องทีกล่าวถึงก็ได้ ภาพประกอบทั้งสองอย่างนี้ให้ความรู้สึกที่ไม่แตกต่างกันมากนัก เพราะยึดถือความเหมือนจริงเป็นหลักสำคัญ การดูภาพเขียนทำให้ชวนติดตาม สดชื่น สบายตา แต่การดูภาพถ่ายก็ให้ความซิงซัง แน่นยำ และมั่นใจในสิ่งที่ได้รับรู้ ความยาวของสารคดีบางเรื่องอาจจะเพิ่มไปถึง 32 หน้าก็ได้ ถ้าเนื้อหาเรื่องราวของสารคดีมีมาก แต่ก็ไม่ควรมากเกินไปกว่านี้จะดีที่สุด

รูปแบบและความยาวของหนังสือประเภทร้อยกรองสำหรับเด็ก แบ่งเป็น

1. เด็กอายุ 3-5 ขวบ นิยมใช้ขนาด 17x18.5 เซนติเมตร จำนวน 12 หน้า แต่ละหน้าควมบรรจุร้อยกรองไว้ไม่เกินหน้าละ 1 บท มีภาพประกอบสวยงาม ตัวอักษรขนาดใหญ่

2. เด็กอายุ 6-8 ขวบ นิยมใช้หนังสือขนาด 14.50x21 เซนติเมตร หรือ ขนาด 18.50x26 เซนติเมตร จำนวน 16 หน้า แต่ละหน้าบรรจุร้อยกรอง 1 บท ตั้งแต่ต้นจนจบ มีภาพประกอบสวยงามสอดคล้องกับเรื่องที่เขียน

3. เด็กอายุ 9-11 ขวบ นิยมใช้หนังสือขนาด 18.50x26 เซนติเมตร จำนวน 24 หน้า แต่หน้าบรรจรร้อยกรองจำนวน 1 ถึง 2 บท แล้วแต่ความเหมาะสมของเรื่อง มีภาพประกอบบางดวง หนังสือประเภทร้อยกรองสำหรับเด็กและเยาวชน ในวัย 9-11 ขวบ ยังสามารถทำในแบบของหนังสือรวมบทร้อยกรองชนิดต่างๆ ได้อีกอย่างหนึ่งซึ่งนิยมใช้หนังสือขนาด ขนาด 14.50x21 เซนติเมตร แต่หน้าบรรจบบทร้อยกรองสั้นๆ ตั้งแต่ 2 บทถึง 4 บท โดยอาจมีภาพประกอบอยู่ในส่วนใดส่วนหนึ่งของหน้ากระดาษด้วยก็ได้ หนังสือในลักษณะนี้ ได้รับความสนใจและนิยมจากเด็กก่อนวัยรุ่นมาก เพราะดูเป็นชิ้นเป็นอันและค่อนข้างจะมีความเป็นผู้ใหญ่มากกว่า หนังสือร้อยกรองในแบบนิทานหรือหนังสือภาพ

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบของหนังสือสำหรับเด็กจึงสรุปได้ว่า หนังสือสำหรับเด็กต้องมี การวาง โครงเรื่องต้องติดต่อกันเป็นเรื่องราว มีเหตุผลเป็นไปตามธรรมชาติ มีความสัมพันธ์กับพื้นฐานประสบการณ์ของเด็ก แสดงถึงความสำเร็จ ความสุข สมหวัง มีชื่อเรื่องกะทัดรัด เข้าใจใช้ถ้อยคำสละสลวย อ่านเข้าใจง่าย เป็นภาษาที่นิยมใช้กันในสังคม ตรงกับลักษณะบุคลิกตัวละคร คงเส้นคงวา ตรงตามสมัยของเรื่อง และเรียบเรียงได้เหมาะสม สะกด อาจใช้การดำเนินเรื่องแบบเล่าเรื่อง หรือให้ตัวละครสนทนากัน ข้อที่สำคัญ คือ ต้องมีภาพประกอบเรื่อง โดยภาพและเรื่องต้องอยู่ในหน้าเดียวกัน ภาพประกอบ สามารถเล่าเรื่องได้ดี ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตามได้ ดูแล้วเข้าใจง่าย เป็นภาพที่เขียนได้สวยงามตรงตามลักษณะของตัวละคร ตรงตามฉาก ตรงตามสถานที่และท้องเรื่อง มีความรู้สึกและความเคลื่อนไหว มีปกสีสวยสด ขอบปกแข็งมากกว่าปกอ่อน และขอบปกมันๆ ที่เคลือบน้ำยา การจัดหน้าหนังสือดูโปร่งตา ภาพกับตัวอักษรไม่ทับกัน และชื่อเรื่องดึงดูดความสนใจของเด็ก ขนาดและรูปร่างของหนังสือง่ายในการหยิบฉวยของเด็ก พิมพ์ด้วยกระดาษที่มีคุณภาพดี เป็นกระดาษสีขาว วัสดุที่ใช้ในการเย็บเล่มต้องทนทานและต้องเย็บด้วยความประณีต ทนทานต่อการหยิบถือและจะต้องเป็นหนังสือที่มีคุณภาพ คู่กับราคา หรือหนังสือที่มีราคาไม่แพงเกินไป

1.4 คุณค่าของหนังสือสำหรับเด็ก

ในปัจจุบันหนังสือมีอิทธิพลต่อเด็กเป็นหัวใจของการสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่อุดมคติที่คิดไว้ หนังสือเป็นศูนย์รวมแห่งสรรพวิชาการที่มนุษย์เราสามารถแสวงหาและค้นคว้าความรู้จากหนังสือ บางครั้งสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ และยังเป็นสื่อช่วยพัฒนาความคิดของเด็กให้กว้างขวาง ฉลาด รอบรู้ เสริมสร้างจินตนาการ ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อีกด้วย จึงมีผลเป็นอย่างมากต่อชีวิตเด็กและเยาวชน ดังที่พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร (2510 : 258-259 อ้างถึงใน เบญจมาศ แสงโยมณี 2549 : 2)

หนังสือเป็นอุปกรณ์ที่มีคุณค่าแก่นมนุษย์เป็นอย่างมาก การเสริมสร้างให้แก่เด็กเพื่อรักการอ่านและรักคุณค่าของหนังสือนั้นเป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ควรกระทำ ซึ่งเป็นเสมือนสร้างทางชีวิตของเขาให้เดินไปสู่อนาคตที่แจ่มใสเป็นวิธีการพัฒนาคนที่แนบเนียนและงดงาม

หนังสือสำหรับเด็กจึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก เพราะหนังสือสำหรับเด็กให้ความเพลิดเพลินสนุกสนานความจรรโลงใจ ความสุขใจและให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ช่วยเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กเกิดจินตนาการไปตามเนื้อเรื่อง เป็นประสบการณ์นอกเหนือไปจากสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ทำให้โลกของเด็กกว้างขวางมีความหมายมากขึ้น นอกจากนี้ หนังสือสำหรับเด็กยังมีความสำคัญต่อเด็กเป็นอย่างยิ่ง เมื่อเด็กได้อ่านหนังสือที่เขาชอบหรือสนใจ ความรักหนังสือก็จะเกิดขึ้นในใจของเด็กและบางครั้งหนังสือสำหรับเด็กทำให้เด็กลืมความเหงาของตนเองได้ และซดเซยสิ่งที่ขาด เช่น ขาดความรัก ความอบอุ่น ความมั่นคง เมื่อได้อ่านหนังสือที่มีตัวละครประสบปัญหาเดียวกับคนและในที่สุดได้รับความสมหวัง ซึ่งมีผู้แสดงทัศนะเกี่ยวกับคุณค่าของหนังสือสำหรับเด็กไว้หลายท่านด้วยกัน ซึ่งสรุปรวมกันได้ดังนี้

หนังสือที่ดีสำหรับเด็กหมายถึงหนังสือหรือหนังสือที่เด็กอ่านแล้วสนุกสนานเพลิดเพลิน มีเนื้อหาสาระตรงกับใจที่เด็กอยากจะอ่าน มีรูปแบบสีสันสวยสะดุดตา ผู้สร้างหนังสือสำหรับเด็กจำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงลักษณะหนังสือที่ดีสำหรับเด็กก่อนที่จะลงมือสร้าง เพราะเมื่อเข้าใจแล้วย่อมจะสร้างหนังสือสำหรับเด็กได้อย่างมีคุณภาพในทุกด้าน หนังสือที่ดีสำหรับเด็กควรมีลักษณะดังนี้

1. สนองความต้องการและความสนใจของเด็ก
2. ส่งเสริมจินตนาการ ช่วยให้เด็กได้คิดก้าวไปไกลกว่าสภาพที่เคยพบเห็น
3. ส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจ อบอุ่นใจ
4. สนองอารมณ์ที่ปรารถนา
5. ส่งเสริมความรู้

นอกจากนี้ จินตนา ไบกาซูยี (2542: 8) ยังได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของหนังสือสำหรับเด็ก จัดทำขึ้น โดยมุ่งหวังให้เด็กอ่านด้วยตนเอง ในขณะที่อ่านเด็กจะได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ช่วยให้ได้รับความบันเทิง สนุกสนานเพลิดเพลิน สนองความต้องการของวัยเด็ก เช่น การ์ตูน เด็กจะชื่นชอบการ์ตูนมาก โดยเฉพาะการ์ตูนตลกและการ์ตูนนิทาน
2. ช่วยสร้างความคิดคำนึงและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
3. ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาของเด็กให้เจริญงอกงาม เด็กยังอ่านมากยิ่งมีความแตกฉานในด้านภาษา โดยเฉพาะในเรื่องคำ ประโยค และข้อความเป็นอย่างมาก หนังสือ

บางเล่มที่ใช้ภาษาไพเราะสละสลวย จัดเป็นสื่อการเรียนรู้ของเด็กได้ดีทีเดียว โดยเฉพาะหนังสือประเภทกวี คำประพันธ์ร้อยกรอง หรือคำคล้องจองประเภทต่างๆ เด็กจดจำคำและเรื่องราวได้โดยง่าย

4. ช่วยปลูกฝังคุณธรรม เจตคติ และแบบอย่างอันน่าพึงปรารถนาให้บังเกิดแก่เด็ก คุณธรรมที่แทรกแอบแฝงอยู่ในเนื้อหาเรื่องราวที่สนุกสนาน มีส่วนปลูกฝังสร้างเสริมนิสัยที่ดีให้บังเกิดแก่เด็กผู้อ่าน

5. ช่วยให้เด็กรู้จักเลือกอ่านหนังสือ อ่านหนังสือเป็น อ่านหนังสือเก่ง และเกิดนิสัยรักการอ่าน รวมทั้งดำรงนิสัยรักการอ่านให้อยู่ตลอดชีวิต ซึ่งอำนวยความสะดวกมาก ในแง่ที่รู้จักใช้การอ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้

6. ช่วยทดแทนความรู้สึกของเด็กที่ขาดหายไป เช่น ขาดความรัก ความว่าหวั่น มีปมด้อยหนังสือที่มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ จะช่วยปลดปล่อย โลมจิตใจของเด็กและเป็นเพื่อนกับเด็กได้ดีทีเดียว

7. ช่วยให้เด็กอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัย เป็นการป้องกันไม่让孩子หันไปอ่านและสนใจเรื่องของผู้ใหญ่เร็วกว่าวัย อันจะเป็น สิ่งชักนำให้เด็กประพฤตินในสิ่งที่ไม่สมควรทั้งนี้ ยังมีผู้แสดงทัศนะเกี่ยวกับคุณค่าของหนังสือสำหรับเด็กไว้หลายท่าน ซึ่งกรชกร จินตคนสถิต (2550: 7-8) ได้กล่าวสรุปรวมไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เด็กเกิดความพร้อมในการอ่าน
2. ช่วยให้เด็กอ่านหนังสือ ได้คล่องแคล่วแตกฉาน
3. ช่วยเสริมทักษะในการอ่านซึ่งเป็นสื่อนำไปสู่การแสวงหาความรู้และประสบการณ์ต่างๆ
4. ช่วยให้เด็กได้รับความบันเทิง เพลิดเพลินใจด้วยการอ่าน
5. ช่วยเสริมสร้างบุคลิกลักษณะนิสัย ค่านิยม ทัศนคติ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามให้แก่เด็ก
6. ให้ข่าวสารความรู้ ความคิด และคำอธิบายเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่ถูกต้องให้กับเด็ก
7. ช่วยสืบส่องและส่งเสริมเขาวนปัญหาให้กับเด็ก
8. ช่วยให้เด็กเข้าใจตัวเอง เข้าใจผู้อื่น เข้าใจสิ่งแวดล้อม และสิ่งที่ผ่านมาในอดีต
9. ช่วยให้เด็กเกิดโลกทัศน์กว้างไกล มีความรอบรู้ทันโลกทันเหตุการณ์
10. ช่วยเสริมสร้างให้เด็กมีความรู้สึกมั่นคงในชีวิต มีความหวังในชีวิต มองเห็นทางออกของปัญหา

11. ช่วยเสริมสร้างให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน อ่านหนังสือเป็น และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่าน

12. ช่วยสนองความต้องการและความสนใจของเด็ก

13. ถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมและสร้างศรัทธาในเอกลักษณ์ของชาติให้แก่เด็ก

14. ช่วยให้เด็กเห็นคุณค่าของความเป็นชาติและสถาบันที่สำคัญของชาติ

15. ช่วยเสริมสร้างจินตนาการให้กับเด็ก

16. เป็นแหล่งบันเทิงใจให้เด็กเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

นอกจากนี้ กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2545 : 13) ก็ได้กล่าวไว้ว่า หนังสือที่ดีสำหรับเด็กสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้หลายประการ คือ สร้างนิสัยรักการอ่าน มีจินตนาการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพิ่มสายสัมพันธ์ในบ้าน เป็นพื้นฐานทางศิลปะและภาษาสมาธิที่ดีมีความรู้อย่างกว้างขวาง สร้างลักษณะนิสัยที่ดีมีคุณธรรม อีกทั้ง ญัฐฐาศิริ ศักดิ์ทอง (2548 : 2) ยังได้กล่าวว่า หนังสือเป็นเครื่องสะท้อนของสังคม เด็กเมื่ออ่านหนังสือย่อมได้เรียนรู้ถึงแบบอย่างและบรรทัดฐานของสังคมที่หนังสือในสังคมนั้นๆ สะท้อนรูปแบบให้เห็น การกระทำข้อควรประพฤติ ข้อห้ามปฏิบัติ กฎเกณฑ์ศีลธรรม จรรยา มารยาท รวมไปถึงแบบแผนการปกครอง กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่คนในสังคมนั้นๆ กำหนดขึ้น เด็กจะค่อยๆ เรียนรู้เลียนแบบและสะสมไปที่ละเล็กละน้อยเรื่อยๆ ไปจนกระทั่งยึดเป็นแนวปฏิบัติเมื่อเขาเจริญวัยขึ้น

ดังนั้นหนังสือที่เด็กอ่านจึงมีบทบาทเป็นตัวกำหนดทางสังคมที่สำคัญประการหนึ่ง ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในการปูพื้นฐาน แนวความคิดและค่านิยมต่างๆ ให้แก่เด็ก

1.5 ลักษณะของหนังสือสำหรับเด็ก

หนังสือสำหรับเด็กเป็นหนังสือที่หาไม่ได้ง่ายนักหนังสือที่ผลิตขึ้นขายตามท้องตลาดมากเกินไปสำหรับเด็กซึ่งปัจจุบันได้มีสำนักพิมพ์ต่าง ๆ หันมาจัดทำหนังสือเฉพาะเด็กวัยปฐมวัย ครูผู้สอนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดหาหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยจำเป็นจะต้องคำนึงถึงลักษณะของหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งมีผู้ศึกษาค้นคว้าลักษณะของหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยไว้หลายท่านดังนี้

อารมณ สุวรรณपाल (2539 : 319 - 320 อ้างถึงใน อัญชลี อินทรียัม 2550 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะของหนังสือที่เหมาะสมกับเด็กควรมีลักษณะดังนี้

1. ขนาดของหนังสือควรมีขนาดที่พอเหมาะกับการจับถือของเด็ก ผลการวิจัยหนังสือของเด็กปฐมวัยควรมีขนาด 24.5 x 17 เซนติเมตร ความหนาของหนังสือไม่ควรเกิน 10 แผ่น รวมทั้งปกหน้าและปกหลังด้วย

2. ปกควรเป็นปกที่สอดคล้องตามภาพที่ทำให้มีสுவงามดึงดูดความสนใจไม่ขาดง่าย
3. รูปเล่มควรมีรูปเล่มที่น่าสนใจ สอดคล้องกับเรื่องราวภายในเล่ม เช่น หนังสือเรื่องเบ็ดน้อย รูปเล่มควรเป็นรูปเปิด
4. ภาพควรเป็นภาพเขียนด้วยลายเส้นใช้สีขาวดำที่เด่นชัด ถ้าเป็นสีควรเป็นสีที่สுவงามและสอดคล้องกับของจริง ภาพตัวละครในเรื่องไม่แน่นอน ฉากในภาพเป็นที่น่าสนใจ
5. ตัวละครในเรื่องไม่ควรมีมาก จำนวนตัวละครที่เหมาะสม ควรมีไม่เกิน 5 ตัว เนื้อเรื่องดึงดูดความสนใจเด็ก

ปราณี เชียงทอง (2530 : 7-8 อ้างถึงใน กรชกร จินคนสถิต (2550: 7-8) กล่าวถึงหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก ควรมีลักษณะดังนี้ คือ

1. ตรงกับความสนใจของเด็ก เนื้อเรื่องเหมาะสมกับความสนใจและความต้องการของเด็กซึ่งมีอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ ความชอบ ความต้องการ ความรักความเอาใจใส่ ความต้องการการยอมรับ ความต้องการอยากเป็นคนเก่งและคนดี เป็นต้น เรื่องที่ตรงกับความต้องการของเด็ก จึงควรมีลักษณะดังนี้

- 1.1 เป็นเรื่องสนุก ให้ความเพลิดเพลิน

- 1.2 ส่งเสริมจินตนาการ วัยเด็กเป็นวัยที่มีจินตนาการและชอบสร้างจินตนาการให้ออกมาเป็นรูปเป็นร่างอยู่แล้ว ถ้าเรื่องใดช่วยส่งเสริมหรือให้โอกาสเด็กได้ร่วมสร้างจินตนาการของตนไปด้วย เรื่องนั้นจะเป็นที่พอใจของเด็กมากยิ่งขึ้น

- 1.3 ส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจ เป็นเรื่องที่กล่าวถึงความสำเร็จของตัวละครหรือบุคคลในเรื่อง ทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจไปด้วย หรือเรื่องทำนองให้เด็กตัดสินใจ อันจะช่วยให้เกิดวิจรรณญาณว่า สิ่งที่ได้ทำหรือได้คิดไปนั้น ถูกต้องเพียงใด

- 1.4 สนองอารมณ์ที่ปรารถนา เช่น อยากเป็นคนเก่ง อยากเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จอยากได้รับความรัก หนังสือที่มีเนื้อเรื่องสนองอารมณ์ต่างๆ ตามที่เด็กปรารถนา โดยไม่เน้นจนเด็กรู้สึก เรื่องเช่นนี้มักเป็นที่พอใจของเด็กแทบทั้งสิ้น

- 1.5 ส่งเสริมความรู้ เป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมอย่างง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพ ช่วยกล่อมเกลากจิตใจให้ประณีต เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่ดีและจำเป็นสำหรับเด็กเป็นอย่างมาก

2. เล่าโครงเรื่อง ไม่ซับซ้อน มีแนวของเรื่องเด่นชัด เด็กสามารถเข้าใจได้โดยง่าย เรื่องกระชับ ไม่เยิ่นเย้อ ตัวละครอยู่ในวัยใกล้เคียงกับเด็ก เนื้อเรื่องไม่ยาวนักและเป็นเรื่องที่เด็กพอมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจได้

3. จำนวนภาษา เป็นภาษาง่ายๆ ตรงไปตรงมา เด็กสามารถทำความเข้าใจได้ คำบรรยายมีเท่าที่จำเป็นจริงๆ ส่วนใหญ่เด็กจะพอใจติดตามเรื่องจากภาพประกอบมากกว่าจะอ่านคำบรรยาย

4. ภาพประกอบนับเป็นหัวใจสำคัญของหนังสือสำหรับเด็ก เด็กชอบความสนุกสนานเพลิดเพลิน ชอบอ่านด้วยภาพมากกว่าตัวหนังสือ ภาพประกอบจึงต้องเป็นภาพที่มีความรู้สึก มีชีวิตมีความเคลื่อนไหว สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและอธิบายเรื่องได้

5. รูปเล่ม มีรูปลักษณะภายนอกเป็นที่น่าพอใจ ขนาดรูปเล่มกะทัดรัดเหมาะมือเด็ก ทนทานต่อการจับต้อง กระดาษมีคุณภาพดี ใช้ตัวหนังสือขนาดใหญ่พอเหมาะกับวัยของเด็ก การพิมพ์ชัดเจน ข้อความในแต่ละบรรทัดไม่ยาวเกินไป การเย็บเล่มต้องแข็งแรงเป็นพิเศษและควรเป็นปกแข็งหรือค่อนข้างแข็ง

สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย (2515 อ้างถึงในดวงเดือน ต้นตระกูล. 2550 : 61) ได้สรุปลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็ก ดังนี้

1. คุณภาพด้านการพิมพ์ คือ สามารถพิมพ์ตัวอักษร ภาพประกอบได้ชัดเจน มีสีทันคงความดึงดูดความสนใจของเด็ก

2. คุณภาพการจัดหน้าและรูปเล่ม ต้องจัดให้เป็นไปตามหลักจิตวิทยาเด็ก หน้าหนังสือดูโปร่งตา การใช้อักษรมีขนาดเหมาะสมกับวัยของเด็ก

3. คุณภาพทางศิลปะ ภาพเขียนหรือภาพประกอบควรจะเขียนโดยให้อารมณ์แก่ผู้อ่านเขียนอย่างประณีต การใช้สีต้องเหมาะสม บางครั้งสีอาจจะผิดธรรมชาติไปบ้างก็ถือว่าเหมาะสมสำหรับเด็ก

4. คุณภาพในการเขียนเรื่อง ผู้เขียนต้องมีความสามารถในการเขียน ผูกเรื่องสนุก ใช้ถ้อยคำสละสลวย เด็กอ่านแล้วเข้าใจ

วิริยะ สิริสิงห (2547 : 18) ได้รวบรวมหนังสือที่เด็กชอบ โดยอาศัยยาโรสภาการณ

ผู้ปกครองส่วนใหญ่มักไม่ซื้อให้เด็กอ่าน

4. ชื่อผู้แต่ง ไม่มีความหมายสำหรับเด็กเล็ก ซึ่งสนใจภาพประกอบมากกว่าชื่อผู้แต่งแต่สำหรับเด็กโตอาจมีความหมายบ้างในกรณีที่เคยอ่านเรื่องของผู้แต่งคนนั้นมาก่อนและเป็นที่ถูกใจ

5. ภาพประกอบ เด็กชอบภาพสีมากกว่าภาพขาวดำ ชอบภาพสวยงาม ภาพที่มีชีวิตชีวมี่จินตนาการ เด็กชอบฝันว่าสัตว์หรือสิ่งของสามารถทำอะไร ๆ ได้เหมือนคนเรา เช่น มีเสื้อผ้าสวมใส่ มีบ้านอยู่อาศัยและพูดได้ นอกจากนี้ชอบภาพรูปสัตว์และชอบภาพที่ดูง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน

6. ภาษาและตัวอักษร เด็กชอบหนังสือที่ใช้ภาษาง่ายๆ ชอบคำซ้ำ คำคล้องจองมีจังหวะในการเล่นคำ ใช้ตัวอักษรแบบธรรมดา ไม่ชอบตัวอักษรประดิษฐ์

7. เนื้อเรื่อง เด็กชอบเรื่องสนุก ขบขัน น่าหัวเราะ ชอบนิทาน (เรื่องที่มีเจ้าชาย เจ้าหญิงแม่มด นางฟ้า) ชอบเรื่องที่ตัวเอกเป็นสัตว์ สามารถพูดได้ เคลื่อนไหวได้ เรื่องต่างๆที่เด็กชอบได้แก่

7.1 เรื่องที่สิ่งเล็กแสดงความสามารถชนะสิ่งใหญ่ (ลูกไก่แสนกล ตะเพียนดำ)

7.2 เรื่องที่แสดงความเจ้าเล่ห์เพทุบาย กลั่นแกล้ง แล้วแพ้ภัยตัวเอง (สีสหาย)

7.3 เรื่องที่เกี่ยวกับความรักของสิ่งๆที่เด็กรู้จัก (สามสืออยากเป็นเสือ)

7.4 เรื่องตำนาน (ทำไมน้ำทะเลจึงเค็ม)

7.5 เรื่องการตาย (อะไรเอ๋ย)

7.6 เรื่องจินตนาการที่สนุกสนานเหลือเชื่อ (กระต่ายน้อยกับหินวิเศษ)

7.7 เรื่องเป็นชุด (ฮ้วน-อิด)

7.8 เรื่องที่ใช้เขาว์ ความฉลาดเฉลียวในการแก้ปัญหา (หมาป่าแสนฉลาด)

7.9 เรื่องที่เสริมสร้างคุณธรรมลักษณะนิสัย (ลูกไก่แสนสวย)

7.10 เรื่องลึกลับ แต่ต้องไม่ซับซ้อนมากนัก (ยักษ์ใจดี)

8. กระดาษที่ใช้พิมพ์ เด็กชอบหนังสือที่พิมพ์บนกระดาษสีขาว ชอบกระดาษหนา มากกว่ากระดาษบาง คือ ชอบกระดาษปอนด์

9. ขนาดรูปเล่มและการวางหน้า เด็กชอบหนังสือเล่มใหญ่กับเล่มเท่ากัน แต่ชอบหนังสือปกแข็งมากกว่าปกอ่อน เนื่องจากในประเทศไทย นิยมใช้ขนาดรูปเล่มเพียง 2 ขนาด คือ ขนาด 16หน้ายก และ 8 หน้ายก เพื่อความสะดวกในการพิมพ์

10. ความหนาบางของหนังสือ เนื่องจากเด็กชอบเรื่องที่ไม่ยาวเกินไป ความหนาของเล่มหนังสือ จึงควรเป็นขนาด 16 ถึง 24 หน้า

ปราณี เชียงทอง (2530: 78-79 อ้างถึงใน กรชกร จินตคนสถิต 2550 : 45) ได้กล่าวถึงคุณค่าหนังสือของเด็ก ไว้ว่าคุณค่าหนังสือสำหรับเด็กแต่ละวัย ควรศึกษาให้เข้าใจถึงธรรมชาติและความต้องการของเด็กแต่ละวัยให้มากที่สุด และอาจจะควรต้องปรึกษากับเด็กๆ เกี่ยวกับหนังสือที่เขาชอบด้วยหากเป็นการเลือกหนังสือให้กับบุตรหลานในครอบครัว น่าที่จะให้เด็กมีโอกาสไปช่วยเหลือหนังสือที่เขาสนใจ ภายใต้อาณัติแนะนำของผู้ใหญ่ที่เป็นบิดามารดา ในการเลือกหนังสือสำหรับเด็กต้องคำนึง ถึงข้อที่ว่า การให้เด็กอ่านหนังสือ นั้น ก็เพื่อต้องการให้ประสบการณ์ความเพลิดเพลินแก่เด็กจึงควรถือเป็นกิจกรรมยามว่างของเด็กอย่างหนึ่งด้วย คุณค่าหนังสือสำหรับเด็ก พิจารณาสืบต่างๆ ต่อไปนี้คือ

1. ฉาก จะบอกให้รู้ว่า เรื่องเกิดขึ้นที่ไหน เมื่อใด เป็นสถานที่และเวลาที่ตัวละครแสดงบทบาท ฉากประกอบด้วยสถานที่ ที่ใดที่หนึ่ง อาจกว้างเป็นประเทศ เป็นเมือง หรือแคบเพียงในห้องเรียนหนึ่งก็ได้ เวลาที่เรื่องเกิดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของฉาก ก็เช่นเดียวกับสถานที่ กล่าวคือ อาจเป็นเวลาในอดีตเพียงชั่วระยะสั้นๆ หรือยาวนานหลายศตวรรษก็ได้ บรรยากาศและ

การประกอบอาชีพของตัวละคร ก็นับเป็นส่วนหนึ่งของฉาก ฉากของเรื่องต้องชัดเจน น่าเชื่อถือ ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์และชีวประวัติ ฉากของเรื่องต้องตรงตามความเป็นจริง

2. การดำเนินเรื่อง หมายถึง ใครเป็นผู้เล่าเรื่อง ผู้ถ่ายทอดเรื่องและเหตุการณ์ความเป็นไปตามท้องเรื่องและถ่ายทอดในรูปใด ถ้าตัวละครแสดงบทบาทเป็นบุรุษที่หนึ่ง คำสนทนาของตัวละครไม่ควรเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกลักษณะของตัวละคร แต่ใช้เป็นวิธีดำเนินเรื่อง ใช้ขึ้นต้นเรื่องหรือใช้แสดงความคิดเห็นของตัวละครแต่ละตัวที่แตกต่างกันการดำเนินเรื่องต้องสอดคล้องกับเหตุการณ์และเรื่องราวต่างๆ ในเนื้อเรื่องเป็นอย่างดี

3. ตัวละคร ในเรื่องมีใครบ้างและแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง การเสนอตัวละครในเรื่อง เสนอ โดยวิธีใด ตัวละครต้องสมจริง น่าเชื่อถือ และเป็นไปตามธรรมชาติของคนจริงๆ การแสดงบทบาทต่างๆ แสดงในลักษณะที่เด่นชัด พฤติกรรมของตัวละครต้องคงเส้นคงวา สมเหตุสมผลและมีความสำคัญต่อเนื้อเรื่อง ผลการกระทำหรือพฤติกรรมต้องเป็นไปตามหลักความจริง และต้องมีตัวละครที่เด็กสามารถลอกเลียนแบบได้

4. คำโครงเรื่อง หมายถึง ได้เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นในเรื่อง เรื่องสำหรับเด็กส่วนมากมักมีเค้าโครงเรื่องว่าได้เกิดอะไรขึ้นและตัวละครมีปฏิกิริยาอย่างไรบ้าง คำโครงเรื่องควรเต็มไปด้วยกริยาอาการและการเคลื่อนไหวและเป็นเรื่องที่ตัวละครเอกของเรื่องประสบปัญหาที่สำคัญมากต้องใช้ความพยายามในการแก้ปัญหา ปัญหาและอุปสรรคที่ขัดขวางหรือเกิดขึ้นกับตัวเอกของเรื่องต้องเป็นสิ่งที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตจริงได้ เด็กๆ ชอบเรื่องที่ตัวละครเอกของเรื่องสามารถเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ได้ในตอนจบเค้าโครงเรื่อง เป็นการแสดงบทบาทต่อเนื่องเกี่ยวพันกันตั้งแต่

ต้นจนจบ คำโครงเรื่องควรให้มีข้อขัดแย้ง มีปัญหา มีฝ่ายตรงกันข้าม และการสิ้นสุดแห่งปัญหา หรือข้อขัดแย้งนั้นในที่สุด ผู้ที่จะดำเนินบทบาทไปตามคำโครงเรื่องก็คือตัวละคร ตัวละครแสดงบทบาทอย่างไร เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นและตัวละครแก้ปัญหาหรือมีปฏิกิริยาอย่างไร เมื่อมีเหตุการณ์เหล่านั้นเกิดขึ้น

5. แนวคิดของเรื่อง หมายถึง แนวคิดของเรื่องอยู่ตรงไหนหรือมีอะไรเป็นแนวคิดของเรื่องสำหรับเด็ก แนวคิดของเรื่อง ไม่ควรเป็นเรื่องลึกลับหรือซับซ้อน ควรเป็นเรื่องง่ายๆ ในชีวิตประจำวัน วันตามประสบการณ์ของเด็ก แนวเรื่องของเด็กอาจเป็นเรื่องการเอาชนะความอิจฉา ริษยาการเอาชนะความขี้อาย การปรับตัวของเด็กที่พิการ การยอมรับสภาพของตนเอง เป็นต้น แนวคิดของเรื่องช่วยในด้านพัฒนาการและการปรับตัวของเด็ก ไม่เพียงแต่จะช่วยเด็กที่ประสบปัญหาในเรื่องทำนองเดียวกันกับตัวละครเท่านั้น แต่ยังช่วยสนองความต้องการเรียนรู้ความเห็นอกเห็นใจและเข้าใจสภาพความเป็นไปของชีวิตอีกด้วย

6. แนวการเขียน หมายถึง เรื่องนั้นๆ เขียนทำนองใด แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นโดยวิธีใด ยากหรือง่ายแก่การทำความเข้าใจเรื่องของเด็ก การเขียนใช้ถ้อยคำสำนวนและคำศัพท์ต่างๆ เหมาะกับวัยและประสบการณ์ของเด็กเพียงใด

7. รูปเล่มและภาพประกอบ รูปเล่มของหนังสือสำหรับเด็กควรเหมาะสมมือสะดวกต่อการหยิบถือของเด็กและลักษณะรูปเล่มภายนอกเป็นที่ดึงดูดใจเด็กเป็นสำคัญ ความหนาและใหญ่เกินไปของหนังสือไม่เป็นที่ถูกใจเด็ก กระดาษต้องมีคุณภาพดี ขนาดตัวหนังสือต้องพอเหมาะกับวัยและสายตาของเด็ก มีความชัดเจน ไม่เลอะเลือน การเว้นวรรคตอนต้องถูกต้อง สะกดการันต์ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ภาพประกอบควรเป็นภาพสี มีลักษณะเป็นภาพง่ายๆ ไม่ซับซ้อนและเป็นภาพที่แสดงการกระทำและความเคลื่อนไหวคุณภาพในการพิมพ์ การเข้าเล่ม และการจัดหน้า เป็นส่วนสำคัญมากสำหรับหนังสือสำหรับเด็ก การเย็บเล่มต้องคงทนถาวร ควรเป็นปกแข็งหรือปกที่ใช้กระดาษค่อนข้างแข็ง มีคุณภาพดี การจัดหน้าควรให้มีที่ว่างเพื่อเป็นการพักสายตาของเด็กด้วย

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าสิ่งที่ควรคำนึงถึงในคุณค่าของหนังสือสำหรับเด็ก ได้แก่ โครงเรื่องที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสภาพแวดล้อม สนองความต้องการของเด็กส่วนใหญ่ เรื่องราวกระตุ้นอารมณ์ ปลุกฝังทัศนคติที่ดีแก่ผู้อ่าน ควรเป็นเรื่องราวที่มีความตลก สอดแทรกอารมณ์ขัน ภาพและเนื้อเรื่องมีความสอดคล้องต้องกัน พยายามใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีการซ้ำคำและจังหวะเพียงพอ จะช่วยเสริมให้เด็กอยากอ่าน ลักษณะตัวละคร ต้องมีบุคลิกประจำให้เป็นจุดสนใจแก่เด็ก ใช้บทสนทนาได้อย่างเหมาะสม และอ่านแล้วจัดกิจกรรมประกอบง่าย

1.6 หนังสือสำหรับเด็กกับการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก

ในปัจจุบันหนังสือมีอิทธิพลต่อเด็ก เป็นหัวใจของการสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะพัฒนาตนเองและสังคม ไปสู่อุดมคติที่คิดไว้หนังสือเป็นศูนย์รวมแห่งสรรพวิชาการที่มนุษย์เราสามารถแสวงหาความรู้จากหนังสือบางครั้งสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ และยังเป็นสื่อช่วยพัฒนาความคิดของเด็กให้กว้างขวาง ฉลาดรอบรู้ เสริมสร้างจินตนาการ ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย จึงมีผลเป็นอย่างมากต่อชีวิตเด็กและเยาวชน การเสริมสร้างให้แก่เด็กเพื่อรักการอ่านและรักคุณค่าของหนังสือนั้นเป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ควรกระทำ ซึ่งเป็นเสมือนสร้างทางชีวิตของเขาให้เดิน ไปสู่นาคตที่แจ่มใสเป็นวิธีการพัฒนาคนที่แนบเนียนและงดงาม”หนังสือสำหรับเด็กจึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก เพราะหนังสือสำหรับเด็กช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินสนุกสนาน ความจรรโลงใจความสุขและให้ความรู้ต่างๆช่วยเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้เด็กเกิดจินตนาการไปตามเนื้อเรื่องเป็นประสบการณ์นอกเหนือไปจากสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ทำให้โลกของเด็กกว้างขวางมีความหมายมากขึ้น นอกจากนี้ หนังสือสำหรับเด็กยังมีความสำคัญต่อเด็กเป็นอย่างมาก เมื่อเด็กได้อ่านหนังสือที่เขาชอบและสนใจความรักหนังสือจะเกิดขึ้นในใจของเด็กและบางครั้งหนังสือสำหรับเด็กจะช่วยให้เด็กลืมความเหงาของตนเองได้ และชดเชยสิ่งที่ขาดหายไป เช่น ความรัก ความอบอุ่น ความมั่นคง เมื่อได้อ่านหนังสือที่มีตัวละครประสบปัญหาเดียวกับตนและ ในที่สุดได้รับความสมหวัง เด็กจะสามารถแก้ปัญหาตนเองได้และยึดหนังสือเป็นเพื่อนที่ดีสำหรับเขา (ดวงเดือน ดันตระกูล. (2550 : 10)หนังสือสำหรับเด็กยังเป็นสิ่งสำคัญในการปลูกฝังพื้นฐานการปฏิบัติตนตามลักษณะของสังคมเพื่อดำเนินชีวิตต่อไปในสังคมได้อย่างถูกต้อง

ณัฐฐาศิริ ศักดิ์ทอง (2548: 26 – 27) กล่าวว่าหนังสือสำหรับเด็กช่วยพัฒนาตนเองทั้งในด้านสติปัญญาและจิตใจให้สามารถทำตนเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมได้เป็นอย่างดีหนังสือสำหรับเด็กจึงมีความจำเป็น มีบทบาทสำคัญในการเสนอความรู้แก่เด็ก หนังสือเด็กที่ดีจะมีคุณค่าต่อการพัฒนาพฤติกรรมเด็กในด้านต่าง ๆ เช่น ทางด้านภาษา ทางด้านสังคม ทางด้านอารมณ์ และทางสติปัญญา และจินตนา ไบกาซูยี (2542 : 192-203) กล่าวไว้ว่า

หนังสือช่วยพัฒนาพฤติกรรมเด็กทางการใช้ภาษา

เด็กเป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในสังคม จึงต้องมีการพัฒนาทางด้านภาษา เพราะภาษาเป็นสื่อกลางที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ภาษาเป็นสื่อที่จะช่วยให้เกิดความหมายการแสดงออกตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ ดังนั้น เด็กจึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนให้พัฒนาทางด้านภาษาการใช้ภาษาให้ถูกต้อง และสอดคล้องกับความนิยมหรือระเบียบของสังคมของตน

ก่อนที่เด็กจะได้อ่านเขียนเรียนภาษาโดยตรง เด็กจะเริ่มคุ้นเคยกับท่าทางสีหน้า และภาษาพูดของคนที่แวดล้อมอยู่ก่อน และจะเลียนแบบได้ตามสภาพการใช้ภาษาสีหน้าท่าทางของผู้ใกล้ชิดเหล่านั้น ถ้าเด็กมีพัฒนาการทางภาษาดี หมายถึง ความสามารถที่เด็กแสดงออกมาในการสื่อความหมายได้ถูกต้องชัดเจน ตรงกับความต้องการของตนเอง ทำให้ผู้อื่นเข้าใจได้ถูกต้อง และในขณะเดียวกันตนเองก็สามารถเข้าใจผู้อื่นและปฏิบัติตามได้ ภาษาจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กอยู่ในสังคมได้อย่างดี และยังเป็นสิ่งที่ใช้แสดงออกถึงพัฒนาการทางด้านสมองของเด็กด้วย

หนังสือช่วยพัฒนาพฤติกรรมเด็กทางด้านสังคม

เด็กได้รับอิทธิพลจากสิ่งต่าง ๆ หลายอย่างที่จะช่วยให้มีความสามารถในทางสังคมยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ อิทธิพลเหล่านั้นอาจได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู บุคคลผู้ใกล้ชิด สิ่งแวดล้อม เพื่อนบ้าน ครู เพื่อน รวมทั้งการเรียนการสอนและหนังสือต่าง ๆ ด้วย

ดังนั้น หากจะหยิบยกถึงส่วนที่หนังสือจะช่วยพัฒนาพฤติกรรมเด็กในทางสังคม อาจกล่าวได้ดังนี้

1. หนังสือเด็กช่วยให้ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานของการปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ เช่น การรู้จักทักทาย การรู้จักขอบคุณ รู้จักเกรงใจ เป็นต้น
2. หนังสือช่วยเป็นแบบอย่างที่ดีในการเลือกปฏิบัติตนในทางที่ถูกที่ควร เช่น เรื่องการรู้จักคำพูด เรื่องความซื่อสัตย์ เรื่องความขยันเพียร เป็นต้น
3. หนังสือช่วยให้เด็กเกิดความคิด การรู้จักตัดสินใจในทางที่จะประพฤติปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ต่อผู้อื่น นอกจากนั้นยังอาจเป็นเครื่องมือที่จะ โน้มน้าวหรือชี้ให้เห็นเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้น หากปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้เด็กได้มีโอกาสไตร่ตรองพิจารณา และปฏิบัติหรือเลิกปฏิบัติสิ่งนั้นต่อสังคม เช่น การเสพติดสิ่งเสพติดให้โทษ ซึ่งควรแก่การงดเว้น เป็นต้น
4. สิ่งที่ได้จากหนังสือที่อ่าน จะช่วยให้การแสดงออกทางสังคมเหมาะสมขึ้น เช่น เมื่อมีความรู้สึกโกรธหรือไม่พอใจจะแสดงออกที่ไม่เหมาะสม เช่น พุ่มพ่าย พุดหยาบคาย เมื่อทราบว่าเป็นสิ่งไม่ดี เพราะได้เคยอ่าน เคยรู้จากหนังสือก็จะรู้จักระงับการแสดงออกในทางที่ไม่เหมาะสมได้
5. อิทธิพลของหนังสือทำให้เด็กเกิดอุดมการณ์อันสูงส่งในอันที่จะประพฤติปฏิบัติตนได้หลายอย่างที่แก้ไขความคิด การปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนได้มากขึ้น
6. เด็กคนใดมีปัญหาทางสังคม เช่น ไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ ก็อาจศึกษาวิธีการตัวอย่างที่แก้ไขความคิด การปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนได้มากขึ้น

7. การได้อ่านหนังสือช่วยให้เด็กอยู่ในสังคมได้ดีขึ้นในด้านการรู้จักวิธีการต่าง ๆ เช่น วิธีเล่นเกม วิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ วิธีประคิษฐ์สิ่งต่าง ๆ เป็นต้น

8. ครูและผู้ปกครองอาจใช้หนังสือแก้ปัญหาของเด็กในด้านที่เกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมได้เป็นอย่างดี โดยอาจใช้วิธีการเล่าเรื่องจากหนังสือด้วยตนเอง หรือกำหนดหรือแนะนำให้เด็กอ่านเรื่องที่จะช่วยให้ข้อคิดแก่เด็ก เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การแก้ไขพฤติกรรมนั้น ๆ เช่น เด็กมีนิสัยชอบพูดปด ก็อาจให้อ่านเรื่องสนุก ๆ ที่ได้ข้อคิดในแง่ของการพูดปด มีผลเสียอย่างไร หรือผลดีของการพูดจริงมีอย่างไรบ้าง หากเด็กเกิดความเข้าใจคุณและโทษของการกระทำในทางดีและไม่ดีแล้ว ก็อาจเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางดีได้

9. เรื่องต่าง ๆ ที่ปรากฏในหนังสือที่เด็กได้อ่านจะช่วยให้เด็กได้ค่อย ๆ รับรู้ฐานะของตนเอง บุคคลที่เกี่ยวข้องข้อตกลงและระเบียบแบบแผนต่างๆที่ตนเองควรปฏิบัติ เช่น เด็กเล็ก ๆ อ่านหรือดูรูปคนรุ่นพี่เดินไปโรงเรียน เด็กก็รับทราบแลเตรียมตัวเตรียมใจว่าเมื่อถึงเวลาจะต้องไปโรงเรียน ทำให้ไม่กลัวการไปโรงเรียน เช่นนี้เป็นต้น

10. หนังสือช่วยให้เด็กพัฒนาการใช้ถ้อยคำต่าง ๆ เพื่อที่จะอยู่ในสังคมของตนเองได้อย่างเหมาะสม เช่น การใช้สรรพนามกับเพื่อน ย่อมแตกต่างไปจากการใช้สรรพนามสำหรับการพูดกับผู้ใหญ่ เป็นต้น

หนังสือเด็กพัฒนาพฤติกรรมเด็กทางด้านอารมณ์

หนังสือสำหรับเด็กช่วยพัฒนาพฤติกรรมของเด็กทางด้านอารมณ์ได้หลายประการ ซึ่งจะขอยกตัวอย่างประกอบว่าเรื่องประเภทใดจะช่วยพัฒนาอารมณ์ทางด้านใด เพื่อจะได้เข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

1. ประเภทเทพนิยาย ช่วยทำให้เด็กได้อารมณ์เพื่อฝัน ซึ่งอาจช่วยชดเชยความรู้สึกขาดแคลนให้แก่เด็กที่ขาดความรัก ความเอาใจใส่ได้บ้าง

2. ประเภทเขาสมอง ช่วยทำให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

3. ประเภทการต่อสู้ผจญภัย ช่วยทำให้เด็กได้รับความรู้สึกตื่นเต้น อยากรู้ อยากเห็น

4. ประเภทศาสนา ช่วยทำให้เด็กเกิดอารมณ์และความรู้สึกต่อสิ่งที่ดีงาม และต้องการที่จะประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อจะได้เชื่อว่าเป็นคนดี

5. ประเภทการท่องเที่ยว ช่วยทำให้เด็กได้รับความตื่นใจ มีอารมณ์ที่แจ่มใส หรือขุนมัวตามสภาพที่ปรากฏในเรื่องนั้น ๆ

6. ประเภทความรัก ช่วยทำให้เด็กเกิดอารมณ์อันแจ่มชื่นเบิกบาน และอาจสร้างความหวังให้แก่ชีวิตได้บ้างตามสมควร

7. ประเภทเรื่องชีวิตจริง ช่วยให้เด็กเกิดอารมณ์ที่คล้อยตามเนื้อเรื่องได้มากกว่าเรื่องชนิดอื่น ๆ เพราะบางครั้งเรื่องอาจมีส่วนเหมือนหรือแตกต่างไปจากชีวิตความเป็นไปของเด็ก เด็กก็จะนำมาเปรียบเทียบกับความเป็นไปของตนเอง แล้วเกิดความรู้สึกประทับใจ เห็นใจ สงสาร และเข้าใจดีขึ้น เป็นต้น

8. ประเภทสยองขวัญ ทำให้เด็กเกิดอารมณ์หวาดวิตก กลัว และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

9. ประเภทสอนใจ ทำให้เด็กเกิดอารมณ์ที่เป็นความรู้สึกอยากทำดี เป็นคนดี

10. ประเภทชีวิตครอบครัว ให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ รัก สามัคคีปรองดอง และช่วยเหลือบุคคลในครอบครัวมากขึ้น

หนังสือเด็กช่วยพัฒนาพฤติกรรมเด็กทางด้านสติปัญญา

พัฒนาการของเด็กทางด้านสติปัญญาจะได้รับการพัฒนาเป็นลำดับจากการได้รับประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบให้เด็กมีพัฒนาการในด้านนี้ และหนังสือก็มีอิทธิพลอย่างยิ่งไม่แพ้อิทธิพลทางด้านอื่น โดยเด็กจะได้รับความรู้ ความคิดเห็น วิธีการขั้นตอน ความจริง ปัญหา วิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งโดยตรงและทางอ้อมจากการหนังสือ ซึ่งหนังสือแต่ละประเภทย่อมให้ความรู้อันก่อให้เกิดภูมิปัญญาในแง่มุมต่างกันไป ได้แก่ สารคดี ท่องเที่ยว ให้ความรู้ทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นสภาพทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ เรื่องราวเป็นวรรณคดี ช่วยทำให้เด็กได้ทราบถึงความงดงามของภาษา สภาพความเป็นอยู่ ศรัทธา ความเชื่อ ปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาของคนในสมัยใดสมัยหนึ่งที่แตกต่างไปจากยุคสมัยของตนเอง เรื่องเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน ช่วยให้เด็กได้เพิ่มพูนสติปัญญาเกี่ยวกับขั้นตอนการแก้ไขปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อน การตั้งสมมุติฐาน การทดลองด้วยวิธีการต่าง ๆ การวิเคราะห์ปัญหา การสรุปปัญหาก่อนลงมือปฏิบัติการต่าง ๆ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า หนังสือมีบทบาทที่สำคัญยิ่งในเรื่องของการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กในทางร่างกาย ทางภาษา ทางสังคม ทางอารมณ์ และทางสติปัญญา การให้เด็กได้อ่านสัมผัส จับต้อง ได้ใกล้ชิดกับหนังสือจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

1.7 หลักเกณฑ์การเลือกหนังสือสำหรับเด็ก

นักวิชาการหลายท่านได้ให้หลักเกณฑ์การพิจารณาเลือกหนังสืออ่านสำหรับเด็กไว้ (ดวงเดือน ต้นตระกูล, (2550: 30, ญัฐฐาศิริ สักดิ์ทอง (2548 : 32) ดังต่อไปนี้

1. หนังสือเด็กต้องมี ขนาดตัวหนังสือและรูปภาพประกอบในหนังสือเด็กต้องมีความสวยงาม และมีปริมาณของภาพประกอบที่มีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก

2. หนังสือเด็กต้องมี การใช้ภาษาดี ถูกต้อง โครงสร้างประโยคดี บรรยาย เหตุการณ์ชัดเจน และอ่านแล้วเข้าใจง่าย ใช้สำนวนภาษาตรงตามรสนิยมของเด็ก

3. หนังสือเด็กต้องมี โครงเรื่องที่ดี ไม่สลับซับซ้อนมาก มีแก่นเรื่องเพียงเรื่องเดียว ให้ข้อคิดหรือคติสอนใจที่ดี ไม่ขัดต่อศีลธรรม การดำเนินเรื่องมีความต่อเนื่อง สมเหตุสมผล มีชั้น นำ และขึ้นสรุปเรื่อง

4. หนังสือเด็กต้องมี เนื้อหา เรื่องราว และความยากง่าย ที่เหมาะสมกับวัย ระดับ วุฒิภาวะ ความต้องการและความสนใจของเด็ก เรื่องที่ตรงกับความต้องการของเด็ก จะทำให้เด็กรู้สึก สนุกสนานและเกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน ดังนั้นเนื้อเรื่องที่ตีพิมพ์จึงควรเป็นเรื่องที่ ส่งเสริม ความคิดและจินตนาการของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กที่มีความอยากรู้อยากเห็น ช่าง คิดฝัน และช่างสังเกต เนื้อหาของหนังสือควรเป็นสิ่งสนองอารมณ์ปรารถนาและความต้องการของ เด็กด้วย เพราะถ้าเด็กได้รับสิ่งที่ตรงกับความต้องการและความสนใจของเขา เด็กก็ย่อมเกิด ความรู้สึกเป็นสุข

5. หนังสือเด็กต้องมี แนวเรื่องที่แปลกใหม่ ให้ความชื่นชอบ ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และความซาบซึ้ง มีตัวละครที่น่าสนใจ มีชีวิตชีวา กระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากรู้อยาก เห็น เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ การใช้จินตนาการ และการใช้วิจารณญาณ

6. หนังสือเด็กต้องมี ตัวละครที่มีความเป็นไปได้อ่าง ไม่เป็นเรื่องเพ้อฝัน หรือ เหนือจินตนาการจนเกินไป ซึ่งจะช่วยให้เด็กไม่เชื่อและไม่อยากอ่านหนังสือเล่มนั้นๆ

วิทยากร เชียงกุล. (2547. 43) ในโครงการหนังสือดีที่เด็กและเยาวชนไทยควรอ่าน ไว้ดังนี้

1. เป็นหนังสือภาษาไทยที่เขียนเอง รวมทั้งหนังสือที่ได้รับแรงบันดาลใจหรือ ได้รับอิทธิพลจากหนังสือต่างชาตินบางส่วน แต่ผู้เขียนใช้ความพยายามในการเขียนขึ้นใหม่ที่มี ความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ใช่หนังสือแปลหรือคัดลอกทั้งคั่น

2. เน้นหนังสือที่เป็นเรื่องแต่งหรือบันเทิงคดี (นิทาน เรื่องสั้น นิยาย บทกวี ละคร) ซึ่งเป็นหนังสือที่เขียนได้อย่างมีวรรณศิลป์ คือมีศิลปะในการเขียนและการใช้ภาษาที่ดี มีความงาม ความไพเราะ ความสะเทือนอารมณ์ และมีเนื้อหาสาระที่สร้างสรรค์สะท้อนภาพชีวิต และสังคม และเปิดกว้างสำหรับหนังสือสารคดี/ความรู้ที่เขียนได้อย่างมีวรรณศิลป์ อ่านได้ เพลิดเพลินและเหมาะสมที่จะเสริมสร้างภูมิปัญญาและบุคลิกลักษณะที่ดี

3. มีเนื้อหาสาระที่จะช่วยสร้างภูมิปัญญาและจิตสำนึกทางสังคมของเด็กและ เยาวชนมีส่วนร่วมใจหรือปลูกฝัง ในทางอ้อมให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดี คนที่ซื่อตรง โอบอ้อมอารี

มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม รับผิดชอบ มีวินัย ฯลฯ และเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ กล้าคิดกล้าวิจารณ์ กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ จิตใจเปิดกว้างที่จะรับสิ่งใหม่ ขยันพากเพียร ฯลฯ ควบคู่กันไป

4. ครอบคลุมหนังสือที่มีการตีพิมพ์เป็นเล่มแล้ว ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน แต่ไม่รวมหนังสือพิมพ์ นิตยสารที่พิมพ์เป็นตอนๆ

หนังสือ พุทธกะวัน (2536: 79-83) ยังได้ให้หลักเกณฑ์ทั่วไปในการพิจารณาหนังสือสำหรับเด็ก ไว้ดังนี้

1. ลักษณะรูปเล่ม หนังสือจะมีคุณค่าสำหรับเด็กนั้น ควรพิจารณา

1.1 ขนาด 10 "×13 " นับว่าเป็น หนังสือขนาดใหญ่ ขนาดควรจะแตกต่างกว่าแบบเรียนเล็กสุดควรจะมีขนาด 5 "×8 "

1.2 สีของหนังสือเด็กควรประกอบด้วยหลายสี เพราะสีเป็นเครื่องล่อให้สนใจอยากจับต้อง เปิดพลิกอ่าน แม้จะอ่านไม่ได้ก็อยากจะทำจับต้อง

1.3 การเขียนเล่ม เข้าปก ควรมั่นคง แข็งแรง ทนต่อการใช้ โดยที่เด็กรู้จักเก็บรักษาได้ดีบ้าง ไม่ดีบ้าง ต้องฝึกต่อไป

1.4 การจัดหน้าในต้องกระจ่าย ชัดเจน มีช่องว่างเว้น ดูสวยงาม มีดัชนี สารบัญครบถ้วน

1.5 ความผิดพลาดในการพิมพ์ต้องไม่มีเลย ลักษณะตัวอักษรจะต้องเรียบ ตัวตกหรือพิศดารไม่ควรมี

2. ลักษณะของหนังสือ เพื่อจะล่อให้เด็กสนใจอ่านจำเป็นต้องเป็นหนังสือที่มีภาพประกอบ ที่เรียกว่า picture books มีฉะนั้นจะไม่เป็นที่น่าสนใจ ไม่ว่าทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่แม้ว่าจะต้องการเนื้อหาใจความก็ต้องการดูภาพ ประกอบบางลักษณะที่บ่งบอกความสำคัญของตอนนั้น แต่อาจจำเป็นน้อยกว่าเด็กเด็กต้องการใช้ภาพเป็นเครื่องช่วยเสริมสร้างความเข้าใจ นอกเหนือจากล่อใจอีกชั้นหนึ่ง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า หนังสือสำหรับเด็กมีคุณค่ามากมายต่อเด็ก ทั้งในด้านของการให้สาระความรู้ ความเพลิดเพลิน จรรโลงใจ เป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กับเด็ก รวมถึงช่วยให้เด็กรักการอ่านและยังปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กอีกด้วย

คู่มือเลือกหนังสืออ่านในปัจจุบัน

จากการศึกษาหนังสือที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้ศึกษาพบว่าคู่มือในการเลือกหนังสืออ่านที่ปรากฏทั่วไปอยู่ในปัจจุบันเป็น 13 ข้อ (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2542 ข : 56) ได้แก่

1. บรรณานุกรมหนังสือใหม่ของห้องสมุดต่างๆ ซึ่งจัดทำขึ้นทุกๆ เดือน

2. รายชื่อหนังสือของสำนักพิมพ์ต่างๆ
3. บรรณนิทัศน์ หนังสือใหม่และหนังสือในสาขาวิชาต่างๆ จัดทำโดยห้องสมุดหรือสำนักพิมพ์ หรือสถาบันต่างๆ
4. บรรณานุกรมในสาขาต่างๆ ที่จัดทำขึ้นโดยห้องสมุดต่างๆ สถาบันต่างๆ สำนักพิมพ์ต่างๆ และร้านขายหนังสือ
5. บรรณานุกรมของหน่วยงานต่างๆ ทั้งของรัฐบาลและของเอกชน เช่น บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ของรัฐบาล บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ ของกระทรวงศึกษาธิการ บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ ฯลฯ
6. โฆษณาหนังสือและสื่อต่างๆ อยู่ในหนังสือพิมพ์รายวัน วารสาร นิตยสาร และด้านหลังของใบหุ้มปกหนังสือ
7. ใบโฆษณาของสำนักพิมพ์ ร้านค้า และนักเขียนที่จัดพิมพ์หนังสือเองเป็นผู้จัดส่งมาทาง ไปรษณีย์ โทรสาร หรือแทรกอยู่ในวารสารและหนังสือ ฯลฯ
8. คอลัมน์วิจารณ์หนังสือ คอลัมน์แนะนำหนังสือ ในวารสาร นิตยสารและหนังสือพิมพ์รายวัน
9. รายชื่อหนังสือที่ได้รับรางวัลในการประกวดหนังสือประเภทต่างๆ
10. รายการแนะนำหนังสือ สิ่งพิมพ์ โดยสื่อต่างๆ เช่น สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุ โทรทัศน์ หรือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ
11. รายชื่อหนังสือขาดตีประจำเดือนของสำนักพิมพ์ และศูนย์หนังสือต่างๆ
12. รายชื่อที่ใบหุ้มปกหนังสือ
13. รายงานจากการสำรวจหนังสือต่างๆ เช่น การสำรวจความสนใจและความต้องการของผู้อ่าน

จากรายชื่อคู่มือต่างๆ ข้างต้นนี้ เมื่อผู้ศึกษาค้นคว้า ได้ศึกษาแล้วพบว่าคู่มือเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นเพียงคู่มือที่แสดงรายชื่อหนังสือต่างๆ โดยไม่บอกรายละเอียดว่าเหมาะสมกับผู้อ่านวัยใด เพศใด หรือความสนใจแบบไหน ทั้งๆ ที่การเลือกหนังสือให้ตรงกับความต้องการของผู้อ่านเป็นเรื่องที่สำคัญมาก โดยเฉพาะในผู้อ่านวัยเด็ก ซึ่งเราสามารถทราบถึงความต้องการ และความสนใจของผู้อ่านได้จากหนังสือทางจิตวิทยา ตลอดจนหนังสือที่เกี่ยวข้องกับความสนใจและความต้องการในการอ่านของผู้อ่านแต่ละเพศและแต่ละวัย ดังที่ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้ยกมาอ้างอิงดังต่อไปนี้

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็ก

2.1 งานวิจัยในประเทศ

น้ำค้าง ระวังทอง. (2540 : 18) ได้วิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็ก ด้านคุณธรรม จำนวน 103 เรื่อง แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ นิทานชาวบ้าน 38 เล่ม วรรณกรรมปัจจุบัน 40 เล่ม วรรณกรรมประเภทร้อยกรอง 25 เล่ม ผลการศึกษาพบว่าคุณธรรมด้านมารยาทและนิสัยส่วนบุคคล ความเมตตากรุณา และหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน เป็น คุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือสามประเภทมากที่สุด คุณธรรมที่ปรากฏน้อยที่สุดในหนังสือ 3 ประเภท คือ คุณธรรมด้านความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว คุณธรรมในด้านความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ทิพย์สุภา อินทะพันธ์ (2543 : 12) ได้วิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็ก ที่ครูใช้พัฒนาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า หนังสือสำหรับเด็กที่มีคุณประโยชน์ที่พัฒนาเด็กปฐมวัยได้ครบทั้ง 4 ด้าน คือร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มี 8 เรื่อง ลักษณะหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยที่พึงประสงค์ในอนาคต ควรมีรูปแบบตามเนื้อหาภายในเล่ม วัสดุที่ใช้ผลิตหนังสือใช้กระดาษอบมัน ลักษณะภาพสีสดใส ใช้ภาพวาดการ์ตูน ภาพประกอบที่ใช้มีชีวิตชีวา มีการเคลื่อนไหวอยู่ในภาพ การดำเนินเรื่องใช้ตัวละครสนทนาโต้ตอบและประกอบด้วยบทบรรยายสั้น ๆ เนื้อเรื่องส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีตัวละคร 3-5 ตัว ใช้ตัวละครประเภทสัตว์ ฉากกลมกลืนกับเรื่อง ใช้จำนวนภาษาที่ง่ายชัดเจน ตรงไป ตรงมา อักษรพิมพ์สีดำ ใช้กระดาษสีขาวผลิตหนังสือ ในการทำหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในอนาคตควรมีขนาดที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์สังคม และจิตใจ ตลอดจนเป็นหนังสือที่ส่งเสริมสิ่งแวดล้อม

คณิตรา จันทวงศ์ (2549 : 200) ได้ศึกษาพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยพบว่า การเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยผู้ปกครองจะเลือกซื้อหนังสือประเภทหนังสือนิทานมากที่สุด และเหตุผลที่เลือกซื้อหนังสือเพราะคำนึงถึงประโยชน์ของหนังสือเป็นอันดับแรกเพื่อให้ลูกมีนิสัยรักการอ่านและผู้ปกครองที่มีอาชีพและการศึกษาต่างกันจะมีเหตุผลในการเลือกหนังสือต่างกัน

จุฬามาศ สุขจำจรูญ (2549 : 99) ได้วิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กของ ส. พุ่มสุวรรณ พบว่าวรรณกรรมสำหรับเด็กของนักเขียนท่านนี้มีความแตกต่างกันในเรื่องอายุของเด็กที่อ่านทั้งนี้เพราะนักเขียนต้องการนำเสนอให้เด็กหลายกลุ่มอายุได้อ่านงานเขียนของตน ส่วนแนวคิดที่น่าสนใจได้แก่แนวคิดอารมณ์และจิตใจ ซึ่งแนวคิดด้านนี้ก่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึง

ประสงค์ที่สังคมต้องการ ผู้เขียนให้ความสนใจเกี่ยวกับจริยธรรมเป็นอย่างมาก ส่วนแนวคิดด้านสังคมเน้นเรื่องการดำรงชีวิตในสังคมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

จันทร์ภา ภูเงิน (2549 : 90) ได้ศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กของ ปรีดา ปัญญาจันทร์ พบว่าการนำเสนอเรื่องมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสนุกสนานและให้แนวคิดด้านคุณธรรมเป็นใหญ่ นอกจากนี้ยังพบอีกว่างานเขียนของปรีดา ปัญญาจันทร์ นำเสนอเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเรียนรู้ภาษาไทย ในนิทานเรื่องสระสนุกเพื่อให้เด็กรู้จักสระ เนื่องจากเด็กส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องการจำและการอ่าน นอกจากนี้ยังได้นำเสนอเกี่ยวกับพัฒนาการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ เด็กสามารถนำภาพที่ไม่มีคำบรรยายมาเล่าเรื่องตามความคิดและจินตนาการของตนเองได้ การใช้ภาพประกอบเรื่องใช้ตัวละครที่เป็นคนและสัตว์ โดยภาพที่เขียนส่วนใหญ่เป็นภาพเหมือนจริง การดำเนินเรื่องเป็นไปตามขั้นตอนไม่ซับซ้อนมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย มีการแทรกคุณธรรมจริยธรรมไว้ทุกเรื่อง การใช้ภาษาไม่พบลักษณะภาษาวรรณศิลป์ เนื่องจากเป็นวรรณกรรมสำหรับเด็กอายุ 3-8 ปี เด็กวัยนี้จะเรียนรู้ความหมายตรงคำมากกว่าคำที่เป็นความหมายแฝง วรรณกรรมของปรีดา ปัญญาจันทร์ส่วนใหญ่จบด้วยความสุข

เบญจมาศ ไยแสงมณี (2549 : 208) ได้ศึกษาพัฒนาการของภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กเริ่มหัดอ่าน อายุ 3- 5 ปี ที่ชนะการประกวด ตั้งแต่ พ.ศ. 2515- 2548 พบว่า ทางด้านรูปแบบสื่อวัสดุกลวิธี สาระเรื่องราวที่ปรากฏในหนังสือสำหรับเด็ก ตลอดระยะเวลา 33 ปี ที่ผ่านมา มีการนำเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทในการสร้างภาพประกอบและมีหนังสือที่ได้รับรางวัลช่วงพ.ศ. 2547- พ.ศ. 2548 ทางด้านการใช้สื่อวัสดุและกลวิธีในการสร้างภาพประกอบส่วนใหญ่ยังคงนิยมใช้การวาดภาพระบายสีและนิยมใช้รูปแบบตัดทอนจากของจริง สาระของหนังสือที่ชนะ การประกวดสะท้อนออกมาในด้านต่าง ๆ เช่น สังคม อารมณ์ จิตใจ การศึกษา ทักษะของสิ่งต่าง ๆ ควบคู่กันไปโดยเน้นหนักทางด้านสังคม คุณธรรม จริยธรรมเป็นส่วนใหญ่ ส่วนด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจมีความสำคัญรองลงมา

กฤตติยา สุขกิจ (2547 : 78) ได้ศึกษาการพัฒนาคู่มือสำหรับผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือพบว่า คู่มือสำหรับผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือช่วยให้ผู้ปกครองเลือกซื้อหนังสือได้ตรงตามความต้องการของเด็กและผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อคู่มือสำหรับผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสืออยู่ในระดับมาก

กรชกร จินตนสถิต (2550 : 88) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมด้านการเสียสละที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ พบว่าคุณธรรมด้านการเสียสละที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และยังพบอีกว่าคุณธรรมด้านการเสียดสีของนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ที่ได้อ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กแตกต่างกัน

ดวงเดือน ต้นตระกูล. (2550 : 97). ได้ศึกษาการสังเคราะห์จริยธรรมในวรรณกรรมเด็ก สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2".พบว่าจริยธรรมเฉพาะตน ที่ปรากฏในวรรณกรรมทั้ง 8 เรื่อง มากที่สุด คือ ความเมตตากรุณาคิดเป็นร้อยละ 22.22 รองลงมา คือ ความขยัน คิดเป็นร้อยละ 20.82 ความกตัญญู คิดเป็นร้อยละ 12.82 ความสำนึกผิด คิดเป็นร้อยละ 10.26 ความรอบคอบ คิดเป็นร้อยละ 7.69 การประหยัดคิดเป็นร้อยละ 6.84 ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา คิดเป็นร้อยละ 5.98 ความอดทนและความเพียรพยายาม คิดเป็นร้อยละ 2.56 เท่ากัน ความละเอียดต่อความซื่อ คิดเป็น ร้อยละ 1.71ความมีวาจาสัตย์ ความไม่รู้ ความซื่อสัตย์สุจริต การเชื่อฟังคำสอน ความมีสัมมาคารวะการรักษาคำพูด ความรู้จักประมาณตนและความไม่โลภ คิดเป็นร้อยละ 0.85 เท่ากันตามลำดับ

อัญชลี อินทร์อิม (2550 : 121) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดหนังสือเด็กเพื่อส่งเสริมการช่วยเหลือตนเองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลวชิร จังหวัดพิจิตรพบว่ก่อนการทดลองและหลังการทดลองใช้หนังสือเด็กเพื่อส่งเสริมการช่วยเหลือตนเองของเด็กปฐมวัยเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลวชิร จังหวัดพิจิตรพฤติกรรมช่วยเหลือตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็กจะเห็นได้ว่าหนังสือสำหรับเด็กแต่ละประเภทจะมีเนื้อหาและแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสอดแทรกอยู่ ทั้งนี้คุณธรรมจริยธรรมแต่ละด้านที่ปรากฏในหนังสือจะขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือและแนวคิดของผู้เขียนแต่ละคนที่มีต่อสภาพสังคมในสมัยนั้นๆ ทั้งนี้จากการวิจัยและยังพบอีกว่า เนื้อเรื่องในนิทานมีผลต่อบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างมากเพราะเด็กได้เลียนแบบตัวละครในนิทานเหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการใช้หนังสือประเภทต่างๆ กับตัวผู้อ่าน หนังสือมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม บุคลิกภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก กล่าวคือเด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม บุคลิกภาพของตนเองไปในทางที่ดีขึ้น อีกทั้งมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น แต่ทั้งนี้หนังสือที่เด็กได้อ่านเหล่านั้นจะต้องมีความเหมาะสมกับเด็ก และเรื่องที่มีความหมายต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุด คือ เรื่องที่นักเรียนอ่านแล้วประสบความสำเร็จ และพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนจากการอ่านวรรณกรรมนั้นขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญาของเด็กและยังเป็นแนวทางได้เป็นแนวทางในการจัดหาหนังสือและการจัดทำหนังสือเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษา ความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในด้านรูปแบบของหนังสือ ด้านเนื้อหา วิธีการนำเสนอ ภาพประกอบ และรูปเล่มผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยทั้งชายและหญิงอายุ 5-6 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เครื่องข่ายชุมพลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 851 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้ ได้แก่ คือ เด็กปฐมวัยทั้งชายและหญิงอายุ 5-6 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 เครื่องข่ายชุมพลบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 265 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) พบว่าได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 265 คน

ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 จำแนกตามเครื่องข่ายโรงเรียน เครื่องข่ายชุมพลบุรีแบ่ง ออกเป็น 3 เครื่องข่าย

2.1.1 เครื่องข่ายชุมพลบุรี 1 มีจำนวน 18 โรงเรียน สุ่มมาได้ 15 โรงเรียน

2.1.2 เครื่องข่ายชุมพลบุรี 2 มีจำนวน 15 โรงเรียน สุ่มมาได้ 14 โรงเรียน

2.1.3 เครื่องข่ายชุมพลบุรี 3 มีจำนวน 17 โรงเรียน สุ่มมาได้ 15 โรงเรียน

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน ใน เครือข่าย	จำนวน โรงเรียน	นักเรียน						รวม จำนวน ประชากร	รวม จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
		ชุมพลบุรี1		ชุมพลบุรี2		ชุมพลบุรี3			
		ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง		
ชุมพลบุรี	50	315	98	259	81	277	86	851	265
รวม	50	315	98	259	81	277	86	851	265

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสำรวจความสนใจหนังสือของเด็กปฐมวัย เป็นแบบสำรวจมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เพื่อสำรวจความสนใจของเด็กที่มีต่อหนังสือแต่ละรายการ โดยการนับความถี่ของแต่ละรายการแบ่งเป็น 2 ตอนซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็ก

ตอนที่ 2 เป็นรายการหนังสือนโยบายเรียนฟรี 15 ปี จำนวน 80 รายการ ซึ่งเป็นแบบสำรวจที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตรวจสอบความถี่ของแต่ละรายการและบันทึกพฤติกรรมของเด็กในแต่ละรายการในแต่ละครั้ง

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.2.1 ศึกษาค้นคว้า คำรา เอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย โดยยึดหลักการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2.2 กำหนดกรอบแนวคิด หรือขอบเขตการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับตัวแปรที่จะศึกษา

2.2.3 ศึกษาการสร้างแบบสำรวจจากเอกสาร คำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2.2.4 สร้างแบบสำรวจ ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย เพื่อสำรวจความสนใจใน

หนังสือของเด็กปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

2.2.5 นำแบบสำรวจที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาชั้นคว่ำอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และแนะนำ แก้ไข

2.2.6 นำแบบสำรวจที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ความตรงของเนื้อหา จำนวน 3 คนซึ่งประกอบไปด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณิง สายแก้ว อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิตยา ศรีมุกุพันธ์ ประธานกรรมการโปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาจารย์ ผ่องนภา พรหมเกษ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.2.7 ประมวลความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงพร้อมเสนอให้ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาชั้นคว่ำอิสระ พิจารณา

2.2.8 นำแบบสังเกตที่สำรวจใช้(Try out) กับโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุรินทร์ เขต 2 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.2.9 นำแบบสำรวจที่ผ่านการสำรวจใช้ มาปรับปรุง แก้ไข เรียบร้อย สมบูรณ์อีกครั้งแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาชั้นคว่ำอิสระ ตรวจสอบความเรียบร้อยครั้งสุดท้าย

2.2.10 นำแบบสำรวจที่ผ่านการหาค่าความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปจัดพิมพ์แบบสำรวจฉบับจริงเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

3.1 การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการสำรวจภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ทำการสำรวจเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 30 นาที ทำการสำรวจในเวลา 10.20- 11.00 น. ช่วงกิจกรรมเสรี และช่วงเวลา 14.40 – 15.10 น. รวม 80 ครั้ง

3.2 ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ดำเนินการสำรวจความสนใจข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการศึกษาวิจัยด้วยตนเอง โดยใช้ผู้ช่วยวิจัยจำนวน 3 คน

3.3 แบบสำรวจความสนใจหนังสือของเด็กปฐมวัยเป็นเครื่องมือเพื่อใช้เก็บรวบรวม

ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในลักษณะการกำหนดข้อมูลให้สอดคล้องและครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลตามเทคนิควิธีที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้โดยดำเนินการดังนี้

3.3.1 สํารวจรายการหนังสือของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างว่ามีหนังสือตามรายการที่ต้องการเก็บข้อมูลหรือไม่ ถ้ามีครบตามรายการที่ต้องการเก็บข้อมูลก็ดำเนินการเก็บข้อมูลตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างและระยะเวลาที่กำหนดถ้าไม่มีหรือมีไม่ครบผู้วิจัยได้เตรียมหนังสือไว้สำหรับการเก็บข้อมูลให้มีจำนวนและรายการที่ต้องการเก็บครบถ้วนและเพียงพอหนังสือทั้ง 80 รายการไปจัดวางที่มุมหนังสือโดยจัดวางให้เด็กได้เห็นหนังสือทุกเล่ม โดยใช้เวลาโรงเรียนละ 1 สัปดาห์

3.3.2 วันแรกของการจัดวางหนังสือผู้วิจัยแนะนำหนังสือทั้งหมดคให้เด็ก ๆ ได้รู้จักและให้เด็กเลือกอ่านหนังสือเองตามใจชอบ โดยคอยสำรวจความสนใจหนังสือของเด็กปฐมวัยในช่วงกิจกรรมเสรีในขณะที่เด็กเล่นตามมุม

3.3.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยให้เด็กไปเลือกหนังสือที่ตนชอบจากมุมหนังสือที่จัดไว้ครั้งละ 5 คนจนครบจำนวนตามที่ต้องการและระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยต้องคอยสำรวจด้วยว่านอกจากเด็กไปหยิบหนังสือที่ตนชอบทีละ 5 คนแล้ว มีเด็กคนไหนที่ไปหยิบหรือเปลี่ยนหนังสือเล่มอื่นบ้างในช่วงเวลาที่กำลังดำเนินการเก็บข้อมูลซึ่งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสามารถเก็บเป็นข้อมูลได้

3.3.4 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามข้อ

3.3.5 จนครบตามระยะเวลาที่กำหนด โดยใช้เวลาโรงเรียนละ 1 สัปดาห์

3.4 นำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยตามวิธีการดังนี้

4.1 วิเคราะห์ร้อยละของความสนใจในหนังสือที่เด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 2 ด้านรูปแบบของหนังสือ ด้านเนื้อหา วิธีการนำเสนอ ภาพประกอบ และรูปเล่ม

4.2 ทำการสรุปผลของข้อมูลเป็นความเรียงประกอบตาราง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจไปวิเคราะห์วิธีทางสถิติค่าร้อยละ (Percentage)

(บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 104)

$$\text{สูตรที่ 1} \quad p = \frac{n}{N} \times (100)$$

เมื่อ p = ร้อยละ

n = จำนวนเด็กที่ต้องการแปรค่าให้เป็นร้อยละ

N = จำนวนเด็กทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 2 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นของการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนเด็กในกลุ่มตัวอย่าง
p	แทน	ร้อยละ

ลำดับขั้นของการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ลักษณะของหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจ ใน ด้านรูปแบบของหนังสือด้านเนื้อหา วิธีการนำเสนอ ภาพประกอบ และรูปเล่ม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 2

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ชื่อหนังสือ	รูปแบบของหนังสือ							
	การออกแบบหนังสือ		ปก		ชื่อเรื่องชื่อความหมาย		ขนาดเล่มองค์ประกอบของหนังสือ	
	สีเหลี่ยม อื่นๆ	สี่ ข้าวคำ	สี่ สี่	ไม่สี่ เล่มเดี่ยวจบ	หนังสือชุด	ครบ	ไม่ครบ	
40.แม่เหล็กฝน	/	/	/	/	/	/	/	
41.แม่ช้างใจอารี	/	/	/	/	/	/	/	
42. ตัวเลขทำอะไร	/	/	/	/	/	/	/	
43. ตักแคนสามตัว	/	/	/	/	/	/	/	
44. หมีน้อยกลับใจ	/	/	/	/	/	/	/	
45. อ่านสนุก	/	/	/	/	/	/	/	
46. ทำไมไม่มีปีแมว	/	/	/	/	/	/	/	
47. หนูน้อยหวิวแดง	/	/	/	/	/	/	/	
48. ยานพาหนะ	/	/	/	/	/	/	/	
49. โดมาเจ้าปลายักษ์	/	/	/	/	/	/	/	
50. ลูกหมี่เป็นหวัด	/	/	/	/	/	/	/	
51. รับไม้อัน	/	/	/	/	/	/	/	
52. บ้านของฉันทิที่ สุด	/	/	/	/	/	/	/	
53. นายขนมต้ม	/	/	/	/	/	/	/	
54. นกกระจอกสร้างรัง	/	/	/	/	/	/	/	
55. นื่องจิตตรงต่อเวลา	/	/	/	/	/	/	/	
56. ฝนจำ	/	/	/	/	/	/	/	
57. น้ำใจ	/	/	/	/	/	/	/	
58. พ่อจำแม่จำ	/	/	/	/	/	/	/	
59. กระดูกกระดูกกระดูกกระดูก	/	/	/	/	/	/	/	
60. รongเท้าของลูกหมี่	/	/	/	/	/	/	/	
61. สิบสหาย	/	/	/	/	/	/	/	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ชื่อหนังสือ	รูปแบบ									
	การออกแบบหนังสือ		ปก		ชื่อเรื่องดี	ความหมาย	ขนาดเล่ม	องค์ประกอบของหนังสือ		
	สีเหลี่ยม	อื่นๆ	สี	ขาวดำ	ดี	ไม่สื่อ	เล่มดีขอบ	หนังสือชุด	ครบ	ไม่ครบ
62. บู้บี้ท่องแดนมหัศจรรย์	/		/		/		/		/	
63. . ลูกสัตว์แต่งตัว	/		/		/		/		/	
64. สวนสวรรค์	/		/		/		/		/	
65. สัตว์ประหลาดกับแม่	/		/		/		/		/	
66. หนูป้อมแจ่มใส	/		/		/		/		/	
67. ใฝ่ฝัน	/		/		/		/		/	
68. เอ๊ะ? หางของใคร	/		/		/		/		/	
69. ลูกโป่งสวรรค์	/		/		/		/		/	
70. พญานก	/		/		/		/		/	
71. พบกันสวัสดี	/		/		/		/		/	
72. เพื่อนบ้าน	/		/		/		/		/	
73. บ้านที่วันหยุด	/		/		/		/		/	
74. หนู้ออกวาดบ้าน	/		/		/		/		/	
75. ฟ้าจ้าย่าร้องไห้	/		/		/		/		/	
76. มดสิบตัว	/		/		/		/		/	
77. เม่นหลบฝน	/		/		/		/		/	
78. แม่ไก่สามตัว	/		/		/		/		/	
79. แม่หุงโค	/		/		/		/		/	
80. ฉันทัดไม้	/		/		/		/		/	
รวมร้อยละ	97.50	1.25	97.50	1.25	100	0	100	0	100	0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ลักษณะหนังสือที่เด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา สุรินทร์เขต 2 สนใจ ด้านรูปแบบของหนังสือ เป็นหนังสือที่มีรูปแบบสีเหลี่ยมร้อยละ 97.50 มีรูปทรงอื่น ร้อยละ 1.25 ซึ่งมีอยู่หนึ่งเล่มได้แก่เรื่อง น้าใจ ส่วนปกของหนังสือเป็นภาพสี 97.50 และ

เป็นภาพขาวดำร้อยละ1.25 ซึ่งมี 1 เรื่องได้แก่เรื่อง นายขนมต้มชื่อเรื่องสื่อความหมายได้ดีร้อยละ 100 และองค์ประกอบของหนังสือครบองค์ประกอบร้อยละ100

รูปภาพประกอบการวิเคราะห์การออกแบบหนังสือ
ตัวอย่างหนังสือรูปแบบสี่เหลี่ยม

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.1 ลูกหมีเป็นหวัด

ตัวอย่างหนังสือ รูปแบบอื่น เป็นรูปทรงกระเป๋าสตางค์ มีหูหิ้วได้

หน้าปก

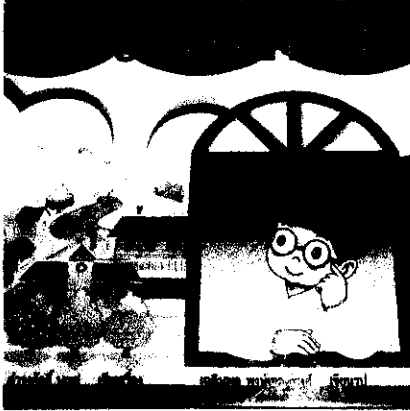
ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.2 หนังสือน้ำใจ

ตัวอย่างหนังสือปกสี

หน้าปก

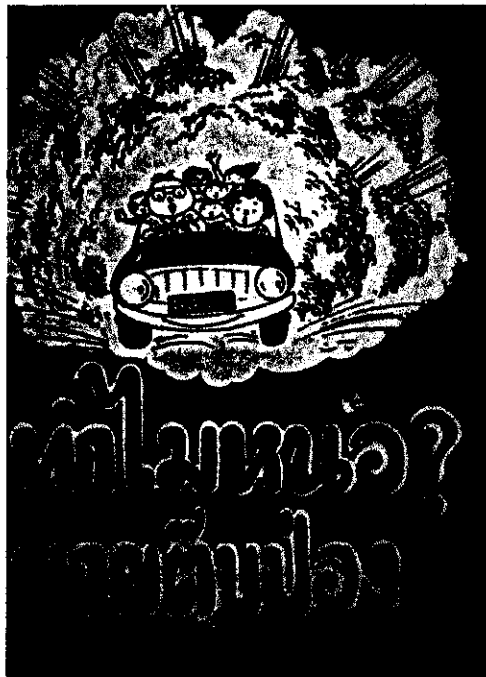
ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.3 อ่าเมออีกที

ตัวอย่างหนังสือปกขาวดำ

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.4 ทำไมหนอนายตู้ป่อง

ตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาลักษณะของหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจ ด้านเนื้อหา

ชื่อหนังสือ	เนื้อหา					
	การส่งเสริมจินตนาการ	การส่งเสริมพัฒนาทางการเรียนรู้	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	การเสริมสร้างลักษณะนิสัย	การส่งเสริมคุณธรรม	การส่งเสริมประชาธิปไตย
1. โดโนเสาร์ขาโก่ง				/		
2. หมูน้อยขี้หวง	/					
3. ก้ามแก้ว			/			
4. ลูกกรีก			/			
5. ลูกไก่แสนสวย				/		
6. ลิงน้อยขวคเก่ง				/		
7. แกะเกร				/		
8. ทำไมหนอนายคืบปอง	/					
9. ขอหนูหลับหน้อย						/
10. ข้าวโพคพื้นหลอ				/		
11. ของขวัญมหัศจรรย์จากภูต	/					
12. ของใช้ของคนดี				/		
13. เขาคือใคร		/				
14. จี๊เอ๋			/			
15. เพื่อนของเจ้า	/					
16. เค้โมงหลบมูม	/					
17. คุณแม่ข่าขี้หน้อย					/	
18. บ้านของจุก					/	
19. ความลับในกระสอบ						
20. หวานอยู่ไหน		/				
21. จ้อยเรียวรู้ค้อน “เสียง”		/				

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อหนังสือ	เนื้อหา					
	การส่งเสริมเงินต้นการ	การส่งเสริมพัฒนาทางการ เรียนรู้	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	การเสริมสร้างลักษณะนิสัย	การส่งเสริมคุณธรรม	การส่งเสริมประชาธิปไตย
22. คนเก่ง	/					
23. จะไปไหนจ๊ะ		/				
24. หุ่นกับยักษ์ใหญ่				/		
25. ลุงฉ่ำจะไปไหน			/			
26. เข้าป่าตัวน้อย					/	
27. บ้านของฉันทิที่สุด		/				
28. ฉันทิคือสายฝน		/				
29. ช้างก้อย					/	
30. ชูคใหม่ของชนพู่				/		
31. พลายลำควน				/		
32. ช่วยหนูด้วย				/		
33. ช้างน้อยหาเพื่อน					/	
34. อ่าเอออีกทีก็	/					
35. เรียนรู้ ซ้าย- ขวา						/
36. กระจกน้อยเรียนรู้		/				
37. สามสือยากเป็นเสือ	/					
38. หกสหายพายเรือ		/				
39. ตุ๊กแกผู้อากัปก				/		
40. เม่นหลบฝน			/			
41. แม่ช้างใจอารี					/	
42. ตัวเลขทำอะไร	/					
43. ตีกลแคนสามตัว					/	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อหนังสือ	เนื้อหา					
	การส่งเสริมเงินทดทาน	การส่งเสริมพัฒนาการทางการเรียนรู้	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	การเสริมสร้างลักษณะนิสัย	การส่งเสริมคุณธรรม	การส่งเสริมประชาธิปไตย
44. หมินน้อยกลับใจ					/	
45. อ่านสนุก				/		
46. ทำไมไม่มีปีแมว	/					
47. หนูน้อยหมวกแดง				/		
48. ขานพาหนะ		/				
49. โดมาเจ้าปลายักษ์		/				
50. ลูกหมีเป็นหวิด				/		
51. รับไม้อื่น		/				
52. บ้านของฉันทิ์ที่สุด	/					
53. นายขนมต้ม		/				
54. นกกระจอกสร้างรัง						/
55. นื่องจิตตรงต่อเวลา				/		
56. ผ่นจำ				/		
57. น้ำใจ				/		
58. พ่อจำแม่จำ	/					
59. กระดูกกระดูกกระดูกกระดูก	/					
60. ร่องเท้าของลูกหมี			/			
61. สิบสหาย	/					
62. นู๋บ๊องแค้นมหัศจรรย์	/					
63. . ลูกสัตว์แต่งตัว					/	
64. สเวนสวรรค์	/					
65. สัตว์ประหลาดกับแม่				/		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อหนังสือ	เนื้อหา					
	การส่งเสริมจินตนาการ	การส่งเสริมพัฒนาการทางการเรียนรู้	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	การเสริมสร้างลักษณะนิสัย	การส่งเสริมคุณธรรม	การส่งเสริมประชาธิปไตย
66. หนูป้อมแจ่มใส	/					
67. ใฝ่น้อย			/			
68. เอ๊ะ? ทางของใคร	/					
69. ลูกโป่งสวรรค์		/				
70. พญานก			/			
71. พบกันสวรรค์				/		
72. เพื่อนบ้าน					/	
73. บ้านที่กวนหุค				/		
74. หนูอ้อกวาดบ้าน			/			
75. พี่จ๋าอย่าร้องไห้		/				
76. มดสิบตัว		/				
77. เม่นหลบฝน						/
78. แม่ไก่สามตัว				/		
79. แม่หุงโต		/				
80. ลั่นคือต้นไม้						
รวมเฉลี่ย	25.00	18.75	13.75	27.50	15.00	3.75

จากตารางที่ 4.2 พบว่าลักษณะหนังสือที่เด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 2 สนใจ ด้านเนื้อหาของหนังสือ เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาเสริมสร้างลักษณะนิสัยมากที่สุด ร้อยละ 27.50 รองลงมาได้แก่ หนังสือที่มี เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการร้อยละ 25.00 หนังสือที่มีเนื้อหา ส่งเสริมพัฒนาการทางการเรียนรู้ ร้อยละ 18.75 มีเนื้อหาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 13.75 หนังสือที่มีเนื้อหา ส่งเสริมคุณธรรม ร้อยละ 15.00 ตามลำดับและ ส่วนหนังสือมีเนื้อหาส่งเสริมประชาธิปไตยเป็นหนังสือที่มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.75

รูปภาพประกอบการวิเคราะห์

ตัวอย่างหนังสือเนื้อหาเสริมสร้างลักษณะนิสัย

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.5 สัตว์ประหลาดกับแม่

ตัวอย่างหนังสือเนื้อหาส่งเสริมจินตนาการ

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.6 กระต๊อกระต๊อกระต๊อกระต๊อ

ตัวอย่างเนื้อหาส่งเสริมพัฒนาการทางการเรียนรู้

หน้าปก

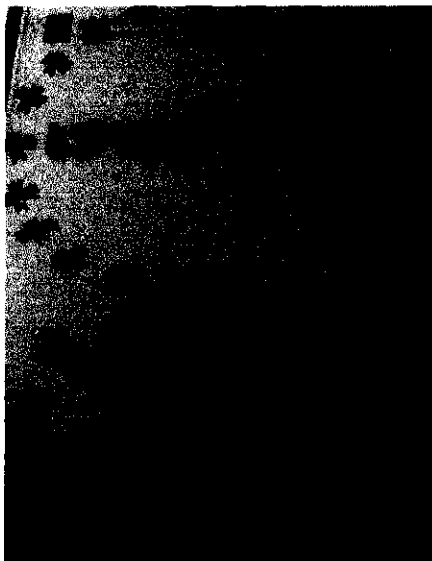
ภายในเล่ม

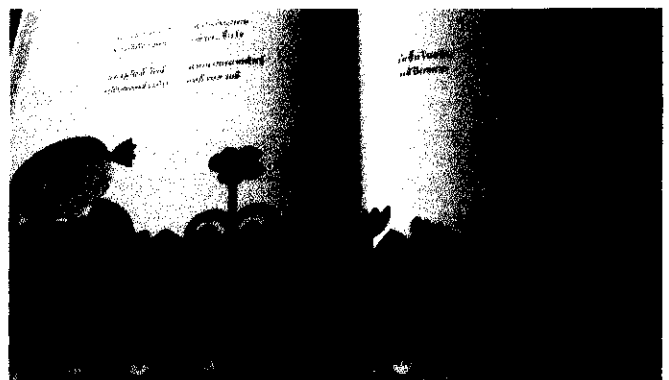
ภาพที่ 4.7 โตมาเจ้าปลายักษ์

ตัวอย่างหนังสือเนื้อหาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.8 เราสร้างโลก

ตัวอย่างหนังสือเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรม

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.9 แม่ช้างใจอารี

ตัวอย่างเนื้อหาส่งเสริมประชาธิปไตย

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.10 เม่นหลบฝน

ตารางที่ 4.3 ผลการศึกษาลักษณะของหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจ ด้าน ภาพประกอบ

ชื่อหนังสือ	ภาพประกอบ						
	เหมือนจริง	ตัดทอนมาจาก	เรื่องจริง	สัญลักษณ์	รูปทางเรขาคณิต	นามธรรม	ภาพจากโปรแกรม
1. ไคโนเสาร์ขาโก่ง	/						
2. หมูน้อยชี้หวง	/						
3. ก้ามแก้ว	/						
4. ลูกรัก		/					
5. ลูกไก่แสนสวย		/					
6. ลิงน้อยขูดแกง	/						
7. แกะเกร	/						
8. ทำไมหนอนายคูป้อง		/					
9. ขอบุหลับหน้อย	/						
10. ข้าวโพคัพินหลอ		/					
11. ของขวัญมหัศจรรย์จากภูต		/					
12. ของใช้ของคนดี	/						
13. เขาคือใคร	/						
14. จี๊เฮ้	/						
15. เพื่อนของเจ้า		/					
16. เค้าโมงหลบมูม		/					
17. คุณแม่ขาอุ้มหน้อย						/	
18. บ้านของจุก	/						
19. ความลับในกระสอบ	/						
20. หวานอยู่ไหน	/						
21. ช้อยเรียนรู้คือน “เสียง”	/						
22. คนแก่ง	/						
23. จะไปไหนจ๊ะ	/						
24. หนูนากับยักษ์ใหญ่	/						
25. ลุงฉ่ำจะไปไหน	/						

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ชื่อหนังสือ	ภาพประกอบ						
	เหมือนจริง	ตัดทอนมาจากเรื่องจริง	สัญลักษณ์	รูปทางเรขาคณิต	นามธรรม	ภาพจากโปรแกรม	
26. เจ้าป่าควีน้อย	/						
27. บ้านของฉันทิที่สุด	/						
28. ฉันทิคือสายฝน	/						
29. ช้างก้อย		/					
30. ชุดใหม่ของชนพู่		/					
31. พลายลำควน	/						
32. ช่วยหนูด้วย	/						
33. ช้างน้อยหาเพื่อน	/						
34. อำเภออีกทีก็		/					
35. เรียนรู้ ช้าง- ขวา	/						
36. กระจกน้อยเรียนรู้	/						
37. สามสือยากเป็นเสือ		/					
38. หกสหายพายเรือ	/						
39. ตุ๊กแกผู้อภัย		/					
40. เม่นหลบฝน	/						
41. แม่ช้างใจอารี	/						
42. ตัวเลขทำอะไร			/				
43. ตั๊กแตนสามตัว	/						
44. หมิน้อยกลับใจ	/						
45. อ่านสนุก	/						
46. ทำไมไม่มีปีแมว	/						
47. หนูน้อยห่มวกแดง	/						
48. ยานพาหนะ	/						
49. โดมาเจ้าปลายักษ์	/						
50. ลูกหมี่เป็นหวัด	/						

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ชื่อหนังสือ	ภาพประกอบ						
	เหมือนจริง	ตัดทอนมาจากเรื่องจริง	สัญลักษณ์	รูปร่างเรขาคณิต	นามธรรม	ภาพจากโปรแกรม	
51. โดมาเจ้าปลาชุกษ์	/						
52. บ้านของฉันทิที่สุค		/					
53. นายขนมต้ม	/						
54. นกกระจอกสร้างรัง	/						
55. นื่องจีตรงต่อเวลา	/						
56. ผ่นจำ		/					
57. น้ำใจ		/					
58. พ่อจ๋าแม่จ๋า		/					
59. กระต๊ากกระต๊ากกระต๊ากกระต๊าก	/						
60. ร่องเท้าของลูกหมี		/					
61. สิบสหาย		/					
62. บู้บู้ท่องแควนมหัสจรรย์	/						
63. ลูกสัตว์แต่งตัว	/						
64. สวนสวรรค์	/						
65. สัตว์ประหลาดกับแม่	/						
66. หนูป้อมแจ่มใส	/						
67. ใฝ่น้อย	/						
68. เอ๊ะ? หางของใคร	/						
69. ลูกโป่งสวรรค์	/						
70. พญานก		/					
71. พบกันสวัสดิ์	/						
72. เพื่อนบ้าน		/					
73. บันทึกวันหยุด		/					
74. หนูอ้อกวาคบ้าน		/					
75. ฟ้าจ้อย้าร้องไห้		/					

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ชื่อหนังสือ	ภาพประกอบ					
	เหมือนจริง	ตัดทอนมาจากเรื่องจริง	สัญลักษณ์	รูปทรงเรขาคณิต	นามธรรม	ภาพจากโปรแกรม
76. มดสิบตัว		/				
77. เม่นหลบฝน	/					
78. แม่ไก่สามตัว	/					
79. แม่หุงโต	/					
80. ถิ่นคือต้นไม้	/					
รวมเฉลี่ย	70.00	31.25	2.50	0	0	2.50

จากตารางที่ 4.3 พบว่าลักษณะหนังสือที่เด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 2 สนใจ ด้านภาพประกอบ เป็นเหมือนจริง มากที่สุด ร้อยละ 70.00 รองลงมาได้แก่ ตัดทอนมาจากเรื่องจริง ร้อยละ 31.25 หนังสือที่เป็นภาพ สัญลักษณ์ร้อยละ 2.50 หนังสือที่เป็นภาพรูปจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์หนังสือ ร้อยละ 2.50 ได้แก่เรื่อง คุณแม่ขำอุ้มหน้อย หนังสือที่เป็นภาพ นามธรรม ไม่พบ ตามลำดับและ ส่วนหนังสือที่มีรูปทรงเรขาคณิต ไม่พบ

รูปภาพประกอบการวิเคราะห์ ชื่อ : หนังสือ : ลูกรัก

หน้าปก

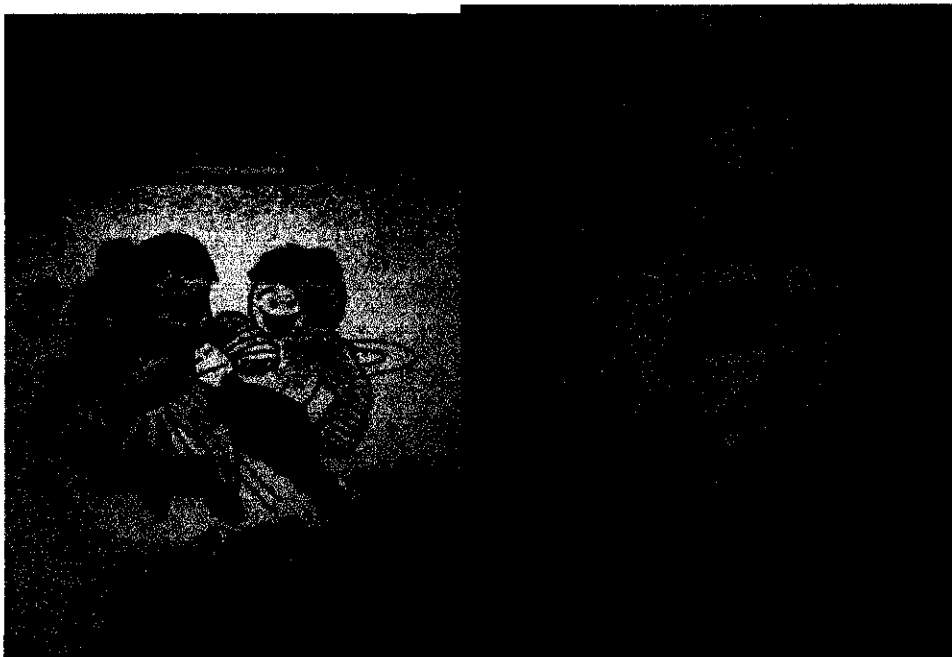

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.11 ลูกรัก

ตัวอย่างหนังสือที่เป็นภาพตัดทอนมาจากเรื่องจริง

ภาพที่ 4.12 นายขนมต้ม

ตัวอย่างหนังสือที่เป็นภาพ สัญลักษณ์

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.13 โทมาเจ้าปลาฉลาม

ตัวอย่างหนังสือที่เป็นภาพจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.14 หมีน้อยจี่หวง

ภาพที่ 4.15 คุณแม่ทำอุ้มหน่อ

ภาพที่ 4.16 ตกใจหมดเลย

ตารางที่ 4.4 ผลการศึกษาลักษณะของหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจด้านวิธีการนำเสนอ

ชื่อหนังสือ	วิธีการนำเสนอ			
	การเล่าโดยผู้แต่ง	การเล่าเรื่องโดยตัวละคร	บันทึก	จดหมาย
1. ไดโนเสาร์ขาโก่ง		/		
2. หมูน้อยจี๊หวง		/		
3. ก้ามแก้ว		/		
4. ลูกรัก	/			
5. ลูกไก่แสนสวย	/			
6. ลิงน้อยอวดเก่ง		/		
7. แกะเกอร์		/		
8. ทำไมหนอนายقيبป่อง	/			
9. ขอหนูหลับหน้อย	/			
10. ข้าวโพดฟันหลอ		/		
11. ของขวัญมหัศจรรย์จากภูต		/		
12. ของใช้ของคนดี	/			
13. เขาคือใคร	/			
14. จี๊เฮ้		/		
15. เพื่อนของเจ้า		/		
16. เค้โม่งหลบมูม		/		
17. คุณแม่ขาอุ้มหน้อย		/		
18. บ้านของจุก		/		
19. ความลับในกระสอบ		/		
20. หวานอยู่ไหน		/		
21. จ้อยเรียนรู้คอน “เสียง”		/		
22. คนเก่ง		/		
23. จะไปไหนจ๊ะ		/		
24. หนูนากับยักษ์ใหญ่		/		
25. ลุงจ๋าจะไปไหน	/			

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ชื่อหนังสือ	วิธีการนำเสนอ		
	การเล่าโดยผู้แต่ง	การเล่าเรื่องโดยตัว บันทึก	จดหมาย
26. เข้าป่าตัวน้อย		/	
27. บ้านของฉันทิที่ที่สุด		/	
28. ฉันทิคือสายฝน		/	
29. ช้างก้อย		/	
30. ชุดใหม่ของชนพู่		/	
31. ปลายลำควน		/	
32. ช่วยหนูด้วย		/	
33. ช้างน้อยหาเพื่อน		/	
34. อำเภอก๊กทีก	/		
35. เรียนรู้ ซ้าย- ขวา		/	
36. กระจกน้อยเรียนรู้		/	
37. สามสือยากเป็นสือ	/		
38. หกสหายพายเรือ	/		
39. ตุ๊กแกคู่อภัพ		/	
40. เม่นหลบฝน	/		
41. แม่ช้างใจอารี		/	
42. ตัวเลขทำอะไร	/		
43. ตักแตนสามตัว		/	
44. หมิน้อยกลับใจ		/	
45. อ่านสนุก	/		
46. ทำไมไม่มีปีแมว	/		
47. หนูน้อยหมวกแดง		/	
48. ขานพาหนะ	/		
49. โดมาเจ้าปลายักษ์		/	
50. ลูกหมี่เป็นหวัด		/	

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ชื่อหนังสือ	วิธีการนำเสนอ			
	การเล่าโดยผู้แต่ง	การเล่าเรื่องโดยตัวละคร	บันทึก	จดหมาย
51. โดมาเจ้าปลาชุกษ์		/		
52. บ้านของฉันทน์ที่สุด	/			
53. นายขนมต้ม		/		
54. นกกระจอกสร้างรัง		/		
55. นื่องจี้ตรงต่อเวลา		/		
56. ผ่นจ้ำ		/		
57. น้ำใจ	/			
58. พ่อจ๋าแม่จ๋า		/		
59. กระดูกกระดูกกระดูกกระดูก		/		
60. รongเท้าของลูกหมี		/		
61. สิบสหาย		/		
62. บู้บี้ท่องแดนมหัศจรรย์		/		
63. . ลูกสัตว์แต่งตัว		/		
64. สวนสวรรค์	/			
65. สัตว์ประหลาดกับแม่		/		
66. หนูป้อมแจ่มใส		/		
67. ใฝ่น้อย		/		
68. เอ๊ะ? หางของใคร		/		
69. ลูกโป่งสวรรค์		/		
70. พญานก		/		
71. พบกันสวัสดิ์	/			
72. เพื่อนบ้าน	/			
73. บันทึกวันหยุด			/	
74. หนูอ้อกวาดบ้าน	/			
75. พี่จ๋าอย่าร้องไห้		/		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ชื่อหนังสือ	วิธีการนำเสนอ			
	การเล่าโดยผู้แต่ง	การเล่าเรื่องโดยตัวละคร	บันทึก	จดหมาย
76. มดสิบตัว				
77. แม่น้ไหลบน				
78. แม่ไก่สามตัว	/			
79. แม่หุงโต		/		
80. ฉันทัดไม้		/		
รวมเฉลี่ย	28.75	75.00	3.75	0.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ลักษณะหนังสือที่เด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่ การศึกษาสุรินทร์เขต 2 สนใจ ด้านวิธีการนำเสนอ เป็นหนังสือที่เป็นการเล่าเรื่อง โดยตัวละคร มากที่สุด ร้อยละ 75.00 รองลงมาได้แก่วิธีการนำเสนอ โดย การเล่าโดยผู้แต่ง ร้อยละ 28.75 หนังสือที่วิธีการนำเสนอ โดยบันทึก ร้อยละ 3.75 และไม่พบหนังสือที่วิธีการนำเสนอ เป็น หนังสือที่เป็นการเล่าเรื่องโดยจดหมาย

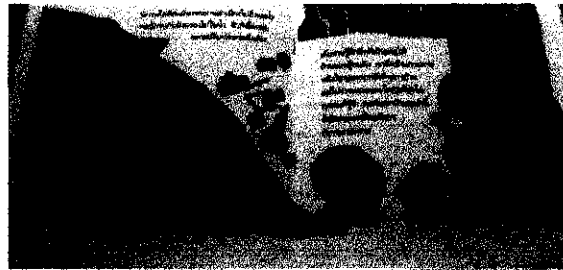
รูปภาพประกอบการวิเคราะห์

ตัวอย่างหนังสือที่น่าเสนอเป็นการเล่าเรื่อง โดยตัวละคร

หน้าปก

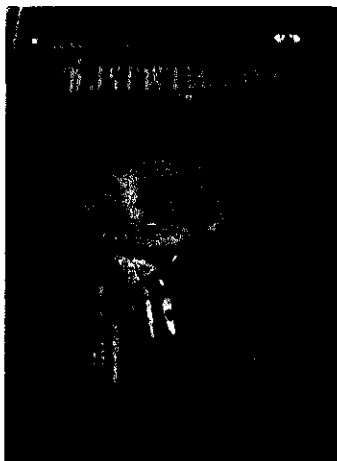
ภายในเล่ม

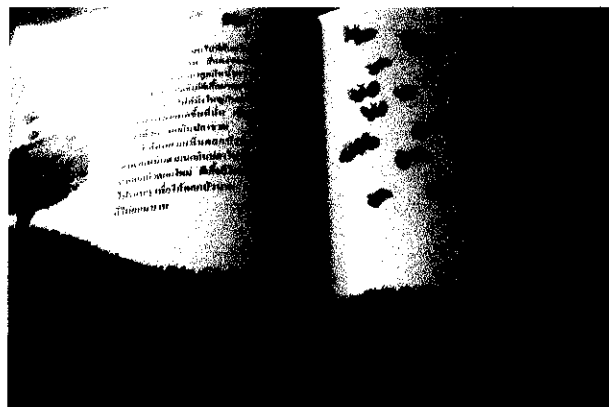
ภาพที่ 4.17 ของขวัญมหัศจรรย์จากภูต

ตัวอย่างหนังสือที่มีวิธีการนำเสนอ โดยการเล่าโดยผู้แต่ง

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.18 ช่วยหนูด้วย

ตัวอย่างหนังสือที่มีวิธีการนำเสนอ โดยบันทึก

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.19 บันทึกวันหยุด

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ชื่อหนังสือ	รูปเล่ม									
	รูปทรงของหนังสือ		การเข้าเล่ม		กระดาษที่ใช้พิมพ์		ขนาดรูปเล่ม		ปก	
	นอนตั้ง	ไสถาว	เย็บกึ่ง	ถนอมตา	กระดาษอื่น	8 หน้ายก	16 หน้ายก	อ่อน	แข็ง	
24. หนูนากับยักษ์ใหญ่	/	/		/			/		/	
25. ลุงดำจะไปไหน	/	/		/			/		/	
26. เข้าป่าตัวน้อย	/	/		/			/		/	
27. บ้านของฉันดีที่สุด	/	/		/			/	/		
28. ฉันคือสายฝน	/	/		/			/		/	
29. ช้างก้อย	/	/		/			/	/		
30. ชุดใหม่ของฉัน	/	/		/			/	/		
31. พลายลำควน	/	/		/			/	/		
32. ช่วยหนูด้วย	/	/		/			/		/	
33. ช้างน้อยหาเพื่อน	/	/		/			/	/		
34. อ่า เกอ อิก ทีก	/	/		/			/	/		
35. เรียนรู้ ซ้าย-ขวา	/	/		/			/		/	
36. กระจกน้อยเรียนรู้	/	/		/			/		/	
37. สามสี่อยากเป็นเสือ	/	/		/			/		/	
38. หกสหายพายเรือ	/	/		/			/		/	
39. ตึกแกผู้อาภัพ	/	/		/			/	/		
40. เม่นหลบฝน	/	/		/			/		/	
41. แม่ช้างใจอารี	/	/		/			/	/		
42. ตัวเลขทำอะไร	/	/		/			/		/	
43. ตึกแค้นสามตัว	/	/		/			/	/	/	
44. หมีน้อยกลับใจ	/	/		/			/	/		
45. อ่านสนุก	/	/		/			/	/		

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ชื่อหนังสือ	รูปเล่ม								
	รูปทรงของหนังสือ	การเข้าเล่ม	กระดาษที่ใช้พิมพ์		ขนาดรูปเล่ม		ปก		
	นอนตั้ง	ไสกาว	เย็บกึ่ง	ถนอมตา	กระดาษอื่น	8 หน้ายก	16 หน้ายก	อ่อน	แข็ง
46. ทำไมไม่มีปีแมว	/	/	/			/		/	
47. หนูน้อยหมวกแดง	/	/	/			/		/	
48. ยานพาหนะ	/	/	/		/			/	
49. โดมาเจ้าปลายักษ์	/	/	/		/			/	
50. ลูกหมีเป็นหัด	/	/	/		/			/	
51. รับไม้อัน	/	/	/		/			/	
52. บ้านของฉันทิที่สุด	/	/	/		/			/	
53. นายขนมต้ม	/	/	/			/		/	
54. นกกระจอกสร้างรัง	/	/	/			/		/	
55. นื่องจี้ตรงต่อเวลา	/	/	/		/			/	
56. ฟนจำ	/	/	/		/			/	
57. น้ำใจ	/	/	/		/				/
58. พ่อจ๋าแม่จ๋า	/	/	/			/		/	
59. กระต๊ากกระต๊ากกระต๊ากกระต๊าก	/	/	/		/			/	
60. รongเท้าของลูกหมี	/	/	/		/			/	
61. สิบสหาย	/	/	/		/			/	
62. บู๊บ๊องแคนมหัศจรรย์	/	/	/		/			/	
63. ลูกสัตว์แต่งตัว	/	/	/			/		/	
64. สวนสวรรค์	/	/	/		/			/	
65. สัตว์ประหลาดกับแม่	/	/	/			/		/	
66. หนูป้อมแจ่มใส	/	/	/		/			/	
67. ใฝ่ฝัน	/	/	/		/			/	
68. เอ๊ะ? ทางของใคร	/	/	/		/			/	

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ชื่อหนังสือ	รูปเล่ม									
	รูปทรงของหนังสือ		การเข้าเล่ม		กระดาษที่ใช้พิมพ์		ขนาดรูปเล่ม		ปก	
	นอน	ตั้ง	ไสกาว	เย็บก๊	ถนอมตา	กระดาษอื่น	8 หน้ายก	16 หน้ายก	อ่อน	แข็ง
69. ลูกโป่งสวรรค์		/	/		/		/		/	
70. พญานก	/		/		/		/		/	
71. พบกันสวรรค์		/	/		/		/			/
72. เพื่อนบ้าน	/		/		/		/			/
73. บันทึกวันหยุด	/		/		/		/		/	
74. หนูอ้อกวาดบ้าน	/		/		/			/		/
75. ฟ้าย้ำอ้อร้องไห้		/	/		/			/		/
76. มดสิบตัว		/	/		/		/		/	
77. เม่นหลบฝน		/	/		/		/			/
78. แม่ไก่สามตัว		/	/		/		/		/	
79. แม่หุงโต		/	/		/			/		/
80. ฉันทือต้นไม้		/	/		/			/		/
	31.25	70.00	100	00	100	00	76.25	23.75	21.25	78.75

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ลักษณะหนังสือที่เด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 2 สนใจ ด้านรูปเล่ม ของหนังสือ พบว่าการเข้าเล่มแบบไสกาวร้อยละ 100 ส่วน การเข้าเล่มแบบเย็บก๊ ไม่พบ และหนังสือกระดาษที่ใช้พบว่าเป็นกระดาษถนอมสายตา ร้อยละ 100 ส่วนกระดาษอื่นไม่พบ รองลงมาได้แก่ ขนาดของรูปเล่มพบว่าขนาดรูปเล่ม 8 หน้ายก ร้อยละ 76.25 และ 16 หน้ายก ร้อยละ 23.75 และจากปกแข็งร้อยละ 78.75 และปกอ่อน ร้อยละ 21.25 ตามลำดับและรูปแบบของหนังสือซึ่งเป็นหนังสือที่เป็นแนวตั้ง ร้อยละ 69.75 และ รูปทรงของหนังสือแนวนอน 31.25

รูปภาพประกอบการวิเคราะห์
ตัวอย่างรูปแบบของหนังสือแนวตั้ง

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.20 ลูกหมีเป็นหวัด

ตัวอย่างรูปแบบของหนังสือแนวนอน

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.21 ไฟน้อย

**ตอนที่ 2 ศึกษาความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนใน
เขตพื้นที่การศึกษาศูรินทร์ เขต 2**

**ตารางที่ 4.6 ผลการศึกษาความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สุรินทร์เขต 2**

ลำดับที่	ชื่อหนังสือ	จำนวนครั้งที่เด็กเลือก	ร้อยละ
67	1. โดโนเสาร์ขาโค้ง	193.00	72.90
57	2. หมูน้อยขี่หรง	200.00	75.50
75	3. ก้ามแก้ว	177.00	66.80
33	4. ลูกรัก	214.00	80.70
66	5. ลูกไก่แสนสวย	195.00	73.60
76	6. ลิงน้อยอวดเก่ง	177.00	66.80
73	7. แคะเกเร	183.00	69.10
71	8. ทำไมหนอนายตุ๊บปอง	185.00	69.80
53	9. ขอหนูหลับน้อย	201.00	75.80
53	10. ข้าวโพดพินหลอ	201.00	75.80
60	11. ของขวัญมหัศจรรย์จากภูต	198.00	74.80
40	12. ของใช้ของคนดี	210.00	79.20
69	13. เขาคือใคร	187.00	70.60
77	14. จ๊ะเอ๋	175.00	66.10
62	15. เพื่อนของเจ้า	197.00	74.40
13	16. เค้าโมงหลบมุม	229.00	86.40
51	17. คุณแม่ขาอุ้มหน้อย	202.00	76.30
78	18. บ้านของจุก	168.00	63.40
65	19. ความลับในกระสอบ	196.00	73.90
48	20. หวานอยู่ไหน	206.00	77.70
36	21. จ้อยเรียนรู้ตอน “เสียง”	212.00	80.00
37	22. คนเก่ง	211.00	79.70
23	23. จะไปไหนจ๊ะ	224.00	84.50
13	24. หนูนากับยักษ์ใหญ่	229.00	86.40
44	25. ลุงฉ่ำจะไปไหน	207.00	78.10
27	26. เจ้าป่าตัวน้อย	216.00	81.50

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหนังสือ	จำนวนครั้งที่เด็กเลือก	ร้อยละ
26	27. บ้านของฉันทิที่สุด	220.00	83.10
26	28. นันคือสายฝน	198.00	74.80
61	29. ช้างก้อย	210.00	79.30
39	30. ชูคใหม่ของชนฟู	230.00	86.80
12	31. พลายลำควน	211.00	79.70
38	32. ช่วยหนูด้วย	209.00	78.90
43	33. ช้างน้อยหาเพื่อน	199.00	76.20
52	34. อ่าเอออีกทีก็	245.00	92.50
4	35. เรียนรู้ ช่าย- ขวา	184.00	69.40
72	36. กระรอกน้อยเรียนรู้	192.00	72.40
68	37. สามลือยากเป็นลือ	207.00	78.10
44	38. หกสหายพายเรือ	228.00	86.00
18	39. ตุ๊กแกผู้อำภัพ	225.00	84.90
21	40. แม่นหลบฝน	227.00	85.70
20	41. แม่ช้างใจอารี	256.00	96.60
1	42. ตัวเลขทำอะไร	196.00	74.00
63	43. คี๊คแตนสามตัว	179.00	67.60
74	44. หมิน้อยกลับใจ	196.00	74.00
63	45. อ่านสนุก	234.00	88.30
8	46. ทำไมไม่มีปีแมว	231.00	87.10
11	47. หนูน้อยหมวกแดง	229.00	86.40
15	48. ยานพาหนะ	224.00	84.50
23	49. โตมาเจ้าปลาชักษ์	252.00	95.10
2	50. ลูกหมี่เป็นหวัด	235.00	88.70
7	51. รับไม้อัน	214.00	80.80
29	52. บ้านของฉันทิที่สุด	186.00	70.20
70	53. นายขนมต้ม	214.00	80.80
29	54. นกกระจอกสร้างรัง	206.00	77.70
48	55. นื่องจืดตรงต่อเวลา	207.00	78.10
26	56. ฝนเจ้า	214.00	80.80

ตารางที่ 4.6 ต่อ

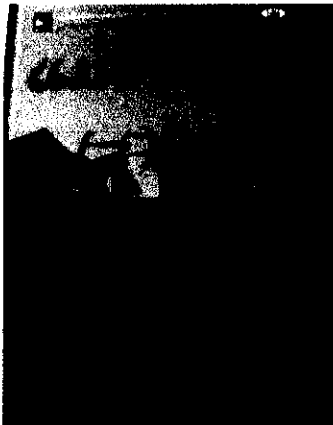
ลำดับที่	ชื่อหนังสือ	จำนวนครั้งที่เด็ก เลือก	ร้อยละ
44	57. น้ำใจ	247.00	93.20
28	58. พ่อจ๋าแม่จ๋า	209.00	78.90
3	59. กระต๊อกระต๊อกระต๊อกระต๊อ	247.00	93.20
41	60. รongเท้าของลูกหมี	209.00	78.90
19	61. สิบสหาย	214.00	80.70
29	62. บู๊บี้ท่องแดนมหัศจรรย์	214.00	80.80
44	63. ลูกสัตว์แต่งตัว	207.00	78.10
59	64. สวนสวรรค์	199.00	75.10
50	65. สัตว์ประหลาดกับแม่	205.00	77.40
29	66. หนูป้อมแฉ่มใส	214.00	80.80
6	67. ใฝ่น้อย	239.00	90.20
15	68. เอ๊ะ? หางของใคร	229.00	86.40
25	69. ลูกโป่งสวรรค์	223.00	84.20
21	70. พญานก	225.00	84.90
10	71. พบกันสวัสดิ์	231.00	87.20
41	72. เพื่อนบ้าน	209.00	78.90
53	73. บันทึกวันหยุด	201.00	75.80
35	74. หนูอ้อกวาดบ้าน	213.00	80.40
19	75. ฟ้าจ๋าอย่าร้องไห้	227.00	85.70
53	76. มดสิบตัว	201.00	75.80
5	77. รถไม้ของขวัญ	245.00	92.40
79	78. แม่ไก่สามตัว	128.00	48.30
80	79. แม่หุงโต	118.00	44.60
57	80. ฉันทัดไม้	200.00	75.50
รวมเฉลี่ย		208.88	78.82

จากตารางที่ 4.6 พบว่าความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมเฉลี่ย 208.88 คิดเป็นร้อยละ 78.82 เมื่อพิจารณาหนังสือเป็นรายเล่มพบว่า หนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจมากที่สุดได้แก่ หนังสือเรื่องแม่ช้างใจอารี มีเด็กสนใจจำนวน 256 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 96.60. รองลงมาได้แก่หนังสือเรื่อง โดมาเจ้าปลายักษ์ มีเด็กสนใจจำนวน 252 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 95.10 ลำดับที่ สามได้แก่ หนังสือเรื่อง กระดุกกระดิกกระต๊อก กระแตก็มีเด็กสนใจจำนวน 247 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 93.20 และหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจน้อยที่สุดได้แก่หนังสือเรื่อง แม่พุงโตมีเด็กสนใจจำนวน 118 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 44.60

รูปภาพประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวอย่างหนังสือที่เด็กในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 สนใจมากที่สุด

หน้าปก

ภายในเล่ม

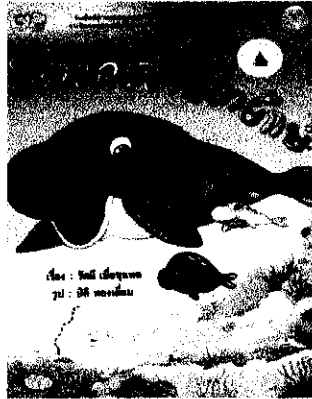

ภาพที่ 4.22 แม่ช้างใจอารี

ตัวอย่างหนังสือที่เด็กในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 สนใจลำดับที่สอง

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.23 โทมาเจ้าปลาฉลาม

ตัวอย่างหนังสือที่เด็กในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 สนใจลำดับที่ สาม

หน้าปก

ภายในเล่ม

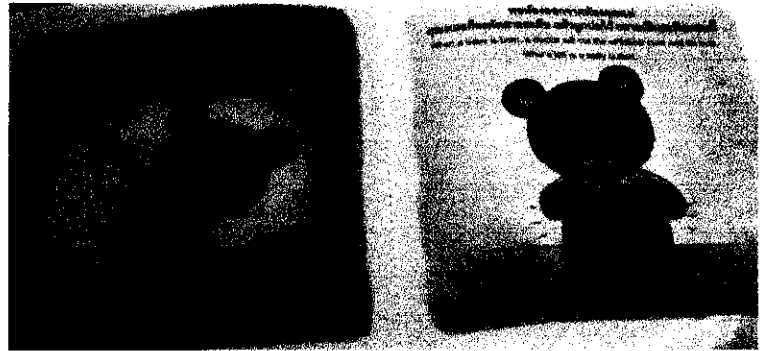

ภาพที่ 4.24 กระดุกกระดิกกระดือกระเดัก

ตัวอย่างหนังสือที่เด็กในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 สนใจน้อยที่สุด

หน้าปก

ภายในเล่ม

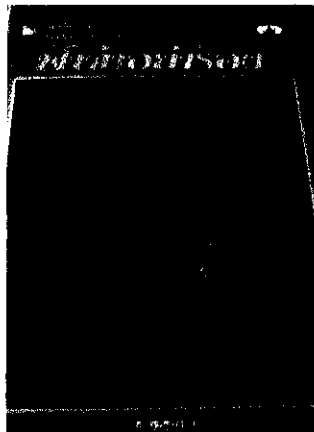

ภาพที่ 4.25 คุณแม่พุงโต

ตัวอย่างหนังสือที่เด็กผู้ชายในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 สนใจมากที่สุด

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.26 ฟ้าจ๋าอย่าร้องไห้

ตัวอย่างหนังสือที่เด็กผู้ชายในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 สนใจลำดับที่ สอง

หน้าปก

ภายในเล่ม

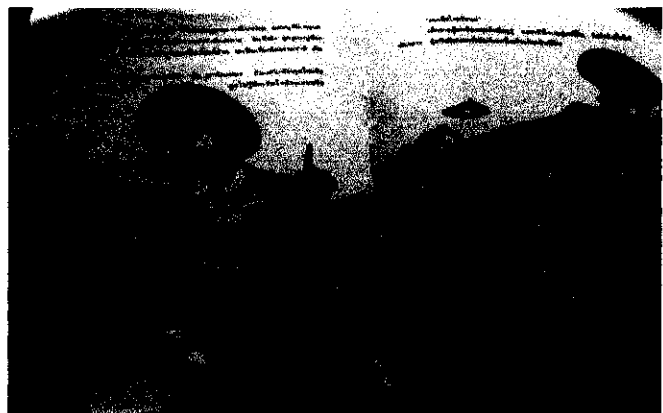
ภาพที่ 4.27 กระต๊อกระต๊อกระต๊อกระต๊อ

ตัวอย่างหนังสือที่เด็กผู้ชายในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 สนใจน้อยที่สุด

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.28 ก้ามแก้ว

ตัวอย่างหนังสือที่เด็กผู้หญิงในโรงเรียนในเขตพื้นที่ การศึกษาสุรินทร์ เขต2 สนใจมากที่สุด

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.29 ก้ามแก้ว

ตัวอย่างหนังสือที่เด็กผู้หญิงในโรงเรียนในเขตพื้นที่ การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 สนใจลำดับที่ สอง

หน้าปก

ภายในเล่ม

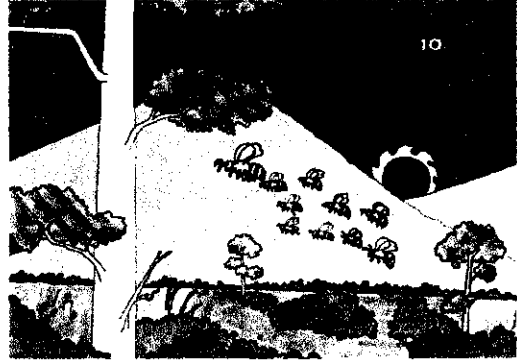
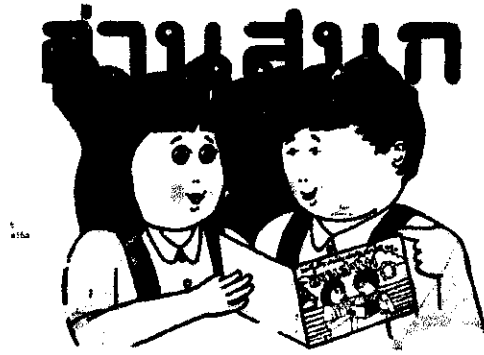

ภาพที่ 4.30 หนูน้อยหมวกแดง

ตัวอย่างหนังสือที่เด็กผู้หญิงในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 สนใจน้อยที่สุด

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพที่ 4.31 อ่านสนุก

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาลักษณะหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจใน ด้านรูปแบบของหนังสือ ด้านเนื้อหา วิธีการนำเสนอ ภาพประกอบ และรูปเล่ม

1.1.2 เพื่อศึกษาความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 2

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 เครื่องข่ายชุมพลบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 265 คนซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

- 1) แบบสำรวจความสนใจหนังสือของเด็กปฐมวัย
- 2) หนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้ตามโครงการเรียนฟรี 15 ปี ที่ผ่านการคัดเลือกของคณะกรรมการการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 80 เล่ม

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) จัดหาหนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้ตามโครงการเรียนฟรี 15 ปี ที่ผ่าน

การคัดเลือกของคณะกรรมการการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 80 เล่ม และนำไปจัดไว้ที่มุมหนังสือ

2) ดำรงความสนใจในหนังสือของเด็กปฐมวัยและบัณฑิตจำนวนครั้งที่เด็กเลือกหนังสือแต่ละเล่มในเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 30 นาที ทำการทดลองในเวลา 10.20- 11.00 น. ช่วงกิจกรรมเสรี และช่วงเวลา 14.40 – 15.10 น. รวม 80 ครั้ง

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ

1.2.5 ผลการวิจัย

1) ลักษณะของหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจ ในด้านรูปแบบของหนังสือ ด้านเนื้อหา วิธีการนำเสนอ ภาพประกอบ และรูปเล่ม

(1) ลักษณะหนังสือที่เด็กปฐมวัยใน โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา สุรินทร์เขต 2 สนใจ ด้านรูปแบบ เป็นหนังสือที่มีรูปแบบสีเหลี่ยมร้อยละ 97.50 มีรูปทรงอื่น ร้อยละ 1.25 ซึ่งมีอยู่หนึ่งเล่มได้แก่เรื่อง น้ำใจ ส่วนปกของหนังสือเป็นภาพสี 97.50 และเป็นภาพขาวดำร้อยละ 1.25 ซึ่งมี 1 เรื่องได้แก่เรื่อง นายขนมต้มชื่อเรื่องสื่อความหมายได้ดีร้อยละ 100 และองค์ประกอบของหนังสือครบองค์ประกอบร้อยละ 100

(2) ลักษณะหนังสือที่เด็กปฐมวัยใน โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา สุรินทร์เขต 2 สนใจ ด้านเนื้อหา เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาเสริมสร้างลักษณะนิสัยมากที่สุด ร้อยละ 27.50 รองลงมาได้แก่ หนังสือที่มี เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการร้อยละ 25.00 หนังสือที่มีเนื้อหา ส่งเสริมพัฒนาการทางการเรียนรู้ ร้อยละ 18.75 มีเนื้อหาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 13.75 หนังสือที่มีเนื้อหา ส่งเสริมคุณธรรม ร้อยละ 15.00 ตามลำดับและ ส่วนหนังสือมีเนื้อหาส่งเสริมประชาธิปไตยเป็นหนังสือที่มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.75

(3) ลักษณะหนังสือที่เด็กปฐมวัยใน โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา สุรินทร์เขต 2 สนใจ ด้านภาพประกอบ เป็นภาพเหมือนจริง มากที่สุด ร้อยละ 70.00 รองลงมาได้แก่ คัดลอกมาจากเรื่องจริง ร้อยละ 31.25 หนังสือที่เป็นภาพ สัญลักษณ์ร้อยละ 2.50 หนังสือที่เป็นภาพรูปทางเรขาคณิต ไม่พบ หนังสือที่เป็นภาพ นามธรรม ไม่พบ ตามลำดับและ ส่วนหนังสือที่เป็นภาพจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์หนังสือที่มีน้อยที่สุด ไม่พบ

(4) ลักษณะหนังสือที่เด็กปฐมวัยใน โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา สุรินทร์เขต 2 สนใจ ด้านวิธีการนำเสนอ เป็นการเล่าเรื่องโดยตัวละครมากที่สุด ร้อยละ 75.00 รองลงมาได้แก่วิธีการนำเสนอ โดยการเล่าโดยผู้แต่ง ร้อยละ 28.75 หนังสือที่วิธีการนำเสนอ โดยบัณฑิตร้อยละ 3.75 และ ไม่พบหนังสือที่วิธีการนำเสนอ เป็นหนังสือที่เป็นการเล่าเรื่องโดยจดหมาย

(5) ลักษณะหนังสือที่เด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา สุรินทร์เขต 2 สนใจ ด้านรูปเล่ม พบการเข้าเล่มแบบไสกาวร้อยละ 100 ส่วนการเข้าเล่มแบบเย็บก๊อไม่พบ และกระดาษที่ใช้พบว่าเป็นกระดาษถนอมสายตา ร้อยละ 100 ส่วนกระดาษอื่นไม่พบ รองลงมาได้แก่ ขนาดของรูปเล่มพบว่าขนาดรูปเล่ม 8 หน้ายก ร้อยละ 76.25 และ 16 หน้ายก ร้อยละ 23.75 และจากปกแข็งร้อยละ 78.75 และปกอ่อน ร้อยละ 21.25 ตามลำดับและรูปแบบของหนังสือซึ่งเป็นหนังสือที่เป็นแนวตั้ง ร้อยละ 69.75 และ รูปทรงของหนังสือแนวนอน 31.25

2) ความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมเฉลี่ย 208.88 คิดเป็นร้อยละ 78.82 เมื่อพิจารณาหนังสือเป็นรายเล่มพบว่า หนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจมากที่สุดได้แก่ หนังสือเรื่องแม่ช้างใจอารี มีเด็กสนใจจำนวน 256 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 96.60. รองลงมาได้แก่หนังสือเรื่อง โดมาเจ้าปลายักษ์ มีเด็กสนใจจำนวน 252 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 95.10 ลำดับที่ สามได้แก่ หนังสือเรื่อง กระจกกระจกกระจกกระจกเด็กมีเด็กสนใจจำนวน 247 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 93.20 และหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจน้อยที่สุดได้แก่ หนังสือเรื่อง แม่พุงโคมีเด็กสนใจจำนวน 118 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 44.60

2. อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจในหนังสือ สำหรับเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ได้ผลการวิจัยดังนี้

2.1 ลักษณะของหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจ ใน ด้านรูปแบบของหนังสือ ด้านเนื้อหา วิธีการนำเสนอ ภาพประกอบ และรูปเล่มพบว่า ลักษณะของหนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจ ใน ด้านรูปแบบของหนังสือ หนังสือ เป็นหนังสือที่มีรูปแบบที่เรียบง่าย เป็นส่วนใหญ่ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดรูปเล่มมีขนาดกะทัดรัด ไม่ใหญ่ กว้างหรือยาว หรือเล็กเกินไป เด็กสามารถถือหนังสืออ่านได้สะดวก ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของสมบุรณ์ สิงฆะมานันท์ (2522 : 69 - 73) ที่กล่าวว่ารูปเล่มต้องดึงดูดความสนใจ ขนาดตัวหนังสือต้องเหมาะสมกับวัย คุณภาพกระดาษดี การเข้าปกแข็งแรง ซึ่งรูปแบบของหนังสือสำหรับเด็กจำเป็นจะต้องอาศัยพื้นฐานทางจิตวิทยา และศิลปกรรมเพื่อให้มีลักษณะเร้าใจน่าอ่าน เช่นการตั้งชื่อเรื่อง ลักษณะรูปเล่ม ปก ภาพ สี สันและสารบัญเรียงใน เนื้อหา การนำเสนอเนื้อเรื่องมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และให้แนวคิดด้านคุณธรรมเป็นส่วนใหญ่ หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นหนังสือนิทานที่มีเนื้อเรื่องที่เด็กอ่านแล้วจะมีความรู้ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพิ่มมากขึ้น มีตัวอย่างสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็กที่อ่านภาษาที่ใช้มีความคล้องจองกันใช้กระดาษมีคุณภาพดี รูปภาพมีขนาดใหญ่ชัดเจน สีของภาพตรงตาม

เป็นจริง ภาพในหนังสือวาดโดยนักวาดภาพที่มีชื่อเสียง ตัวอักษรเป็นตัวพิมพ์ขนาดใหญ่กว่าปกติ เหมาะสำหรับเด็ก ลักษณะรูปเล่มหนังสือเป็นหนังสือที่มีภาพประกอบนอกจากนี้ยังพบว่า หนังสือสำหรับเด็ก ในรูปแบบของนิทานจะทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานและอยากเรียนรู้ นอกจากนี้ยังได้นำเสนอเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาการทางการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ในเรื่องเม่น หลบฝน เป็นเรื่องการนับจำนวน เพื่อให้เด็กรู้จักค่าของจำนวนนับพื้นฐาน โดยใช้จุด ควบคู่ไปกับรูปภาพเพื่อให้เด็กเข้าใจค่าจำนวนของตัวเลขมากขึ้น เด็กสามารถนำภาพที่ไม่มีคำบรรยายมาเล่า เรื่องตามความคิดและจินตนาการของตน ได้นอกจากจะเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ของด้านสระ และคำแล้ว ยังได้นำเสนอเนื้อหาวิชาการทางสังคม คือการเรียนรู้เรื่องประชาธิปไตยในรูปแบบของ นิทาน ทำให้เด็กเรียนรู้ง่าย และเข้าใจได้เร็วขึ้น โดยศึกษาจากพฤติกรรมของตัวละคร และนำ ตัวอย่างไปปฏิบัติได้นอกจากนี้งานหนังสือเด็ก ยังได้นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการละเล่นไทยสมัย โบราณ ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของไทยที่กำลังจะสูญหายไป ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเริ่ม นำกลับมาเล่นใหม่ โดยฝึกเล่นตามคำแนะนำในหนังสือซึ่งได้อธิบายวิธีการเล่นไว้อย่างละเอียดการใช้ภาพประกอบเรื่องใช้ตัวละครที่เป็นคนและสัตว์ โดยภาพที่เขียนนั้นส่วนใหญ่เป็นภาพเหมือนจริง การดำเนินเรื่องเป็นไปตามขั้นตอนไม่ซับซ้อนมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย มีการแทรกคำสอนด้านคุณธรรมไว้ทุกเรื่อง การใช้ภาษาเหมาะกับวัยของเด็กซึ่งเมื่อเด็กอ่านแล้วสามารถเข้าใจ ข้อความหรือเนื้อเรื่องได้ทันที ใช้ภาษาแบบแผนในส่วนที่เป็นการบรรยายเนื้อเรื่องและใช้ภาษาที่ กึ่งแบบแผนในบทสนทนา เพื่อความสมจริงและเข้าใจง่าย การใช้ภาษาของไม่พบลักษณะภาษา วรรณศิลป์ เนื่องจากเป็นหนังสือสำหรับเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 – 8 ปี เด็กวัยนี้ต้องการรู้คำที่มีความหมายตรงมากกว่าคำที่เป็นความหมายแฝงหนังสือสำหรับเด็กส่วนใหญ่จบด้วยความสุข ไม่พบการจบแบบโศกนาฏกรรม

2.2 ความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา

สุรินทร์ เขต 2 โดยรวมร้อยละ 78.82 แสดงว่าเด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ส่วนมากมีความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กเมื่อพิจารณาหนังสือเป็นรายเล่มพบว่า หนังสือที่เด็กปฐมวัยสนใจมากที่สุดได้แก่ หนังสือเรื่องแม่ช้างใจอารี รองลงมาได้แก่ เรื่อง โดมาเจ้าปลา ยักษ์ เรื่อง กระต๊อกระดิกกระดิกกระดิกกระดิก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หนังสือทั้ง 2 เล่ม เนื่องจากเป็น หนังสือที่มีชื่อเรื่องที่เป็นชื่อของสัตว์ มีภาพสวยงาม เป็นภาพที่มีชีวิตชีวมี่จินตนาการ เป็นภาพที่มีความรู้สึก มีชีวิตมีความเคลื่อนไหว สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและอธิบายเรื่องได้ มีเค้าโครงเรื่อง ไม่ซับซ้อน แนวของเรื่องเด่นชัด เด็กสามารถเข้าใจได้โดยง่าย เรื่องกระซิบ ไม่เยิ่นเย้อ ตัวละครอยู่ในวัยใกล้เคียงกับเด็ก เนื้อเรื่องไม่ยาวนักและเป็นเรื่องที่เด็กพอมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจได้ซึ่ง สอดคล้องกับ วิริยะ สิริสิงห (2547 : 18) ที่ได้รวบรวมลักษณะของหนังสือที่เด็กชอบว่า เด็กจะ

สนใจเรื่องที่ทำให้ความหมายสมบูรณ์ เช่น ยักษ์ใหญ่ใจดี ไฉ่หาเพื่อน นอกจากนั้นเด็กชอบชื่อเรื่องที่เป็นชื่อของสัตว์และชอบภาพสวยงาม ภาพที่มีชีวิตชีวมิจินตนาการ เด็กชอบฝันว่าสัตว์หรือสิ่งของสามารถทำอะไร ๆ ได้เหมือนคนเรา เช่น มีเสื้อผ้าสวมใส่ มีบ้านอยู่อาศัยและพูดได้ นอกจากนี้ชอบภาพรูปสัตว์และชอบภาพที่ดูง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน และเมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของหนังสือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้พบว่า หนังสือที่เด็กชอบส่วนมากจะมีลักษณะเป็นหนังสือนิทานที่มีรูปเล่มกระทัดรัดพอเหมาะ สีสิ้นสวยงาม มีภาพประกอบในหนังสือสอดคล้องกับ อัญชติ อินทร์ชัย (2550 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะของหนังสือที่เหมาะสมกับเด็กจะมีขนาดของหนังสือควรมีขนาดที่พอเหมาะกับการจับถือของเด็ก ผลการวิจัยหนังสือของเด็กปฐมวัยควรมีขนาด 24.5 x 17 เซนติเมตร ความหนาของหนังสือไม่ควรเกิน 10 แผ่น รวมทั้งปกหน้าและปกหลังด้วยปกควรเป็นปกที่สอดคล้องตามภาพที่มีสีสันสวยงามดึงดูดความสนใจไม่ขาดง่าย รูปเล่มควรมีรูปเล่มที่น่าสนใจ สอดคล้องกับเรื่องราวภายในเล่ม ภาพควรเป็นภาพเขียนด้วยลายเส้นใช้สีขาวดำที่เด่นชัด ถ้าเป็นสีควรเป็นสีที่สว่างและสอดคล้องกับของจริง ภาพตัวละครในเรื่องไม่แน่น ฉากในภาพเป็นที่น่าสนใจตัวละครในเรื่องไม่ควรมีมาก จำนวนตัวละครที่เหมาะสม ควรมีไม่เกิน 5 ตัวเนื้อเรื่องดึงดูดความสนใจเด็กส่วนเรื่องที่เด็กสนใจน้อยที่สุดได้แก่เรื่องคุณแม่พุงโต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาของเรื่องไกลตัวเด็กเกินไป นอกจากนั้นหนังสือเล่มนี้ยังเป็นหนังสือ 2 ภาษา มีตัวอักษรทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษทำให้มีตัวหนังสือมากเกินไปเด็กในวัยปฐมวัยยังอ่านหนังสือไม่ได้เด็กจะอ่านจากภาพมากกว่า เมื่อมีตัวอักษรในหนังสือมากเกินไปจึงทำให้เด็กสนใจน้อยทำให้ไม่ตรงกับ ความสนใจของเด็ก เนื้อเรื่องไม่เหมาะสมกับความสนใจและความต้องการของเด็กซึ่งมีอยู่ตามธรรมชาติสอดคล้องกับ จินตนา ไบกาซูยี (2542: 25) ที่กล่าวว่าภาษาที่ใช้ในหนังสือเด็กต้องเหมาะกับวัยและศักยภาพของเด็ก กล่าวคือ เด็กในวัยก่อนเข้าเรียนและวัยอนุบาล ภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย มักเป็นคำโดดหรือคำประสมที่เด็กรู้จักและคุ้น รูปของถ้อยคำภาษาควรสั้น กะทัดรัด และเว้นระยะห่างตัวอักษรตัวโต และมีรูปภาพมากกว่าถ้อยคำซึ่งสอดคล้องกับ กฤตติยา สุขกิจ (2547 : 13) ที่ได้กล่าวเกี่ยวกับหนังสือเด็กว่าหนังสือสำหรับเด็กจำเป็นต้องรู้จักใช้ภาษาให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพของเด็ก เด็กในแต่ละวัยย่อมเข้าใจวงศัพท์ที่ต่างกัน เด็กเล็กต้องการภาษาที่ง่าย อ่านแล้วเข้าใจทันที แต่เด็กที่โตขึ้นวงศัพท์ก็กว้างขึ้น ภาษาก็ยากขึ้นตามลำดับ นอกจากการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับวัยของเด็กแล้ว ภาษาที่ใช้ในหนังสือเด็กนั้นยังขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสืออีกด้วย กล่าวคือ ในหนังสือประเภทบันเทิงคดี ได้แก่ หนังสือภาพ หนังสือนิยาย หนังสือการ์ตูน รูปแบบของภาษาจะมีอิสรภาพและการสร้างสรรค์ แต่ทั้งนี้ภาษาที่นำมาใช้ต้องมีความสมจริง และมีเหตุผล มีการเปรียบเทียบสำนวนโวหาร มีบทสนทนา ซึ่งจะช่วยให้รู้จักบุคลิก ลักษณะนิสัยของตัวละครแต่ละตัวมากขึ้น ตลอดจนมีบทบรรยายที่เข้าใจง่าย เห็นภาพชัดเจน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย ควรเป็นหนังสือนิทานที่มีเนื้อเรื่องที่เด็กอ่านแล้วจะมีความรู้ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพิ่มมากขึ้น มีตัวอย่างสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็กที่อ่าน ภาษาที่ใช้มีความคล้องจองกัน ใช้กระดาศมีคุณภาพดี รูปภาพมีขนาดใหญ่ชัดเจน สีของภาพตรงตามเป็นจริง

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาลักษณะหนังสือที่ผ่านการพิจารณาของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

3.2.2 ควรศึกษาลักษณะหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤตติยา สุขกิจ (2547) “การพัฒนาคู่มือสำหรับผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือ” ปรินิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) ชลบุรี มหาวิทยาลัยบูรพา
- กรชกร จินตนิสิต (2550) “การพัฒนาคุณธรรมด้านการเสียสละที่ได้จากการอ่านวรรณกรรม
สำหรับเด็กของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์” ปรินิพนธ์
นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- _____ (2546) *กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____ (2545.) *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2544* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กระทรวงศึกษาธิการ (2546) *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546* กรุงเทพมหานคร
กระทรวง
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ (2544) *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การการรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)*
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ (2546) *การประกวดหนังสือดีเด่นของคณะกรรมการพัฒนา
หนังสือแห่งชาติ พ.ศ.2515 – 2546* กรุงเทพมหานคร กรมวิชาการ
- กระทรวงศึกษาธิการ (2539) *งานแถลงข่าว ผลการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2539
คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ*
- กระทรวงศึกษาธิการ (2536) “ผู้ปกครองครูคนแรกของลูก” *ครู* ปีที่ ๓๓ : 107-109
- กล่อมจิตต์ พลายเวช (2526) *รายงานผลการวิจัยทุนวิจัยคณะอักษรศาสตร์ เรื่องหนังสือสำหรับเด็ก
ในช่วงปี พ.ศ. 2525 -2529* กรุงเทพมหานคร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- _____ (2526) “วรรณกรรมและลีลาคีรีระดับปฐมวัย” *เอกสารการสอนชุดวิชา
หน่วยที่ 1-7* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- _____ (2532) *หนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ
- กระทรวงศึกษาธิการ (2549) *เด็กไทยรวมใจอ่านถวายเป็นหลวง 60 ล้านเล่ม (Online) www. 60
MillionBooksForKing.com, 12 พฤศจิกายน 2549*

- กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2545) *หนังสือทำมือ ทำได้...ง่ายจัง* กรุงเทพมหานคร เอดิชั่นเพรสไพโร
ดักส์
- _____. (2543) *สร้างสรรค์หนังสือเด็ก*. มหาสารคาม ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- เกริก ชื่นพันธ์ (2543) *การออกแบบและการเขียนภาพประกอบสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร
สุวีริยาสาส์น
- กุลยา คันทิผลาชีวะ (2541) “อุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย” *วารสารการศึกษาปฐมวัย*
2(1) : 15-17
- _____. (2542) *การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน* กรุงเทพมหานคร โชติสุขการพิมพ์ กรมการ
ฝึกหัดครู
- กล่อมจิตต์ พลายเวช (2537) “วรรณกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย” ใน *เอกสารชุดการสอนวิชา*
วรรณกรรมและสรีลาคดีระดับปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1-7 กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คณิตรา จันทร์วงศ์ (2549) *พฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย*
ปริญญาณิพนธ์ (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- จกกล คำมี (2544) “การอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองต่างรุ่น” *วารสารการศึกษาปฐมวัย* 5(4):
38
- จุฑามาศ สุขจำจรูญ (2549) “การวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กของ ส. พุ่มสุวรรณ”
สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- จารุพรรณ ทรัพย์ปรง (2543) *การเขียนภาพประกอบ* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- จันทร์ภา ภู่งิน (2549) “การศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กของ ปรีดา ปัญญาจันทร์”
สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ
- จินตนา ไบกาชุย (2542) *เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว
- _____. (2543) *การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์นจัดพิมพ์
- _____. (2534) “หนังสือสำหรับเด็ก” *เอกสารการสอนชุดวิชา การพัฒนาพฤติกรรมเด็ก*
หน่วยที่ 14 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

จินตนา ไบกาซุ่ย (2530) “การพิจารณาคูณค่านั่งสือสำหรับเด็ก “จันทรเกษม” ฉบับที่ 198 : 47,

51

..... (2529) การเลือกหนังสือสำหรับเด็ก จันทรเกษม 31-32

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545) *วรรณกรรมสำหรับเด็ก* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาคาร

ชุดิมา สัจจามันท์ (2527) “การส่งเสริมการอ่านแก่เด็ก” ประชาศึกษา 34 :8-15

ชุมจิรา เกาหบุตร (2542) “ผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือ” *ปริญญาณิพนธ์*
การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

ณรงค์ ทองปาน (2526) *การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมฝึกหัดครู

ณัฐฐาศิริ ศักดิ์ทอง (2548) “ผลการใช้วรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาล”
วิทยานิพนธ์ (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดวงเดือน ต้นตระกูล (2550) “การสังเคราะห์จริยธรรมในวรรณกรรมเด็ก สำหรับนักเรียนช่วงชั้น
ที่ 2” กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดวงพร สถาปนกุล (2545) “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกซื้อของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัยของ
ผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลเอกชน” *ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต* (การศึกษา
ปฐมวัย) กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ทิพย์สุดา อินทะพันธ์ (2543) “การวิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กที่ครูใช้พัฒนาเด็กปฐมวัยใน
โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก” *ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*
(การศึกษาปฐมวัย) นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระ (2519) “ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า”
ที่ระลึกงานสัปดาห์ห้องสมุด ครั้งที่ 1 พ.ศ.2519 หน้า 2 กรุงเทพมหานคร สมาคม
ห้องสมุดแห่งประเทศไทย

นภเนตร ชรรณบวร (2540) *การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- นิตยา ประพฤติกิจ (2538) *การพัฒนาเด็กปฐมวัย* หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู
 _____ (2538) *การพัฒนาการอ่านของลูก* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
 ชั่วฟ้าไฟ
- _____ (2539) *การพัฒนาเด็กปฐมวัย* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- บันลือ พดกษะวัน (2536) *วรรณกรรมกับเด็ก* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- เบญจมาศ แสงไขยฉวี (2549) “การศึกษาพัฒนาการของภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กเริ่มหัด
 อ่าน อายุ 3 - 5 ปีที่ชนะการประกวดตั้งแต่ พ.ศ.2515 - พ.ศ.2548” ปรินญาณิพนธ์
 สาขาวิชาศิลปศึกษา กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- บุญชม ศรีสะอาด (2545) *การวิจัยเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- บุษบง ต้นดวงศ์ (2537) “แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัย” *แนวคิดและ
 หลักการในการจัดการปฐมวัยศึกษา* หน่วยที่ 2 นนทบุรี มหาวิทยาลัย
 สุโขทัยธรรมาธิราช
- บำเพ็ญ การพานิชย์ (2539) “พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรม
 สนทนาประกอบกิจกรรมการอ่าน” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
 (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ประเทิน มหาจันทร์ (2540) *การสอนอ่านเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- ประพจน์ อัครภูพทการ (2540) *หนังสือและสื่อเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้กรม
 วิชาการ* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประไพ พักตร์เกษม (มปพ) “หนังสือเสริมประสบการณ์” *วารสารวิชาการ* (65-66)
- ปรางทิพย์ ป่างพุดพิงษ์ (2540) “การศึกษาลักษณะหนังสือเสริมประสบการณ์ที่เด็กชอบ”
 ปรินญาณิพนธ์ (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- พิทยา ลาภพฤติยากร (2510) พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่น “รับคำสั่งปราศรัยในพิธีเปิดสัมมนา
 หนังสือ เด็กกลุ่มอายุ 11-16 ปี” ใน รายงานการสัมมนาเรื่องหนังสืออ่านสำหรับเด็ก
 กลุ่มอายุ 11-16 ปี หน้า 258-259 กรุงเทพมหานคร กรมวิชาการ
- พูนศรี คัมภีร์ปกรณ์ (2537) “การเลือกและการใช้หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย” *เอกสารการสอน
 ชุดวิชาการวรรณกรรมและลีลาคดีระดับปฐมวัยศึกษา* หน่วยที่ 1-7 กรุงเทพมหานคร
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2542) *เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์*
กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ภิญญาพร นิตยประภา (2534) *การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- แม่นมาศ ขวลิต (2544) *แนวทางการส่งเสริมการอ่าน* กรุงเทพมหานคร บรรรกริจ
- เยาวพา เฉชะคุปต์ (2541) *การศึกษาปฐมวัย* กรุงเทพมหานคร ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ราชบัณฑิตยสถาน (2546) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542*
กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- วรรณิ โสมประยูร (2537) *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนา
พานิช
- วราภรณ์ รักรวิชัย (2540) *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร ดันฮ้อ
วินัย รอดจ่าย (2540) *การเขียนและจัดทำสื่อหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน* กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์เลิฟแอนด์อีเพรส
- วิพุธ โสภวงศ์ (2540) “ภาษาไทยในกระแสการพัฒนาให้ทันสมัย : ความงอกงามหรือความวิบัติ”
หนังสือและสื่อเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- วิริยะ สิริสิงห (2547) *การสร้างสรรคั้วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน* กรุงเทพมหานคร
สุวีริยาสาส์น
- _____ (2550) *กว่าจะมาเป็นหนังสือ* กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- วิทยากร เชียงภู (2547) *หนังสือดีในรอบหลายศตวรรษ* กรุงเทพมหานคร สายธาร
- สนิท สัตโยภาส (2547) *การบูรณาการการสอน การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร
ธารอักษร
- ศรัญ ตติยากิตติ (2544) “การศึกษาเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อของเล่น” *ปริญญาานิพนธ์การศึกษา*
มหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
- ศรีรัตน์ เ็จกลิ่นจันทร์ (2538) *การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน พิมพ์ครั้งที่ 3*
กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช

- สายวริน จินฉุฉิม (2541) “การศึกษาบทบาทของบิดาของมารดา ในฐานะตัวทำนายพฤติกรรม การปรับตัวของเด็กปฐมวัยในเขตกรุงเทพมหานคร” ปรินญาณิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (อัสสัมชัญ)
- สุขุม เฉลยทรัพย์ (2530) *นิตยภัคการอ่าน รากฐานของการพัฒนา* จันทรเกษม 198 : 26-31
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537) *เอกสารการสอนชุดวิชาการอ่านภาษาไทย* หน่วยที่ 1-7 พิมพ์ครั้งที่ 2 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุชาติ สวัสดิ์ศรี (2530) *หนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย (2524) “เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก” หน่วยที่ 11-15 นนทบุรี ฝ่ายการพิมพ์สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย (2527) *เอกสารการสอนชุดวิชาการส่งเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับปฐมวัยศึกษา* หน่วยที่ 8-15 พิมพ์ครั้งที่ 2 นนทบุรี : ฝ่ายการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย (2537) “เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา” หน่วยที่ 9 นนทบุรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2543). *เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการเด็กและการเลี้ยงดู* หน่วยที่ 1-7 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- हररररर นิลวิเชียร (2535) *ปฐมวัยศึกษา : หลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร โอเคียนสโตร์
- อารี รังสินันท์ (2524) “พัฒนาการปฐมวัยศึกษาในประเทศไทย” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา* หน่วยที่ 3 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อัณฐลี อินทร์ยิ้ม (2550) “การพัฒนาชุดหนังสือเด็กเพื่อส่งเสริมการช่วยเหลือตนเองของเด็ก ปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลวชิร จังหวัดพิจิตร” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- Blain,H. (1983). “A Case Study Comparison Between Early Readers and Non-Early Readers,” *Dissertation Abstracts*. 41 : 125-A.

- Bruner, J. S. (1961). *The Process of Education*, Harvard University Press Cambridge Massachusetts.
- Fremming, Bonnie Mack and others. (1977). *Resources for Creative Teaching in Early Childhood Education*. Washington D.C. Harcourt Brace Tovanovich Publishers. 633p.
- Haris. Larry Atten and Carl Bernard Smith. *Reading Instruction*. 4th ed. New York : Macmintian Publishing, n.d.
- Larson, Maryha Lelia. (1979). "Selected Parent – Teacher Factors That InFLuence Reading Selected in the Kindergarten," *Dissertation Abstracts International*. 39 : 6532 – A- 6533 – A.
- Long, A.B. (1984). "Surveying and Promoting Reading Habits," *Asian Book Development Newsletter*. 4 : 6-8.
- McClovin, Lenonel R. (1961). *Libraries for Children*. London : Phoenix House. Smith, Richard J. and Dale Johnson, *Teaching Children to Read*. New York : Addison – Wesley Publishing.
- Thomson, B. J. (1980). "Perceptions of their Roles and Needs as Related to the Childrens's Reading Development," *Dissertation Abstracts International*. 42 : 1079 – A – 1080 –A.
- Tooze, Ruth. (1957). *Your Children Want the Read : a Guide for Teachers and Parents*. Englewood Cliffs. N.J. : Prentice – Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือ

1. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณิต สายแก้ว
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
 วุฒิการศึกษา คบ.การศึกษาปฐมวัย กศม.การศึกษาปฐมวัย กศศ.บริหารการศึกษา
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ หัวหน้าโปรแกรมวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
 อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
 ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัย และอาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
2. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิตยา ศรีมกุฎพันธ์
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
 วุฒิการศึกษา คบ.การอนุบาลศึกษา กศม.การอุดมศึกษา
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ประธานโปรแกรมวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
 อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
 ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัย รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ผู้อำนวยการ โรงเรียน
 สาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
3. ชื่อ อาจารย์ ผ่องนภา พรหมเกษ
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
 วุฒิการศึกษา คบ.การศึกษาปฐมวัย กศม.การศึกษาปฐมวัย
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ
 สุรินทร์ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัย

ภาคผนวก ข

แบบสำรวจเรื่อง

ความสนใจในหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2

แบบสำรวจความสนใจหนังสือของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

แบบสำรวจความสนใจหนังสือของเด็กปฐมวัยแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นการบันทึกข้อมูลทั่วไปของเด็ก

ตอนที่ 2 เป็นรายการหนังสือและการบันทึกจำนวนการสนใจหนังสือของเด็กและพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเมื่อเด็กสนใจหนังสือเล่มใดให้ทำเครื่องหมาย ตรงช่องชื่อหนังสือเล่มนั้นทุกครั้ง

ตอนที่ 1 เป็นการบันทึกข้อมูลทั่วไปของเด็ก

1. ชื่อ.....ชั้น.....วันที่สังเกต.....ช่วงเวลา.....

ชาย

2. เพศ

หญิง

ตอนที่ 2 เป็นรายการหนังสือและการบันทึกจำนวนการสนใจหนังสือของเด็กและพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก

ชื่อหนังสือ	จำนวนครั้งที่เด็กเลือก
1. ไดโนเสาร์ขาโก่ง	
2. หมูน้อยขี้หวง	
3. ก้ามแก้ว	
4. ลูกรัก	
5. ลูกไก่แสนสวย	
6. ลิงน้อยอวดเก่ง	
7. แกะเกเร	
8. ทำไมหนอนายคืบป่อง	
9. ขอหนูหลับน้อย	
10. ข้าวโพดฟันหลอ	
11. ของขวัญมหัศจรรย์จากภูต	
12. ของใช้ของคนดี	
13. เขาคือใคร	
14. จ๊ะเอ๋	
15. เพื่อนของเจ้า	
16. เจ้าโม่งหลบมุม	
17. คุณแม่ขาอุ้มน้อย	

ชื่อหนังสือ	จำนวนครั้งที่เด็กเลือก
18. บ้านของจุก	
19. ความลับในกระสอบ	
20. หวานอยู่ไหน	
21. ซ้อยเรียนรู้ตอน “เสียง”	
22. คนเก่ง	
23. จะไปไหนจ๊ะ	
24. หนูนากับยักษ์ใหญ่	
25. ลุงน้ำจะไปไหน	
26. เจ้าป่าตัวน้อย	
27. บ้านของฉันทิที่สุด	
28. ฉันทิคือสายฝน	
29. ช้างก้อย	
30. ชูคใหม่ของชนพู่	
31. พลายลำควน	
32. ช่วยหนูด้วย	
33. ช้างน้อยหาเพื่อน	
34. เรียนรู้ ซ้าย- ขวา	
35. อ่าเอออีกทีก็	
36. กระรอกน้อยเรียนรู้	
37. สามสืออยากเป็นเสือ	
38. หกสหายพายเรือ	
39. ตึกแกผู้อาภัพ	
40. รถไม้ของขวัญ	
41. ตึกแดนสามตัว	
42. ตัวเลขทำอะไร	
43. แม่ช้างใจอารี	
44. หมิน้อยกลับใจ	

ชื่อหนังสือ	จำนวนครั้งที่เด็กเลือก
45. อ่านสนุก	
46. ทำไมไม่มีปีแมว	
47. หนูน้อยหมวกแดง	
48. ยานพาหนะ	
49. รับไม้อื่น	
50. ลูกหมีเป็นหวัด	
51. โดมาเจ้าปลายักษ์	
52. บ้านของฉันทิที่สุด	
53. นายขนมต้ม	
54. นกกระจอกสร้างรัง	
55. นื่องจืดตรงต่อเวลา	
56. ฝนจำ	
57. น้ำใจ	
58. พ่อจ๋าแม่จ๋า	
59. กระจกกระจกกระจกกระจกกระจก	
60. รongเท้าของลูกหมี	
61. สิบสหาย	
62. บู้บี้ท่องแดนมหัศจรรย์	
63. . ลูกสัตว์แต่งตัว	
64. สวนสวรรค์	
65. สัตว์ประหลาดกับแม่	
66. หนูป้อมแจ่มใส	
67. ใผ่น้อย	
68. เอ๊ะ? หางของใคร	
69. ลูกโป่งสวรรค์	
70. พญานก	
71. พบกันสวรรค์	
72. เพื่อนบ้าน	

ชื่อหนังสือ	จำนวนครั้งที่เด็กเลือก
73. บันทึกวันหยุด	
74. หนูอ้อกวาดบ้าน	
75. พี่จ๋าอย่าร้องไห้	
76. มดสิบตัว	
77. เล่นหลบฝน	
78. แม่ไก่สามตัว	
79. แม่หุงโต	
80. ฉันทคือคันไม้	

ลงชื่อ.....

ผู้สำรวจ

(.....)

ภาคผนวก ค

ภาพการจัดมุมหนังสือและความสนใจในหนังสือของเด็ก

ภาพการจัดมุมหนังสือและความสนใจในหนังสือของเด็ก

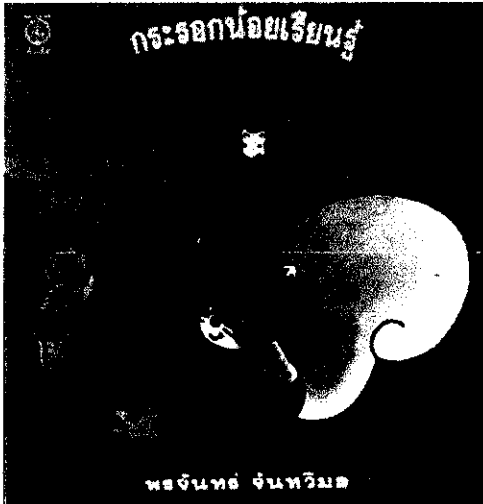

ภาคผนวก ง
ภาพหนังสือประกอบการศึกษา

ภาพประกอบการวิเคราะห์

ภาพประกอบที่ 1. กระรอกน้อยเรียนรู้

หน้าปก

ภายในเล่ม

ชื่อเรื่อง กระรอกน้อยเรียนรู้ค้นหา

รูปแบบ ตัดทอนจากของจริง

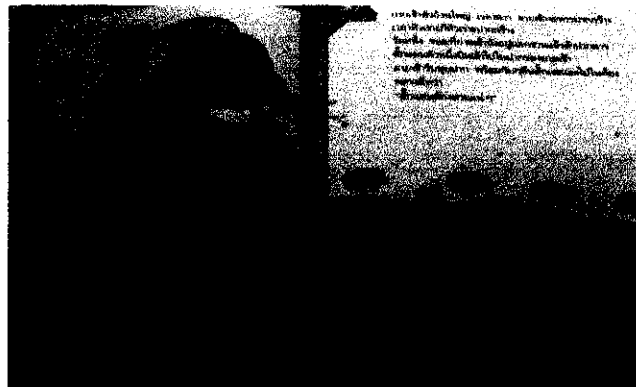
สาระ การละเล่นของไทยและเรื่องของบน ถ่าง ข้างใน ข้าง นอก เปิด ปิด มีด สว่าน

2. กระตุ๊กกระต๊ากกระต๊อกระต๊าก

หน้าปก

ภายในเล่ม

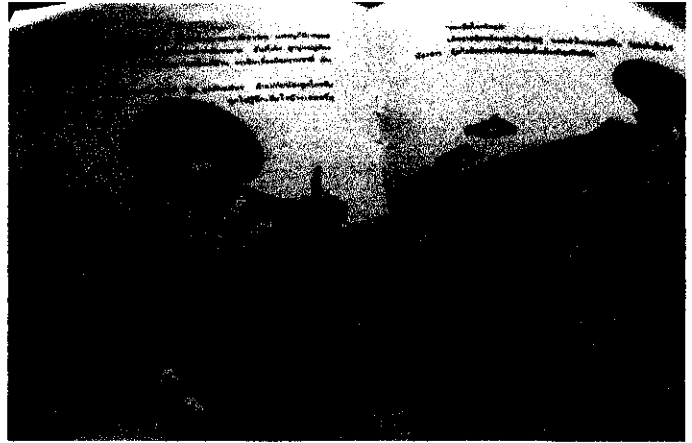

3. ก้ามแก้ว

หน้าปก

ภายในเล่ม

ภาพประกอบที่ 44

4. หนูอ้อกวาดบ้าน

หน้าปก

ภายในเล่ม

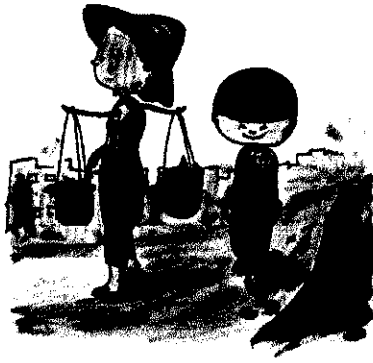

ภาพประกอบที่ 5 เพื่อนของเจ้า

หน้าปก

ภายในเล่ม

เพื่อนของเจ้า

บางทีก็เป็นเขาช่วยเดินตามแม่แทนพ่อ

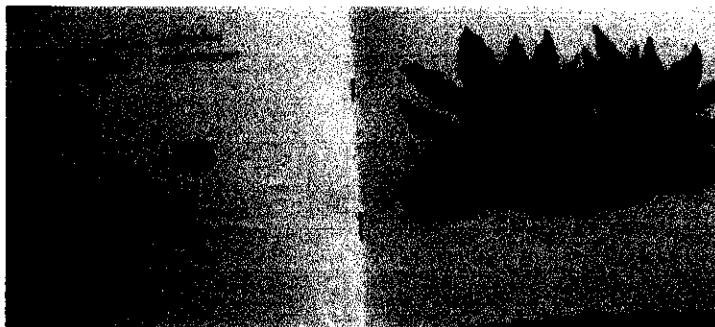
หม่อมหลวง ปนัดดา ดิศกุล

ชื่อเรื่อง เพื่อนของเจ้า
 สาระ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
 7. . จ๊ะเอ๋

รูปแบบ คัดทอนจากของจริง

หน้าปก

ภายในเล่ม

8. หนูน้อยหมวกแดง

หน้าปก

ภายในเล่ม

9. ขอหนูกลับหน้อย

หน้าปก

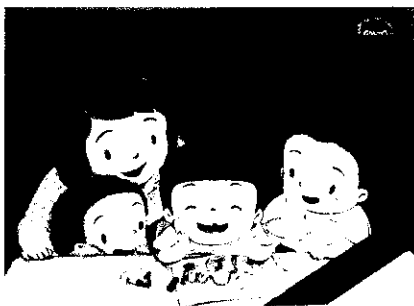

ภายในเล่ม

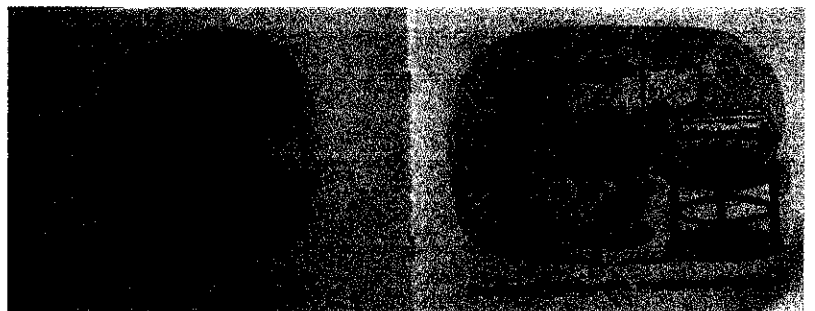

10. ข้าวโพดพินทอล

หน้าปก

ภายในเล่ม

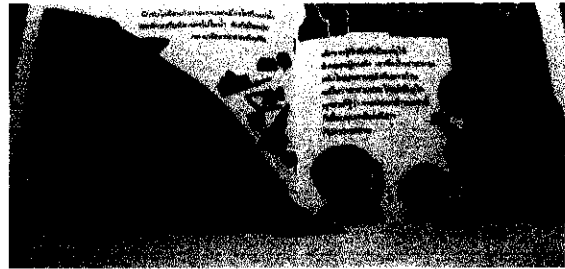

11. ของขวัญหัตถกรรมจากภูต

หน้าปก

ภายในเล่ม

13. เขาคือใคร

หน้าปก

ภายในเล่ม

เขาคือใคร

พจนานุกรมศัพท์ภาษาไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

14. หมูน้อยจิ้งหวง

หน้าปก

ภายในเล่ม

15. ลูกรัก

หน้าปก

ภายในเล่ม

ชื่อหนังสือ : นายขนมต้ม

16. เคঁาโมงหลบมูม

หน้าปก

ภายในเล่ม

สัปดาห์หน้าพบกับตอนกล่าวถึง... เมื่อภาพหน้าไม่งดงก็สดใจ
"ดู ! หัวอะไร ไม้ให้ทันนะ" กระซอกได้คำในใจ

17. คุณแม่ขาอุ้มหน้อย

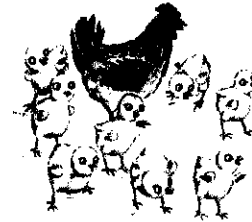

18. ลูกไก่แสนสวย

หน้าปก

ภายในเล่ม

"ลูกไก่แสนสวย น่ารักมากเลย"

20. หวานอยู่ไหน

หน้าปก

ภายในเล่ม

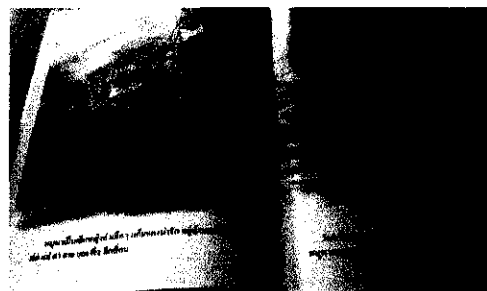

24. หนูนากับยักษ์ใหญ่

หน้าปก

ภายในเล่ม

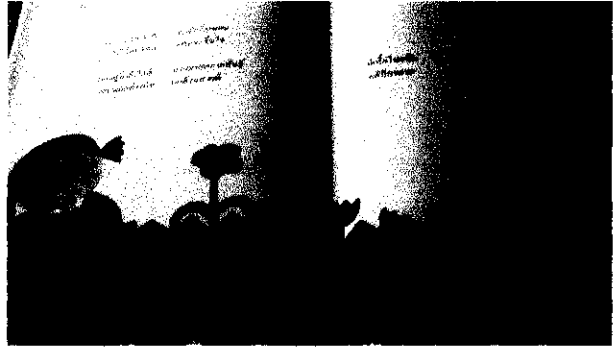

25. เราสร้างโลก

หน้าปก

ภายในเล่ม

29. ช้างก้อย

หน้าปก

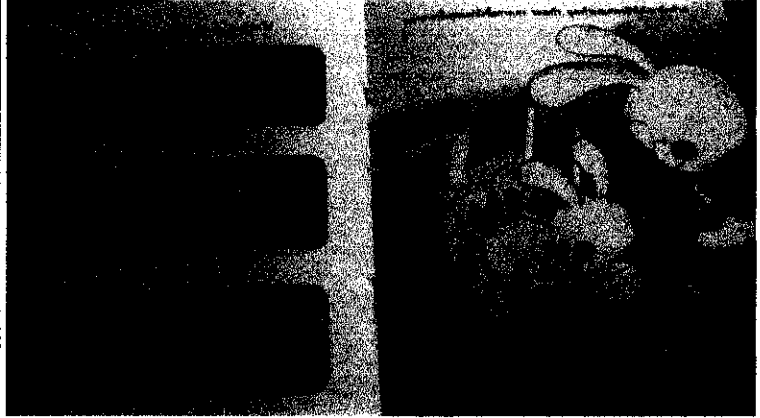

ภายในเล่ม

30. ชุดใหม่ของขนฟู

หน้าปก

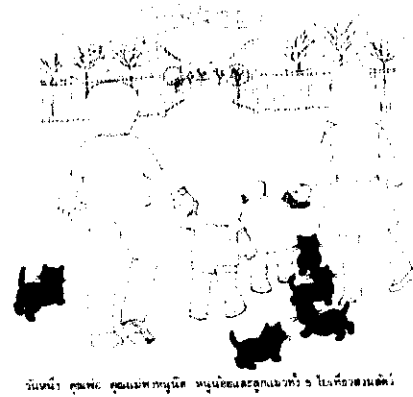
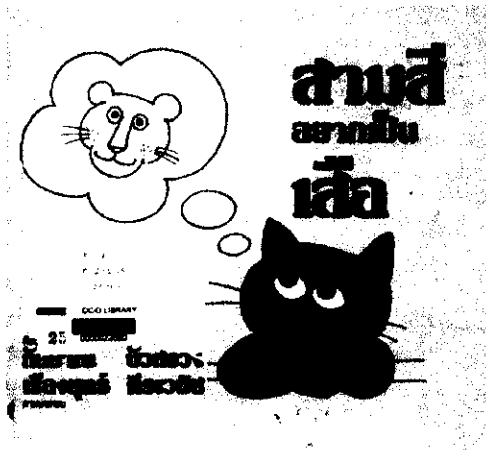
ภายในเล่ม

37. สามสี่อยากเป็นเสือ

หน้าปก

ภายในเล่ม

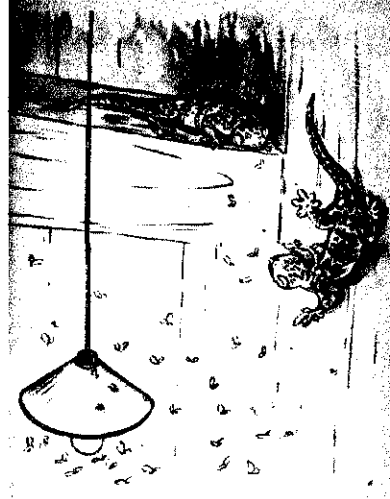

39. ตุ๊กแกผู้อำภัพ

หน้าปก

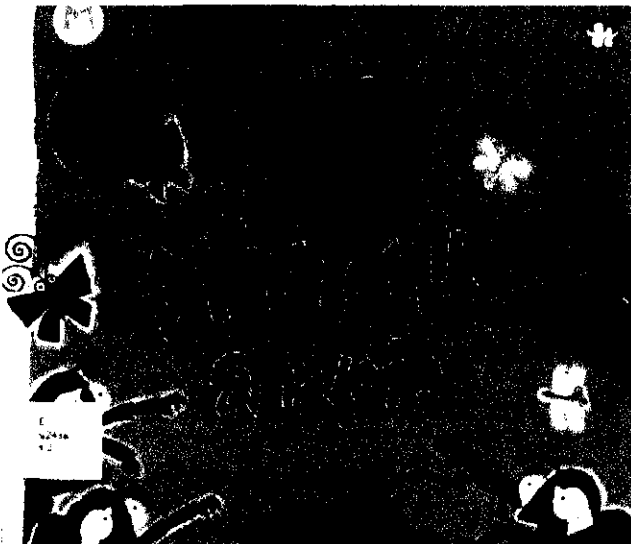

ภายในเล่ม

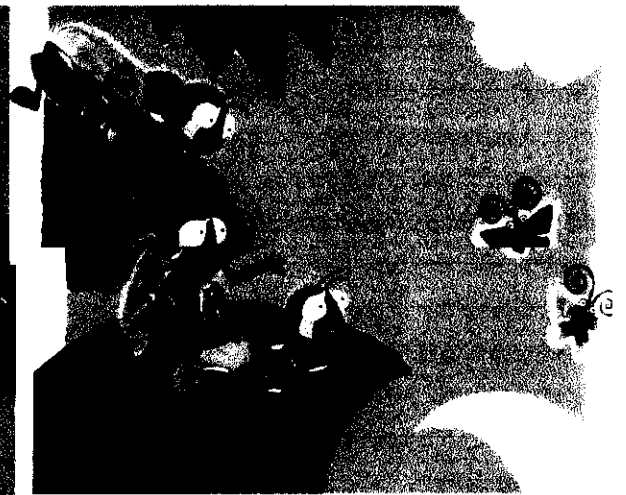

41. ตั๊กแตนสามตัว

หน้าปก

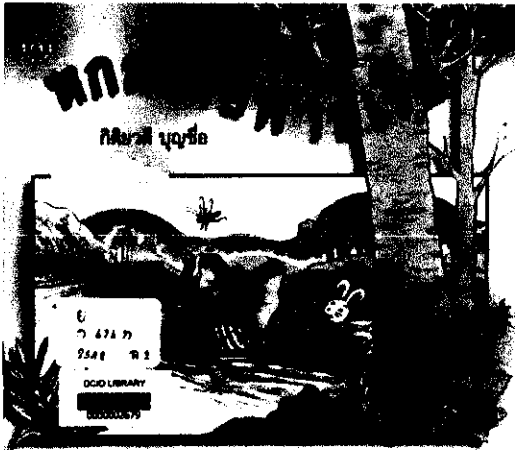
ภายในเล่ม

42. หกสหายพายเรือ

หน้าปก

ภายในเล่ม

45. ตกใจหมดเลย

หน้าปก

ภายในเล่ม

46. ทำไมไม่มีปีแมว

หน้าปก

ภายในเล่ม

48. ยานพาหนะ

หน้าปก

ภายในเล่ม

3

รถสกูตเตอร์

รถสกูตเตอร์

4

รถจักรยานยนต์

รถจักรยานยนต์

50. ลูกหมีเป็นหวัด

หน้าปก

ภายในเล่ม

51. โดมาเจ้าปลายักษ์

หน้าปก

ภายในเล่ม

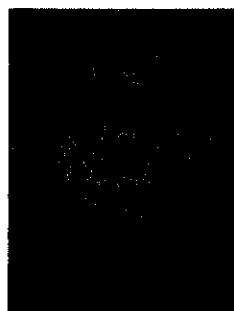

53. นายขนมต้ม

หน้าปก

ภายในเล่ม

54. นกกระเจอกสร้างรัง

หน้าปก

ภายในเล่ม

56. ฟันจ๋า

หน้าปก

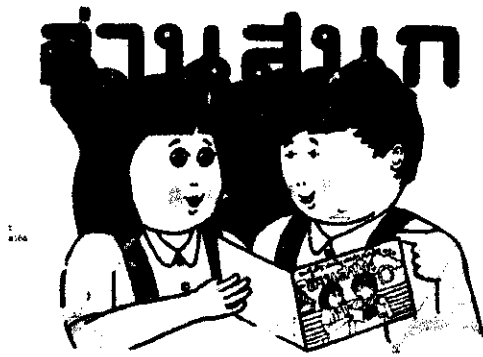

ภายในเล่ม

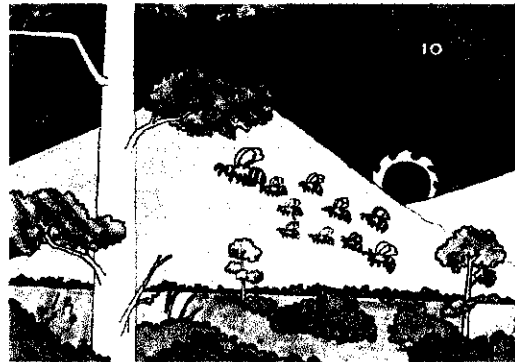

59. อ่านสนุก

หน้าปก

ภายในเล่ม

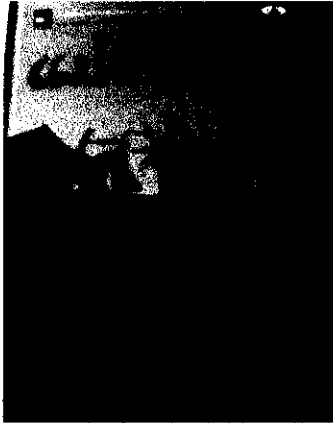

60. ร่องเท้าของลูกหมี

63. .แม่ช้างใจอารี

หน้าปก

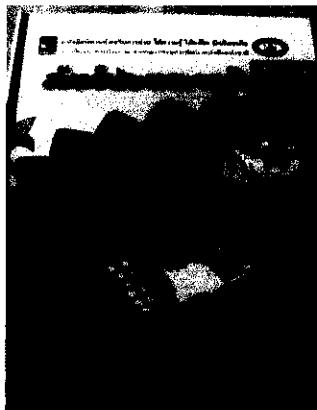

ภายในเล่ม

65. สัตว์ประหลาดกับแม่

หน้าปก

ภายในเล่ม

67. ใฝ่น้อย

หน้าปก

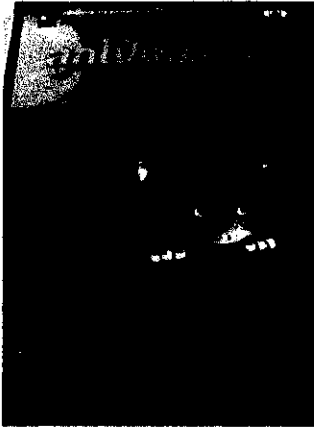

ภายในเล่ม

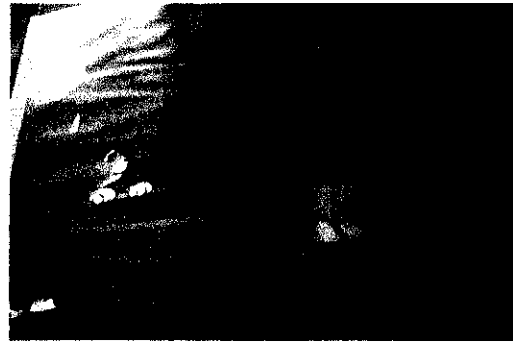

69. ลูกโป่งสวรรค์

หน้าปก

ภายในเล่ม

70. พญานก

หน้าปก

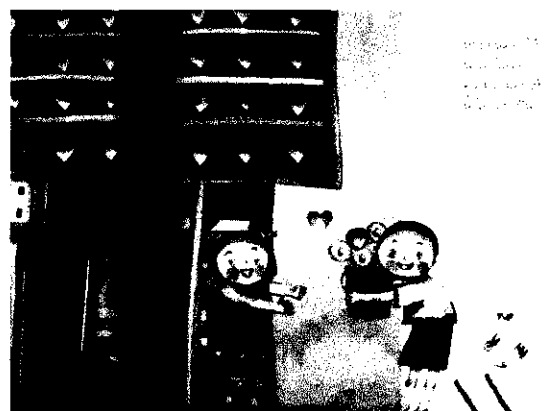
ภายในเล่ม

71. พบกันสวัสดิ์

หน้าปก

ภายในเล่ม

ชื่อเรื่อง พบกันสวัสดิ์

รูปแบบ ดัดทอนจากของจริง สาระ การทักทาย การสวัสดิ์ มีน้ำใจ

72. เพื่อนบ้าน

หน้าปก

ภายในเล่ม

ชื่อเรื่อง เพื่อนบ้าน

รูปแบบ คัดทอนจากของจริง

สาระ การมีน้ำต่อกัน การให้อภัย รักใคร่เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ต่อกัน และความสามัคคี

73. บ้านที่กวันหยุด

หน้าปก

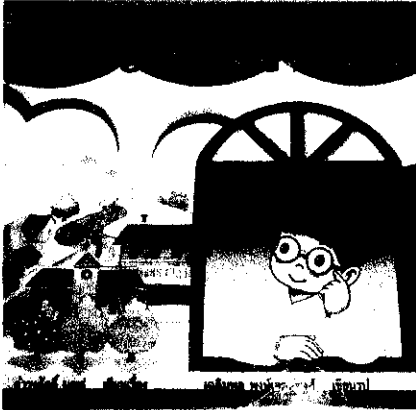

ภายในเล่ม

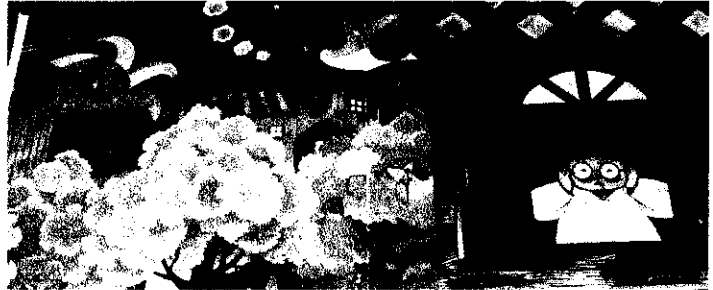

74. อ้าปากอีกที

หน้าปก

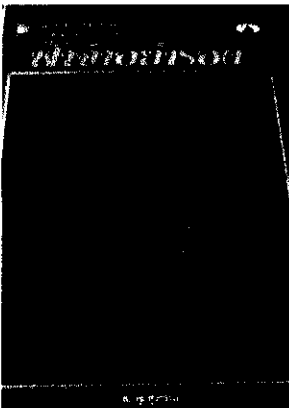

ภายในเล่ม

75. ฟ้าย้ายห้องให้

หน้าปก

ภายในเล่ม

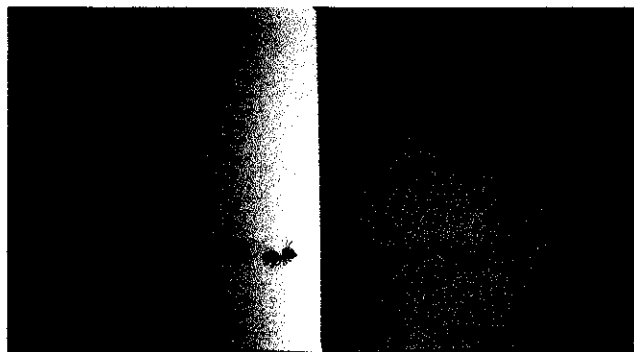

76. มดลึบตัว

หน้าปก

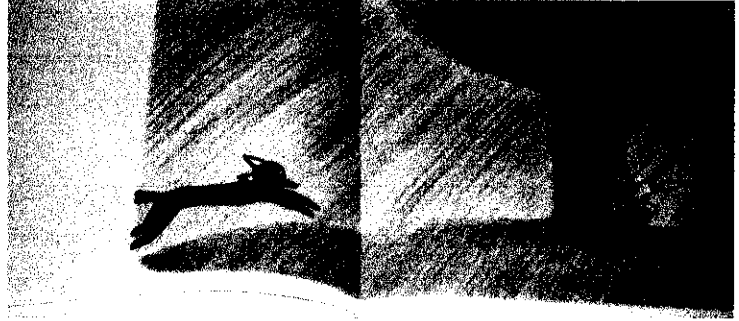
ภายในเล่ม

77. เม่นหลบฝน

หน้าปก

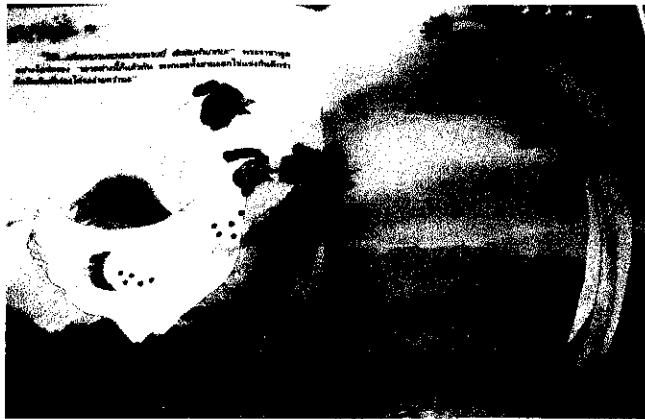
ภายในเล่ม

78. แม่ไก่สามตัว

หน้าปก

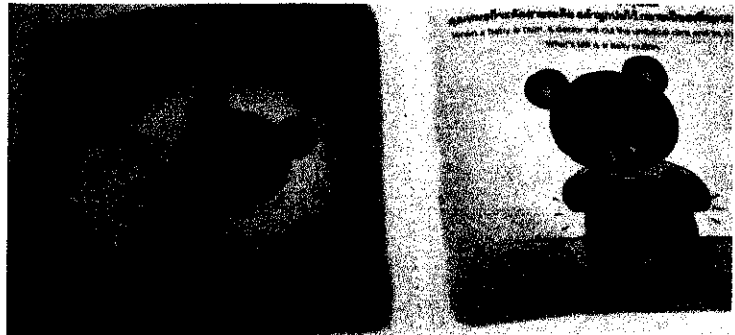
ภายในเล่ม

79. แม่หูกโต

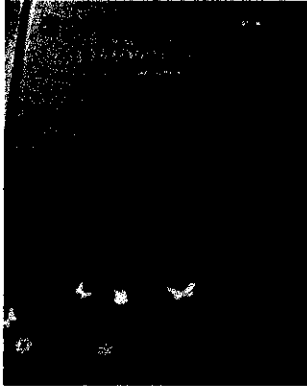
หน้าปก

ภายในเล่ม

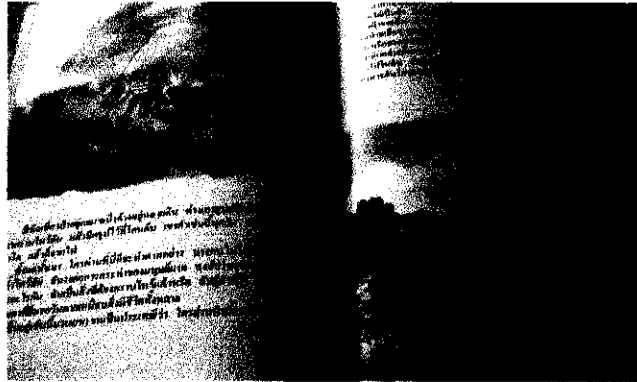

80. ถิ่นคือต้นไม้

หน้าปก

ภายในเล่ม

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางวิภารัตน์ ลำภาทอง
วัน เดือน ปีเกิด	31 มกราคม 2518
สถานที่เกิด	อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
ประวัติการศึกษา	การศึกษามหาบัณฑิต พ.ศ.2553
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านจิว อำเภอชุมพลบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะชำนาญการ